

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การบริหารงานศูนย์ศึกษากฎหมายนานาชาติ
คณะนิติศาสตร์

โดย

นางสาวสุทธิลักษณ์ จงอุดมสุข
คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

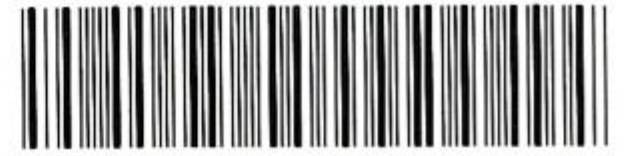
LG

395

ก231ส726

533453

TULIB

3 1379 01262391 5

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การบริหารงานศูนย์ศึกษากฎหมายนานาชาติ
คณะนิติศาสตร์

โดย

นางสาวสุทธิลักษณ์ จงอุดมสุข
คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สำนักนันทนาการ

15 ส.ย. 2552

LG
395
02316726

สารบัญ

บทที่ 1	บทนำ	
	ความสำคัญของเรื่อง	1
	วัตถุประสงค์ในการวิจัย	2
	วิธีวิจัย	2
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
บทที่ 2	ประวัติความเป็นมาของการจัดตั้งและดำเนินงานศูนย์และสถาบันต่าง ๆ และผลการดำเนินงาน	
	ศูนย์ศึกษากฎหมายฝรั่งเศส	4
	โครงการสถาบันกฎหมายเปรียบเทียบและนโยบายสาธารณะ	13
	โครงการสถาบันฝึกอบรมกฎหมายและธุรกิจระหว่างประเทศ	21
	โครงการสถาบันกฎหมายขนส่งและพาณิชยนาวิ	25
	ศูนย์ศึกษากฎหมายเยอรมัน	29
	สถาบันกฎหมายภาษีสึกษา	33
บทที่ 3	ศึกษาการดำเนินงานของหน่วยงานอื่น ๆ	35
บทที่ 4	วิเคราะห์สภาพการดำเนินงานในปัจจุบัน : ปัญหา อุปสรรค	42
บทที่ 5	บทสรุปและข้อเสนอแนะ	52
ภาคผนวก		57
รายการอ้างอิง		72

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของเรื่อง

ภารกิจของคณะนิติศาสตร์นั้นนอกจากการทำหน้าที่ด้านการผลิตบัณฑิตทางกฎหมายออกไปรับใช้สังคม ในทุกระดับการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก รวมถึงระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต ทำการวิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมแล้ว เพื่อเป้าหมายในการพัฒนาวิชานิติศาสตร์ให้เจริญก้าวหน้า มีมาตรฐานการเรียนการสอนและคุณภาพของบัณฑิตเป็นที่ยอมรับ ถึงขั้นสามารถแลกเปลี่ยนและร่วมมือในการศึกษาค้นคว้าและวิจัยร่วมกันกับสถาบันกฎหมายทั้งในระดับประเทศและระดับระหว่างประเทศ ภารกิจดังกล่าวจึงเป็นที่มาของการจัดตั้ง การดำเนินงานศูนย์หรือสถาบันต่าง ๆ ของคณะนิติศาสตร์หรือในนามของศูนย์ศึกษากฎหมายนานาชาติ เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการดำเนินงานด้านความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ ภายใต้ขอบเขตกิจกรรมที่หลากหลาย อาทิ การจัดสัมมนาทางวิชาการร่วมกัน ความช่วยเหลือด้านทุนแก่อาจารย์เพื่อไปอบรม วิจัย ดูงาน ศึกษาต่อ รวมถึงการไปประชุมและเสนอผลงานทางวิชาการ ความร่วมมือด้านทุน สนับสนุนจัดซื้อหนังสือ ตำรา

วารสารต่างประเทศ การนำนักศึกษาไปศึกษาดูงานหน่วยงานยุติธรรมในต่างประเทศ ตลอดจน การแลกเปลี่ยนทางวิชาการ อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญมาทำหน้าที่สอน ถ่ายทอดประสบการณ์ความรู้ ระหว่างกัน

นอกจากนี้ยังรวมถึงสถาบันที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการศึกษาค้นคว้าวิจัยและเผยแพร่ ความรู้กฎหมายเฉพาะเรื่อง และการศึกษาด้านกฎหมายเปรียบเทียบ ที่มีบทบาทและกิจกรรมใน ด้านการทำวิจัย การประชุม การสัมมนา การจัดฝึกอบรม การมีบทบาทและส่วนร่วมในการ ผลักดันการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย ตลอดจนเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลสารสนเทศในเรื่องดังกล่าว

การดำเนินงานตามภารกิจข้างต้นของศูนย์และสถาบันต่าง ๆ ของคณะนิติศาสตร์เป็นไป โดยต่อเนื่อง นับตั้งแต่ก่อตั้งศูนย์ศึกษากฎหมายฝรั่งเศสขึ้นเป็นลำดับแรกในปี พ.ศ. 2531 เพื่อรองรับการดำเนินงานตามความร่วมมืออย่างเป็นกิจลักษณะกับรัฐบาลฝรั่งเศสในรูปของโครงการ ความช่วยเหลือต่าง ๆ และติดตามด้วยการจัดตั้งศูนย์และสถาบันอื่น ๆ ในเวลาต่อมาตามลำดับคือ โครงการสถาบันฝึกอบรมกฎหมายธุรกิจและระหว่างประเทศ (พ.ศ. 2538) ศูนย์ศึกษากฎหมาย เยอรมัน (พ.ศ. 2539) โครงการสถาบันกฎหมายเปรียบเทียบและนโยบายสาธารณะ (พ.ศ. 2540) โครงการสถาบันขนส่งและพาณิชยนาวิ (พ.ศ. 2542) ล่าสุดคือสถาบันกฎหมายภาษาศาสตร์ (พ.ศ. 2546) และศูนย์กฎหมายสุขภาพและจริยศาสตร์ (พ.ศ. 2548 หากแต่ไม่ได้รวมอยู่ในการ วิจัยครั้งนี้) เมื่อพิจารณาในแง่ของวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานในแต่ละศูนย์หรือสถาบันแล้ว

อาจจะกล่าวได้ว่ามีความใกล้เคียงกัน เพียงแตกต่างกันในด้านของแหล่งกฎหมายที่ศึกษา แหล่งที่มาของความสัมพันธ์และความช่วยเหลือในทางวิชาการที่มีร่วมกัน

เมื่อองค์กรใดก็ตามมีการดำเนินงานผ่านมาช่วงระยะเวลาหนึ่ง จำเป็นที่จะต้องมีการสำรวจสภาพการดำเนินงาน และผลสำเร็จของการดำเนินงานว่าอยู่ในระดับใด สอดคล้องตามนโยบายและเป้าหมายหรือไม่อย่างไร มีปัญหาและอุปสรรคในเรื่องใด ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางที่จะนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไข และการกำหนดนโยบายที่เหมาะสมของฝ่ายบริหารในอนาคต

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเป็นมา วัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง บทบาท ภารกิจและนโยบายการดำเนินงาน
2. เพื่อรวบรวมผลการดำเนินงาน สำรวจปัญหาที่เป็นอุปสรรค และเป็นผลกระทบต่อการดำเนินกิจกรรมในช่วงที่ผ่านมา
3. เพื่อศึกษารูปแบบโครงสร้างการบริหารในปัจจุบัน ข้อดี ข้อด้อย เป็นข้อมูลเพื่อประกอบการกำหนดนโยบายการดำเนินงานของคณะ

วิธีวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (DESCRIPTIVE RESEARCH) ประเภทศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์ (DOCUMENTARY AND INTERVIEW RESEARCH) โดยมีเครื่องมือ คือ

1. การสัมภาษณ์ ทั้งนี้เนื่องจากการวิจัยมุ่งหวังที่จะได้ข้อมูลในเชิงความคิดเห็นและสภาพความเป็นไปของการดำเนินงาน ซึ่งไม่อาจหาได้จากเอกสาร จึงใช้การสัมภาษณ์ที่มีกรอบหรือแนวทางการสัมภาษณ์ที่ตรงกับวัตถุประสงค์ในเรื่องที่ทำการวิจัย โดยวิเคราะห์และสรุปเป็นประเด็นสำคัญ
2. วิจัยเอกสาร โดยรวบรวมจากเอกสารการจัดตั้ง รายงานการประชุม เอกสารการดำเนินงานในกิจกรรมต่าง ๆ ที่สามารถค้นคว้าและรวบรวมได้

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มบุคคลที่เป็นประชากรของการวิจัยเป็นอาจารย์ประจำของคณะนิติศาสตร์ ผู้ทรงคุณวุฒิที่เคยมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ผู้บริหารในหน่วยงานลักษณะเดียวกันในมหาวิทยาลัยอื่น ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกมาโดยวิธีเจาะจงหรือโดยได้รับคำแนะนำ

ขอบเขตของการศึกษา

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาการดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์และสถาบัน
สถาบันที่จัดตั้งเป็นหน่วยงานภายในของคณะนิติศาสตร์แล้วเท่านั้น ไม่ครอบคลุมการดำเนินงาน
ในลักษณะเดียวกันที่เกิดขึ้นก่อนหน้านี้

รูปแบบของการเสนอรายงาน

รายงานฉบับนี้แบ่งเนื้อหาเป็น 5 บท คือ

บทที่ 1 ประกอบด้วยบทนำ ความสำคัญของเรื่อง วัตถุประสงค์ในการวิจัย วิธีวิจัย
ขอบเขตของการศึกษา ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

บทที่ 2 ประวัติความเป็นมาของการจัดตั้งศูนย์และสถาบันต่าง ๆ และผลการ
ดำเนินงาน

- 2.1 ศูนย์ศึกษากฎหมายฝรั่งเศส
- 2.2 โครงการสถาบันกฎหมายเปรียบเทียบและนโยบายสาธารณะ
- 2.3 โครงการสถาบันฝึกอบรมกฎหมายและธุรกิจระหว่างประเทศ
- 2.4 โครงการสถาบันกฎหมายขนส่งและพาณิชย์นาวี
- 2.5 ศูนย์ศึกษากฎหมายเยอรมัน
- 2.6 ศูนย์ศึกษากฎหมายอาเซียน
- 2.7 สถาบันกฎหมายภาษีศึกษา

บทที่ 3 ศึกษาการดำเนินงานของหน่วยงานอื่น ๆ

บทที่ 4 วิเคราะห์สภาพการดำเนินงาน : ปัญหาและอุปสรรค

บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้สะท้อนให้เห็นภาพรวมของการดำเนินงาน ตลอดจนปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรค
สำคัญที่ทำให้การดำเนินงานไม่อาจเป็นไปตามแผนงาน เป้าหมายหรือนโยบายของคณะ
2. ศึกษาและเสนอรูปแบบการบริหารที่เป็นทางเลือก
3. การกำหนดแผนงานหรือนโยบายการดำเนินงานศูนย์/สถาบันในอนาคตจะ
สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เป็นจริง

บทที่ 2

ประวัติความเป็นมาของการจัดตั้งและดำเนินงานศูนย์และสถาบันต่าง ๆ และผลการดำเนินงาน

ศูนย์และสถาบันต่าง ๆ ของคณะนิติศาสตร์ที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานตามที่กล่าวมาแล้วนั้น มีประวัติความเป็นมาในการจัดตั้ง วัตถุประสงค์ นโยบาย แผนการดำเนินงาน ตลอดจนผลการดำเนินงาน ดังนี้

ศูนย์ศึกษากฎหมายฝรั่งเศส (Centre d'Etudes de Droit Français)

ความเป็นมา

ตั้งแต่ทศวรรษ 2520 เป็นต้นมา คณะนิติศาสตร์เริ่มให้ความสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาอาจารย์ เพื่อให้ระบบอาจารย์ประจำมีความพร้อมและเข้มแข็งยิ่งขึ้น โดยส่งอาจารย์ไปศึกษาต่อระดับสูงในต่างประเทศ โดยเฉพาะในประเทศฝรั่งเศส มีอาจารย์ประจำที่ได้รับทุนไปศึกษาต่อที่ประเทศฝรั่งเศสทั้งโดยทุนรัฐบาลไทย ทุนมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และทุนรัฐบาลฝรั่งเศส ในระหว่างปี 2526 ถึง 2530 ภายใต้โครงการความร่วมมือเพื่อพัฒนาอาจารย์ รัฐบาลฝรั่งเศสได้ให้การสนับสนุนทุนการศึกษาแก่คณะนิติศาสตร์โดยต่อเนื่องเป็นเวลา 5 ปี เพื่อส่งอาจารย์ไปศึกษาต่อในระดับปริญญาเอก รวม 8 ทุน และทุนระยะสั้นแก่อาจารย์ไปศึกษาดูงานอีก 4 ทุน ศูนย์ศึกษากฎหมายฝรั่งเศสจึงถือกำเนิดขึ้นในปี พ.ศ. 2531 เพื่อดำเนินการตามโครงการความร่วมมือและช่วยเหลือทางวิชาการระหว่างคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์กับรัฐบาลฝรั่งเศส

รูปแบบการดำเนินงาน

ศูนย์ศึกษากฎหมายฝรั่งเศสมีรูปแบบการบริหารงานในยุคแรกในลักษณะของ คณะกรรมการ 2 ชุด คือคณะกรรมการอำนวยการ ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกจำนวนหนึ่ง ซึ่งเป็นผู้สำเร็จการศึกษาจากประเทศฝรั่งเศสทั้งสิ้น ร่วมด้วยผู้แทนจากสถานทูตฝรั่งเศส เป็นประธานกรรมการและกรรมการ และอาจารย์ประจำ 1 คนเป็นกรรมการและเลขานุการ ทำหน้าที่พิจารณากำหนดนโยบายการดำเนินงานของศูนย์ มีวาระการดำเนินงานคราวละ 3 ปี กรรมการอีกชุดหนึ่งคือคณะกรรมการดำเนินงาน ซึ่งมีกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการอำนวยการ

เป็นประธานโดยตำแหน่ง มีอาจารย์ประจำจำนวนหนึ่งร่วมกันทำหน้าที่เป็นกรรมการ มีวาระการดำเนินงานคราวละ 2 ปี การได้มาซึ่งกรรมการดำเนินงานของศูนย์ศึกษากฎหมายฝรั่งเศสมีความแตกต่างจากคณะกรรมการดำเนินงานของศูนย์อื่น ๆ ที่ดำเนินงานในลักษณะเดียวกัน กล่าวคือจะสอบถามความสนใจของอาจารย์ทุกคนในคณะ ในการเข้ามาทำหน้าที่เป็นกรรมการดำเนินงานโดยมิได้จำกัดว่าจะต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาจากประเทศฝรั่งเศสเท่านั้น คณะกรรมการดำเนินงานศูนย์ในบางชุดจึงมีอาจารย์ผู้สำเร็จการศึกษาจากประเทศอื่น ๆ ที่มีใช้ประเทศฝรั่งเศสเข้ามาร่วมทำงานด้วย เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายในการพัฒนาให้เป็นสถาบันกฎหมายเปรียบเทียบในระยะต่อไป

บทบาทการดำเนินงาน

ศูนย์ศึกษากฎหมายฝรั่งเศสดำเนินงานภายใต้โครงการความร่วมมือและช่วยเหลือทางวิชาการระหว่างคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์กับรัฐบาลฝรั่งเศส ซึ่งรับหลักการที่จะดำเนินงานใน 5 โครงการย่อยต่อไปนี้

1. โครงการห้องสมุดกฎหมายฝรั่งเศส
2. โครงการจัดทำตำราแปลและเอกสารวิจัยสำหรับห้องสมุดกฎหมายฝรั่งเศส
3. โครงการจัดสัมมนาทางวิชาการ
4. โครงการทุนค้นคว้าและวิจัยระยะสั้น ณ ประเทศฝรั่งเศส
5. โครงการความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยในประเทศฝรั่งเศสกับคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

แต่ละโครงการมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1. โครงการห้องสมุดกฎหมายฝรั่งเศส มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมเอกสารทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมายฝรั่งเศส มาจัดให้เป็นระบบขึ้น สามารถใช้เป็นแหล่งข้อมูล เอกสารอ้างอิงในการศึกษาค้นคว้าหาหรือข้อมูลเบื้องต้นในการวิจัย และเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานสถาบันค้นคว้าทางกฎหมายเปรียบเทียบต่อไป

ชนิดหรือประเภทของเอกสารที่จะทำการรวบรวมคือรายงานการค้นคว้าเกี่ยวกับกฎหมายฝรั่งเศส ตำราพื้นฐานในวิชาต่าง ๆ คำสอน คู่มือเกี่ยวกับกฎหมายฝรั่งเศส วารสารกฎหมายที่สำคัญของแต่ละสาขาวิชา

โครงการห้องสมุดกฎหมายฝรั่งเศส ได้ตั้งโครงการของบประมาณขอความช่วยเหลือจากรัฐบาลฝรั่งเศสในระยะเวลา 5 ปี เป็นเงิน 200,000 ff

2. โครงการจัดทำตำราแปลและเอกสารวิจัยสำหรับห้องสมุดกฎหมายฝรั่งเศส เพื่อช่วยแก้ปัญหาความไม่เพียงพอของตำราและเอกสารในการศึกษากฎหมายฝรั่งเศส ช่วยเผยแพร่

วัฒนธรรมทางกฎหมายฝรั่งเศส สำหรับนักศึกษา นักวิชาการที่อาจมีปัญหาในการเข้าถึงและทำความเข้าใจ ทั้งเป็นการกระตุ้นและส่งเสริมให้นักวิชาการของคณะนิติศาสตร์สามารถผลิตและเผยแพร่ผลงานทางวิชาการได้อย่างแพร่หลาย โดยลักษณะของเอกสารที่จะดำเนินการคือ งานแปลตำราภาษาฝรั่งเศส งานวิจัยในรูปกฎหมายเปรียบเทียบ หรือที่ต้องอาศัยเอกสารภาษาฝรั่งเศสในการศึกษาและวิเคราะห์ โดยตั้งโครงการขอรับทุนสนับสนุนในการจัดทำตำราแปลหรือเอกสารงานวิจัย จำนวนปีละ 2 ทุน หรือตำราแปลปีละ 1 ทุน

3. โครงการจัดสัมมนาทางวิชาการ เพื่อการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาหรือหัวข้อกฎหมายที่น่าสนใจในปัจจุบันและมีประโยชน์ และเพื่อให้นักกฎหมายจากต่างสถาบันทั้งจากภายในประเทศและต่างประเทศได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนทัศนะและความคิดเห็นทางวิชาการรวมทั้งบทวิเคราะห์ อันจะส่งผลต่อการเพิ่มพูนและพัฒนาความรู้ให้ลึกซึ้ง โดยกำหนดแผนงานให้เป็นการจัดสัมมนาของภาควิชาและการจัดสัมมนาใหญ่ในหัวข้อที่มีลักษณะ Interdisciplinary และอาศัยการศึกษาเชิงเปรียบเทียบ งบประมาณที่จะขอรับการสนับสนุนแบ่งเป็นทุนอุดหนุนการจัดสัมมนาระดับภาควิชา จำนวน 1 ทุนต่อปี ส่วนทุนอุดหนุนการจัดสัมมนาใหญ่ ให้มี 1 ทุนภายในระยะเวลา 5 ปีของโครงการ

4. โครงการทุนค้นคว้าและวิจัยระยะสั้น ณ ประเทศฝรั่งเศส เพื่อให้อาจารย์คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทและเอก ได้ไปศึกษาเพิ่มพูนความรู้กฎหมายร่วมกับอาจารย์หรือผู้เชี่ยวชาญชาวฝรั่งเศสตามสาขาความถนัดของตน จำนวนทุนที่ตั้งขอรับการสนับสนุนตามโครงการ 5 ปี คือปีละ 2 ทุน รวม 10 ทุน เป็นทุนค่าใช้จ่ายเพื่อการเดินทาง ค่าที่พัก ค่าอาหาร และค่าลงทะเบียน ค่าหนังสือ

5. โครงการความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยในประเทศฝรั่งเศสกับคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เพื่อการแลกเปลี่ยนตำรา เอกสาร สิ่งตีพิมพ์ทางวิชาการด้านกฎหมายระหว่างมหาวิทยาลัย การทำวิจัยและจัดสัมมนาร่วมกัน ตลอดจนการแลกเปลี่ยนบุคลากรผู้เชี่ยวชาญระดับระหว่างประเทศ

โครงการนี้ขึ้นอยู่กับความตกลงที่จะทำขึ้นระหว่างกัน การเจรจาความร่วมมือทางวิชาการในลักษณะใดและกับมหาวิทยาลัยใดบ้างในประเทศฝรั่งเศส

งบประมาณการดำเนินงาน

ในระยะแรกของการดำเนินงาน คณะนิติศาสตร์ยังไม่ได้จัดสรรงบประมาณสนับสนุนศูนย์ฯ จึงจัดหางบประมาณเพื่อการดำเนินงานในบางส่วน เฉพาะในส่วนที่เป็นการดำเนินงานภายในเพื่อการติดต่อประสานงานได้ใช้ทรัพยากรหรือวัสดุของคณะ วิธีการได้มาซึ่งงบประมาณเพื่อ

ช่วยสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์ฯ เกิดขึ้นจากการประกอบกิจกรรมของศูนย์ อาทิ การแปลหนังสือ การจัดทำบัตรอวยพรออกจำหน่าย และจากการรับบริจาค ในระยะต่อมา คณะนิติศาสตร์จึงเริ่มจัดสรรงบประมาณรายจ่ายจากรายได้พิเศษของหน่วยงานให้กับการดำเนินงานของศูนย์ฯ เป็นรายปีและตามกิจกรรมที่จัด

กิจกรรม/การดำเนินงาน

นับตั้งแต่เริ่มดำเนินงานศูนย์ศึกษากฎหมายฝรั่งเศสในปี พ.ศ. 2531 เป็นต้นมา ศูนย์ศึกษากฎหมายฝรั่งเศสเป็นผู้ประสานงานและดำเนินกิจกรรมในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง นอกจากความช่วยเหลือด้านทุนการศึกษาระยะยาวและทุนระยะสั้นที่รัฐบาลฝรั่งเศสได้จัดสรรให้คณะนิติศาสตร์ตามโครงการพัฒนาอาจารย์อย่างต่อเนื่องมาจนกระทั่งปัจจุบัน การดำเนินงานในกิจกรรมความร่วมมือทางวิชาการด้านอื่น ๆ ภายใต้อัตลักษณ์ที่มีร่วมกัน แยกตามโครงการที่กล่าวข้างต้นได้ตามลำดับดังนี้

โครงการห้องสมุดกฎหมายฝรั่งเศส

การดำเนินงานห้องสมุดกฎหมายฝรั่งเศสซึ่งเป็นโครงการหลักหนึ่งในห้าโครงการที่ศูนย์ศึกษากฎหมายฝรั่งเศสได้รับความช่วยเหลือเงินงบประมาณจากรัฐบาลฝรั่งเศสในการจัดซื้อหนังสือ ตำรา วารสารกฎหมาย อย่างต่อเนื่องเป็นประจำเกือบทุกปี เป็นการจัดซื้อโดยกระจายความต้องการไปในทุกภาควิชา นอกจากนี้เพื่อความสมบูรณ์ในการเป็นแหล่งค้นคว้าของโครงการห้องสมุดกฎหมาย ศูนย์ศึกษากฎหมายฝรั่งเศสยังได้มีความพยายามที่จะดำเนินงานในแผนงานย่อย ๆ อีกหลายแผนงานต่อไปนี้คือ

- : การรวบรวมวิทยานิพนธ์ทางกฎหมายของนักเรียนไทยที่จบการศึกษาจากฝรั่งเศส
- : การรวบรวมรายชื่อหนังสือกฎหมายฝรั่งเศสที่มีในห้องสมุดกฎหมายและการยืมระหว่างห้องสมุด
- : การขอรับบริจาคหนังสือ
- : การจัดระบบหนังสือในห้องสมุด
- : การติดต่อขอ Catalogues ของสำนักพิมพ์และมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในประเทศฝรั่งเศส
- : การทำแบบสอบถามอาจารย์เพื่อการจัดหาหนังสือเข้าห้องสมุด

โครงการจัดสัมมนาทางวิชาการ

ศูนย์ศึกษากฎหมายฝรั่งเศส จัดโครงการสัมมนาทางวิชาการและโครงการบรรยายของ Visiting Professor อันเป็นโครงการหลักของการจัดการสัมมนาทางวิชาการของศูนย์เพื่อรองรับนโยบายในเรื่องความร่วมมือทางวิชาการที่ศูนย์ ฯ จะมีขึ้นกับมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในประเทศฝรั่งเศสและกับอาจารย์ชาวฝรั่งเศสที่มีชื่อเสียงที่มีการติดต่อกับคณะหรือที่ศูนย์เห็นว่าควรเชิญมาเพื่อประโยชน์ในทางวิชาการกฎหมายด้านต่าง ๆ โดยความร่วมมือและสนับสนุนจากแผนกวัฒนธรรม สถานทูตฝรั่งเศสประจำประเทศไทย

การจัดบรรยายพิเศษ การสัมมนาทางวิชาการ และกิจกรรมทางวิชาการอื่น ๆ ซึ่งศูนย์ศึกษากฎหมายฝรั่งเศสจัดขึ้น ระหว่างปี 2532 – 2548 โดยลำดับ มีดังนี้

ลำดับ	วัน/เดือน/ปี	หัวข้อกิจกรรม	วิทยากร	สถานที่
1.	21 สิงหาคม – 1 กันยายน 2532	การบรรยายเรื่อง “ระบบข้าราชการฝรั่งเศส “ (LA FONCTION PUBLIQUE FRANÇAISE)	Prof. Laurent HENG VONG	คณะนิติศาสตร์ มธ.
2.	15 สิงหาคม 2532	การบรรยายเรื่อง “ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิของมนุษย์และราษฎร : 1789-1989” (LA DECLARATION DES DROITS DE L’HOMME ET DU CITOYEN : 1789-1989)	Prof. Jaques REVEL	คณะนิติศาสตร์ มธ.
3.	13 กุมภาพันธ์ 2533	การบรรยายพิเศษ เรื่อง “การรับหลักการของประกาศสิทธิมนุษยชน 1789 ในกฎหมายของสังคมโบราณ” (LA DECLARATION DES DROITS DE L’HOMME DE 1789 ET SA RECEPTION DANS LES DROITS DES SOCIETES TRADITIONNELLES)	Prof. Norbert ROULAND	คณะนิติศาสตร์ มธ.

4.	6 กุมภาพันธ์ 2533	การสนทนาพิเศษเป็นภาษา ฝรั่งเศส ร่วมกับ Prof. Norbert ROULAND เรื่อง “INTRODUCTION A L’ANTHROPOLOGIE JURIDIQUE”		คณะนิติศาสตร์ มธ.
5.	14-16 ธันวาคม 2535	การประชุมทางวิชาการฝรั่งเศส – ไทย สาขานิติศาสตร์ ครั้งที่ 1 เรื่อง “ความร่วมมือทาง เศรษฐกิจระหว่างประชาคม เศรษฐกิจยุโรปและอาเซียน : แง่มุมกฎหมาย วิชาการ และการแข่งขัน”		ห้องประชุมสภา มหาวิทยาลัย มธ.
6.	18 ตุลาคม 2536	การบรรยายพิเศษ เรื่อง “กฎหมายฝรั่งเศสว่าด้วยการ แข่งขันทางการค้า” โดย Mr. Guy CANIVET	Mr. Guy CANIVET	คณะนิติศาสตร์ มธ.
7.	4 พฤศจิกายน 2536	การบรรยายพิเศษ เรื่อง “การ บริหารราชการแผ่นดินกับการ กระจายอำนาจการปกครอง”	Mr. Jean CLAUZEL	คณะนิติศาสตร์ มธ.
8.	15 พฤศจิกายน 2537	การบรรยายพิเศษ เรื่อง “จาก ประชาคมเศรษฐกิจยุโรปถึง สหภาพยุโรป บทนำ 37 ปี แห่งการสร้างยุโรป”	Prof. Daniel VIGNES	คณะนิติศาสตร์ มธ.
9.	16 พฤศจิกายน 2537	การประชุมย่อยทางวิชาการ ฝรั่งเศส – ไทย สาขา นิติศาสตร์ เรื่อง “วันกฎหมาย ทะเล”	จัดร่วมกับแผนก วัฒนธรรม ฯ สถานทูตฝรั่งเศส โดย Prof. Daniel VIGNES เข้าร่วม	คณะนิติศาสตร์ มธ.

10.	15-16 ธันวาคม 2537	การประชุมทางวิชาการ นิติศาสตร์ไทย-ฝรั่งเศส ครั้งที่ 2 เรื่อง “การกระจายอำนาจ และการจัดการบริหารงาน ท้องถิ่น” (DECENTRALISATION ET AMENAGEMENT DU TERRITOIRE)		ห้องประชุม สภา ฯ มธ.
11.	1 กันยายน 2538	การบรรยายพิเศษเกี่ยวกับ กฎหมายการควบคุมวิทยุและ โทรทัศน์	Prof. Drouot	คณะนิติศาสตร์ มธ.
12.	1 ตุลาคม 2539	การบรรยายพิเศษ เรื่อง “บทบาทของผู้ว่าราชการ จังหวัดในกระบวนการแบ่ง อำนาจ : ประสบการณ์ของ ฝรั่งเศส”	นายฉอง โกลเซล	คณะนิติศาสตร์ มธ.
13.	27 พฤศจิกายน 2539	การบรรยายพิเศษ เรื่อง “กฎหมายเกี่ยวกับการฟอกเงิน : กรณีศึกษาจากประเทศ ฝรั่งเศส”	Mme. Alice PEZARD	คณะนิติศาสตร์ มธ.
14.	16 ธันวาคม 2539	การบรรยายพิเศษ เรื่อง “โครงสร้างและบทบาทของ ศาลบัญชีในประเทศฝรั่งเศส”	M. Pierre JOXE	คณะนิติศาสตร์ มธ.
15.	26 พฤศจิกายน 2540	การบรรยายพิเศษ เรื่อง “ลักษณะเฉพาะของ กระบวนการพิจารณาเรื่องทาง ปกครองที่มีข้อพิพาท”	Mr. Jean – François HERTGEN	คณะนิติศาสตร์ มธ.

16.	8 ธันวาคม 2540	การบรรยายพิเศษ เรื่อง “การจัดกันแห่งอำนาจศาลในกรณีการร่วมลงทุนระหว่างประเทศ”	Prof. Gérard LEGIER	คณะนิติศาสตร์ มธ.
17.	7 มกราคม 2541	การบรรยายพิเศษ เรื่อง “กิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ของฝรั่งเศส”	Mr. HADAS – LEBEL	คณะนิติศาสตร์ มธ.
18.	29-30 เมษายน 2542	การประชุมทางวิชาการระหว่างประเทศระดับภูมิภาคว่าด้วยกฎหมายเปรียบเทียบครั้งที่ 3 เรื่อง “ข้อพิจารณาทางกฎหมายในการแปรรูปองค์กรจัดทำบริการสาธารณะ”		โรงแรมริเจนท์ กรุงเทพ
19.	12-24 พฤษภาคม 2542	โครงการนำนักศึกษาไปทัศนศึกษาและดูงานด้านกฎหมาย ณ ประเทศฝรั่งเศส		
20.	2544	โครงการประชุมทางวิชาการ ณ มหาวิทยาลัย Aix – Marseille III		
21.	2544	โครงการนำนักศึกษาไปทัศนศึกษาและดูงานด้านกฎหมาย ณ มหาวิทยาลัย Aix – Marseille III		
22.	8-9 ธันวาคม 2547	การจัดประชุมวิชาการนิติศาสตร์ไทย - ฝรั่งเศสครั้งที่ 3 เรื่อง “การคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล”		ห้องนภาลัย โรงแรมดุสิตธานี
23.	7 ธันวาคม 2548	งานสัมมนาวิชาการเรื่อง “ร. แลงกาด์ กับไทยศึกษา”		ห้องประชุม มธ. (วรรณไวทยากร)

การดำเนินงานของศูนย์ศึกษากฎหมายฝรั่งเศสในช่วงปีอื่น ๆ หลังจากนั้น ส่วนใหญ่เป็น
การประกอบกิจกรรมที่เป็นไปเพื่อการประสานความร่วมมือระหว่างกัน โดยการมาเยี่ยมเยียนจาก
บุคคลหรือคณะบุคคลในระดับต่าง ๆ เพื่อการเจรจาความร่วมมือ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทาง
วิชาการ และการบรรยายพิเศษในโอกาสต่าง ๆ

โครงการสถาบันกฎหมายเปรียบเทียบและนโยบายสาธารณะ
(Institute of Comparative Law and Public Policy)

ความเป็นมา

การดำเนินงานเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการศึกษาด้านกฎหมายเปรียบเทียบของคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้เริ่มขึ้นโดยจัดตั้งเป็นโครงการสถาบันกฎหมายเปรียบเทียบขึ้นในคณะนิติศาสตร์อย่างเป็นทางการเมื่อปี พ.ศ. 2540 เป็นอีกส่วนหนึ่งของกิจกรรมดำเนินงานในโครงการบริการสังคมที่มีเป้าหมายจะขอจัดตั้งเป็นหน่วยงานระดับเทียบเท่าภาควิชาในระยะต่อไป ทั้งนี้เนื่องจากเล็งเห็นความจำเป็นและความสำคัญของการยกระดับการศึกษาทางกฎหมายที่จะต้องสัมพันธ์กับนานาประเทศในสังคมโลกอย่างกว้างขวางมากขึ้น การแลกเปลี่ยน เรียนรู้ การศึกษาค้นคว้าวิจัย เพื่อขยายไปสู่ความรู้ความเข้าใจ สามารถเปรียบเทียบแนวความคิดและวิธีการของระบบกฎหมายอื่น ๆ ที่สำคัญได้ รวมถึงการศึกษาที่เชื่อมโยงระหว่างปัญหากฎหมายและปัญหาอื่น ๆ ในสังคม

วัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน คือ

1. การทำหน้าที่ศึกษาวิจัยกฎหมายเปรียบเทียบและนโยบายสาธารณะ
2. ส่งเสริมการศึกษา การวิจัยกฎหมายเปรียบเทียบและนโยบายสาธารณะของอาจารย์และนักศึกษาทั้งในระดับปริญญาตรี และระดับบัณฑิตศึกษา
3. จัดให้มี คู่มือและพัฒนาศูนย์ข้อมูลสารสนเทศ บทบัญญัติ คำพิพากษา เอกสารและตำราด้านกฎหมายและนโยบายสาธารณะ เพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าและวิจัย เปรียบเทียบ ตลอดจนการเผยแพร่ผลงานในระดับชาติและระดับนานาชาติ
4. จัดหาทุนจากบุคคล หน่วยงาน หรือองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน

รูปแบบการดำเนินงาน

ดำเนินงานโดยคณะกรรมการสองชุด ประกอบด้วย

1. คณะกรรมการนโยบายประจำโครงการสถาบันกฎหมายเปรียบเทียบและนโยบายสาธารณะ ประกอบด้วยคณบดีคณะนิติศาสตร์เป็นประธานกรรมการ อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ และผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกคณะนิติศาสตร์เป็นกรรมการ รวมทั้งสิ้นไม่เกิน 10 คน โดยให้ผู้อำนวยการเป็นกรรมการและเลขานุการ โดยตำแหน่ง

1. คณะผู้บริหารโครงการสถาบันกฎหมายเปรียบเทียบและนโยบายสาธารณะ

ประกอบด้วยผู้อำนวยการเป็นหัวหน้าคณะ อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์ ซึ่งเชี่ยวชาญด้านกฎหมายเอกชน 1 คน และด้านกฎหมายมหาชน 1 คน และอาจารย์
ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์อีกไม่เกิน 3 คน เป็นกรรมการ

แผนงาน/กิจกรรม

โครงการสถาบันกฎหมายเปรียบเทียบและนโยบายสาธารณะ เสนอแผนการดำเนินงาน
ในระหว่างปี 2540 - 2544 ในแผนงานต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. แผนงานศึกษาวิจัยกฎหมายและนโยบายสาธารณะ เป็นแผนงานเพื่อส่งเสริมให้
อาจารย์เสนอโครงการวิจัยในนามของโครงการพร้อมกับกับเสาะแสวงหาแหล่งทุน
สนับสนุนการทำวิจัยจากองค์กร สถาบันต่าง ๆ โดยในเบื้องต้นเพื่อให้อาจารย์
ผู้สนใจจะทำวิจัยมีค่าใช้จ่ายในการจัดทำข้อเสนอ จึงจะดำเนินการขอให้คณะ
นิติศาสตร์จัดสรรทุนสำรองให้ก่อน โดยให้มีเงื่อนไขว่าผู้รับทุนจะต้องพยายาม
เจรจากับแหล่งทุนเพื่อขอรับเงินสนับสนุนในการทำวิจัย และจ่ายคืนเงินทุนให้แก่
คณะนิติศาสตร์ แต่หากไม่ได้รับทุนสนับสนุน ผู้รับทุนไม่ต้องส่งเงินคืน
โครงการวิจัยที่เสนอในเบื้องต้นมีทั้งหมดมี 10 โครงการ
2. แผนส่งเสริมการศึกษากฎหมายเปรียบเทียบ
มีกิจกรรมที่จะดำเนินการในรูปแบบ ต่อไปนี้
 - 2.1 การจัดพิมพ์หนังสือเผยแพร่ อาทิ เอกสารเผยแพร่เกี่ยวกับวัตถุประสงค์และ
การดำเนินของโครงการ หนังสือความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายเปรียบเทียบ
อิทธิพลของกฎหมายตะวันตกต่อระบบกฎหมายไทย Law, Justice, and Open
Society in ASIAN, Law and Legal Developments in ASIA : Experiences of
Thailand and Japan
 - 2.2 การเชิญศาสตราจารย์หรือผู้เชี่ยวชาญชาวต่างประเทศจากภูมิภาคอาเซียน ยุโรป
และอเมริกามาปฏิบัติงานประจำโครงการ คนละ 1 เดือน จำนวน 10 คนใน 1
ปี เพื่อทำหน้าที่บรรยายพิเศษ ให้คำแนะนำการศึกษาวิจัย และพัฒนางานด้าน
กฎหมายเปรียบเทียบ และงานด้านบัณฑิตศึกษา
 - 2.3 การจัดเสวนาด้านกฎหมายเปรียบเทียบและนโยบายสาธารณะ เพื่อแลกเปลี่ยน
ความคิดเห็นทางวิชาการในหัวข้อที่น่าสนใจเป็นประจำ อย่างน้อย 2 เดือนต่อ
ครั้ง โดยขอความสนับสนุนด้านค่าใช้จ่ายจากแหล่งทุนทั้งภายในและภายนอก
ประเทศ ตามโครงการที่จะได้ตกลงกับแหล่งทุนเป็นคราว ๆ ไป คาดว่ากิจ

- 2.4 กรรมนี้จะได้รับความสนับสนุนจากมูลนิธิเอเชีย มูลนิธิคอนราด อาเดนาว และมูลนิธิฟรีดริช เอแบร์ท
- 2.5 โครงการจัดประชุมทางวิชาการนานาชาติร่วมกับมูลนิธิคอนราด อาเดนาว และการจัดประชุมนานาชาติในโอกาสที่ประมวลกฎหมายแพ่งเยอรมันจะครบวาระ 100 ปี ใน ค.ศ. 2000 โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากประเทศเยอรมัน อังกฤษ ฝรั่งเศส เนเธอร์แลนด์ และประเทศอื่น ๆ ในเอเชีย เข้าร่วมประชุมด้วย โดยเฉพาะจีน ญี่ปุ่น และเกาหลี
3. แผนพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ มีแผนที่จะร่วมมือกับคณะกรรมการคอมพิวเตอร์และคณะกรรมการห้องสมุดสัญญา ธรรมศักดิ์ พัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศทางกฎหมาย และพัฒนาเครือข่ายข้อมูล ทั้งนี้โดยขอความสนับสนุนทางเทคนิคและเงินอุดหนุนจากสถาบันประมวลข้อมูลเพื่อการศึกษาและพัฒนาของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และจากสถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
4. แผนงานหาทุน โดยมีแผนงาน ดังนี้
 - 4.1 ผลักดันงานวิจัยและกิจกรรมอื่น ๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปตามกำหนด เพื่อนำออกเผยแพร่
 - 4.2 เผยแพร่เอกสารของโครงการ จัดทำข้อเสนอทางนโยบายเพื่อนำเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภาครัฐเพื่อขอความสนับสนุนทางนโยบายและงบประมาณ
 - 4.3 จัดทำโครงการเพื่อขอทุนอุดหนุนจากแหล่งเงินทุนต่าง ๆ
 - 4.4 เปรียบเทียบกับแหล่งเงินทุนทั้งภายในประเทศและต่างประเทศเพื่อขอทุนอุดหนุนการทำวิจัย
 - 4.5 พัฒนาความร่วมมือกับองค์กรของรัฐและเอกชนเพื่อพัฒนาเป็นโครงการช่วยเหลือด้านเงินทุนในกิจกรรมของโครงการ
5. แผนพัฒนาสำนักงาน ในแนวทางต่อไปนี้
 - 5.1 พัฒนาบุคลากร เน้นความสามารถในด้านการใช้คอมพิวเตอร์ และการสื่อสารภาษาอังกฤษ
 - 1.2 พัฒนาระบบสื่อสารภายใน อาทิ โทรศัพท์ เครื่องคอมพิวเตอร์ ให้เพียงพอกับการใช้งานและให้บริการ ลดการใช้กระดาษในการติดต่อสื่อสาร
 - 1.3 ขยายเวลาและพื้นที่การให้บริการ สำหรับอาจารย์และนักศึกษาที่จะมาใช้บริการค้นคว้าข้อมูล

- 1.4 แผนพัฒนาห้องสมุด ศาสตราจารย์ ดร. หยุต แสงอุทัย ในการจัดหมวดหมู่หนังสือ จัดทำรายการ และจัดซื้อหนังสือใหม่ ๆ เข้าห้องสมุด
6. แผนพัฒนาหน่วยงานเพื่อยกระดับเป็นส่วนราชการ
 - 6.1 - เผยแพร่ผลงานของโครงการอย่างสม่ำเสมอ
 - ติดตามอุทธรณ์การจัดตั้งโครงการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8
 - ขอเข้าพบและชี้แจงแนวทางการพัฒนาหน่วยงานกับรองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา และอธิการบดี เพื่อขอให้ดำเนินการชี้แจงต่อหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องระดับนโยบาย
 - 6.1 จัดทำข้อเสนอ เพื่อชี้แจงแนวทางพัฒนาหน่วยงานตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติต่อสำนักงานงบประมาณ กระทรวงการคลัง และทบวงมหาวิทยาลัย
 - 6.2 ผลักดันให้การจัดตั้งโครงการสถาบันกฎหมายเปรียบเทียบและนโยบายสาธารณะให้ได้รับการสนับสนุนในระดับนโยบายรัฐบาล โดยใช้รูปแบบของสถาบัน Max Planck ของเยอรมัน หรือ Institute of Advanced Legal Studies แห่งสหราชอาณาจักรเป็นตัวอย่าง
 - 6.4 จัดทำร่างกฎหมายยกระดับโครงการ เป็นส่วนราชการ

การดำเนินงานในกิจกรรมต่าง ๆ ตามแผนงาน

การดำเนินงานด้านความร่วมมือทั่ว ๆ ไปและกิจกรรมทางวิชาการ

ในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2538 ได้จัดทำโครงการขอความช่วยเหลือจากรัฐบาลเยอรมัน ภายใต้ชื่อโครงการว่า “โครงการพัฒนาการศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายและนโยบายสาธารณะ (Development of Studies in Comparative law and Public Policy) มีระยะเวลาโครงการ 5 ปี เป็นโครงการที่เสนอความช่วยเหลือในด้านการพัฒนาบุคลากรด้านนิติศาสตร์และพัฒนาคุณภาพการศึกษากฎหมาย การร่วมมือกันค้นคว้าวิจัยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นประสบการณ์ด้านกฎหมายกับอาจารย์หรือผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศ ตลอดจนการดำเนินการเรื่องศูนย์กลางข้อมูล เอกสารตำราสำหรับการค้นคว้าวิจัยของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน โดยทำเรื่องเสนอจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ผ่านกรมวิเทศสหการไปยังหน่วยงานผู้แทนของเยอรมันตามลำดับ แต่เนื่องจากความไม่ชัดเจนของหน่วยงานผู้แทนในขั้นตอนของการประสานงาน โครงการขอความช่วยเหลือนี้จึงไม่ได้เกิดขึ้น

ในเดือนกุมภาพันธ์ปีเดียวกันนี้ ได้ดำเนินการขอให้มหาวิทยาลัยเสนอไปยังทบวงมหาวิทยาลัยให้พิจารณาทบทวนเรื่องการบรรจุโครงการสถาบันกฎหมายเปรียบเทียบและนโยบายสาธารณะเป็นโครงการใหม่ในแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) ซึ่งภายหลังทบวงมหาวิทยาลัยได้แจ้งให้ทราบว่า ให้โครงการนี้เป็นการดำเนินงานภายในของคณะนิติศาสตร์

ในเดือนสิงหาคม ปี 2540 ได้มีการดำเนินการในการเสนอโครงการขอความร่วมมือจากรัฐบาลสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันอีกหนึ่งโครงการ เป็นโครงการเพื่อพัฒนาสารสนเทศทางกฎหมาย โดยการขอรับความร่วมมือด้านผู้เชี่ยวชาญระยะสั้น ภายใต้ Study and Expert Fund (SEF) ของรัฐบาลสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน เสนอผ่านกรมวิเทศสหการ เพื่อการจัดตั้งและพัฒนาระบบเครือข่ายสารสนเทศทางกฎหมายที่สามารถเทียบเคียงได้กับระบบคลังข้อมูลกฎหมาย (JURIS) ของเยอรมัน แต่ไม่สามารถดำเนินการตามแผนได้เนื่องจากข้อเสนอของคณะนิติศาสตร์ยังไม่สอดคล้องกับแนวทางที่แหล่งทุนกำหนด

ในเดือนสิงหาคมปีเดียวกันนี้ ได้มีการลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์กับสถาบันมักซ์ พลังค์ ซึ่งเป็นสถาบันทางลิขสิทธิ์ สิทธิปัญญาและกฎหมายคุ้มครองการแข่งขันนานาชาติของเยอรมัน เป็นความร่วมมือทางการศึกษา วิจัย และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องอื่นๆ อาทิ การแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ ความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนซึ่งข้อมูลการจัดหาหรืออำนวยความสะดวกแก่อาจารย์หรือนักวิจัยในการมาทำวิจัย ความร่วมมือด้านการเชิญผู้เชี่ยวชาญมาสอน มีระยะเวลาตามข้อตกลงเป็นเวลา 5 ปี

ในระหว่างวันที่ 6–9 ตุลาคม 2540 ร่วมกับมูลนิธิคอนราด อาเดนาว ประจำภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ จัดการประชุมทางวิชาการนานาชาติในระดับภูมิภาคอาเซียน ในหัวข้อ “Law, Justices and Open Society in ASEAN” โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ 50 คน จากประเทศต่างๆ ในภูมิภาคอาเซียน ได้แก่ กัมพูชา ลาว มาเลเซีย พม่า ฟิลิปปินส์ เวียดนาม อินโดนีเซีย และไทย วัตถุประสงค์ของการจัดประชุมครั้งนี้เพื่อวิเคราะห์ อภิปรายกระบวนการพัฒนาของระบบกฎหมายในภูมิภาคนี้ ตลอดจนปัจจัยที่มีผลกระทบหรือสนับสนุนการพัฒนาระบบกฎหมาย โดยมูลนิธิคอนราด อาเดนาว เป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายการเดินทาง ค่าที่พัก และอาหารของผู้เข้าร่วมการประชุม คณะนิติศาสตร์เป็นผู้รับผิดชอบการประสานงานด้านสถานที่จัดประชุม การเชิญผู้เข้าร่วมประชุมฝ่ายไทย และการจัดพิมพ์เอกสารสรุปประเด็นการประชุมและบทความต่างๆ ในหัวข้อที่มีการประชุมร่วมกันเพื่อการเผยแพร่

ในปี พ.ศ. 2544 ได้เสนอโครงการเพื่อขอรับทุนสนับสนุนการจัดทำคลังข้อมูลกฎหมาย ภายใต้โครงการ Asia - Information Technology and Communication (Asia IT&C) จาก

สหภาพยุโรป เป็นการร่วมมือระหว่างสถาบันต่าง ๆ ของประเทศที่เข้าร่วมโครงการ มีวัตถุประสงค์ที่จะจัดตั้งคลังข้อมูลกฎหมายไทย – อังกฤษ ของเอเชีย โดยเน้นกฎหมายของประเทศในภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และพัฒนาระบบควบคู่ไปกับการจัดหลักสูตรการศึกษา/อบรม เพื่อพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกฎหมาย คือ

1. การจัดทำหลักสูตรการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและกฎหมาย
2. หลักสูตรทักษะการใช้ศัพท์กฎหมายภาษาอังกฤษ
3. หลักสูตรกฎหมายเปรียบเทียบ

แต่เนื่องจากโครงการนี้มีลักษณะการดำเนินงานของโครงการที่ค่อนข้างใหญ่ มีความต่อเนื่องในการดำเนินงานและต้องใช้ทรัพยากรทั้งงบประมาณและบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญ และทักษะเฉพาะด้านอย่างมาก คณะนิติศาสตร์ได้พิจารณาเห็นว่าโครงการนี้ควรเป็นการดำเนินงานในระดับคณะ แต่คณะยังไม่มีความพร้อมเพียงพอที่จะบริหารงานตามโครงการนี้ให้สำเร็จลุล่วงได้ จึงไม่รับที่จะเป็นผู้ร่วมดำเนินงานตามโครงการดังกล่าว

การดำเนินงานตามแผนงานอื่น ๆ มีดังนี้

การดำเนินงานโครงการวิจัย

ตามแผนงานศึกษาวิจัยกฎหมายและนโยบายสาธารณะ ซึ่งเสนอโครงการที่จะทำวิจัยใน 10 หัวข้อ โดยในแผนการดำเนินงานจะของบประมาณการศึกษาวิจัยจากคณะนิติศาสตร์สนับสนุนในเบื้องต้น และแสวงหาแหล่งเงินทุนอื่น ๆ สนับสนุนด้วยนั้น ในห้วงเวลาของการดำเนินงานที่ผ่านมา ปรากฏว่างบประมาณเพื่ออุดหนุนการทำวิจัยของคณะนิติศาสตร์ ได้ถูกพิจารณาจัดสรรไว้เป็นงบประมาณส่วนกลางของคณะ โครงการวิจัยจึงได้ดำเนินการไปเพียงบางโครงการที่ได้รับงบประมาณอุดหนุนจากแหล่งทุนภายนอกอื่น ๆ คือ

1. โครงการศึกษาวิจัยพัฒนาการกฎหมายไทย เป็นโครงการวิจัยที่ได้ดำเนินการในเบื้องต้นแล้ว โดยการวิจัยเอกสารและจัดเสวนาเพื่อเก็บข้อมูล คาดว่าจะของบประมาณเงินอุดหนุนจากสถาบันไทยคดีศึกษา
2. โครงการศึกษาวิจัยกฎหมายมหาชนและรัฐธรรมนูญเปรียบเทียบ เป็นโครงการวิจัยที่ได้รับงบประมาณเงินอุดหนุนจาก สกว. เพื่อศึกษาวิจัยเรื่องสิทธิขั้นพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญ
3. โครงการศึกษาวิจัยกฎหมายกับเทคโนโลยี เป็นโครงการวิจัยที่ดำเนินการร่วมกับ NECTEC และสำนักนายกรัฐมนตรี

แผนส่งเสริมการศึกษากฎหมายเปรียบเทียบ

แผนงานด้านการเชิฐศาสตราจารย์ชาวต่างประเทศหรือผู้เชี่ยวชาญทางกฎหมายจาก ภูมิภาคต่าง ๆ มาปฏิบัติงานตามวัตถุประสงค์ที่กล่าวไว้ตามแผนงานนั้น การดำเนินงานในด้าน นี้ได้เกิดขึ้นก่อนที่จะมีการก่อตั้งโครงการและดำเนินการมาโดยต่อเนื่อง ทั้งการจ้างโดย งบประมาณแผ่นดินหมวดค่าจ้างชั่วคราว และโดยงบประมาณคณะนิติศาสตร์ที่ให้การสนับสนุน บางส่วนเป็นค่าที่พักและค่าบรรยาย โดยมีศาสตราจารย์หรือผู้เชี่ยวชาญชาวต่างประเทศมา ปฏิบัติงานที่คณะนิติศาสตร์อย่างต่อเนื่อง

แผนพัฒนาสำนักงาน

1. การปรับปรุงด้านสถานที่ เพื่อเป็นสำนักงานและพัฒนาห้องสมุด ศ. ดร. หยุต แสงอุทัยให้เป็นห้องสมุดกฎหมายเปรียบเทียบที่สมบูรณ์แบบนั้น เนื่องจากการ เปลี่ยนแปลงนโยบายการใช้พื้นที่ จากเดิมซึ่งกำหนดให้ใช้พื้นที่ห้องสมุด ศ. ดร. หยุตทั้งหมดเป็นส่วนหนึ่งของโครงการสถาบันกฎหมายเปรียบเทียบนั้น ในภายหลัง คณะนิติศาสตร์ได้ปรับปรุงพื้นที่ทั้งหมดใหม่และกำหนดให้เป็นพื้นที่ในส่วนของ การดำเนินงานที่เรียกว่า International Zone ที่ประกอบด้วยศูนย์ต่าง ๆ ที่จัดตั้งขึ้น แล้วและยังไม่มีสำนักงานหรือมีสำนักงานกระจายอยู่ในพื้นที่ส่วนอื่น ๆ ของคณะ ให้มารวมอยู่ในพื้นที่เดียวกัน เป็นผลให้แผนการพัฒนาสำนักงานของโครงการ ฯ ต้องเปลี่ยนแปลงไปด้วยจากพื้นที่ที่ลดลง
2. การดำเนินการเพื่อพัฒนาระบบสื่อสารภายใน ได้ดำเนินการไปเพียงบางเรื่อง เช่น การจัดซื้อเครื่องโทรศัพท์เพื่อรองรับการปฏิบัติงานและบุคลากรที่คาดว่าจะต้อง ขยายเพิ่มขึ้นจำนวน 5 เครื่อง การขอเลขหมายโทรศัพท์ภายในเพิ่มขึ้น 3 หมายเลข การพัฒนาด้านอื่น ๆ ได้ชะงักลง เนื่องจากนโยบายการใช้สถานที่ของคณะ นิติศาสตร์ที่ได้เปลี่ยนแปลงไปดังกล่าวข้างต้น
3. แผนพัฒนาบุคลากร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ทั้งในด้านการใช้ คอมพิวเตอร์ และภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร แต่เนื่องจากบุคลากรที่คณะจัดสรร ให้มาปฏิบัติงานมีจำนวนเท่าเดิมนับตั้งแต่เริ่มก่อตั้งโครงการ และภายหลังนโยบาย คณะนิติศาสตร์ได้ปรับเปลี่ยนไปจากเดิมที่กำหนดให้มีเพียงหน่วยงานเดียวในพื้นที่ ที่ตั้งโครงการ ทั้งนี้พื้นที่ดังกล่าวได้ถูกปรับเปลี่ยนให้เป็นพื้นที่ International Zone หรือที่รวมของศูนย์และสถาบันต่าง ๆ และนโยบายการใช้ธุรการรวม การพัฒนา บุคลากรจึงไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากความจำกัดของบุคลากรที่มีอยู่เท่าเดิม และต้องรับภาระงานประจำที่เพิ่มขึ้นพร้อมกับการขยายงานของศูนย์ต่าง ๆ ที่จัดตั้ง

4. จีน จึงมีนโยบายมอบหมายให้ผู้ช่วยวิชาการที่คณะจัดจ้างมาประจำแต่ละภาควิชา เป็นผู้แบ่งเบาภาระงานด้วย
5. การเปิดให้บริการค้นคว้าสำหรับอาจารย์และนักศึกษาในระดับปริญญาโทของคณะ นิติศาสตร์ ตลอดจนบุคคลภายนอกที่สนใจในเรื่องของข้อมูลสารสนเทศ บทบัญญัติ คำพิพากษา เอกสาร ตำราด้านกฎหมายและนโยบายสาธารณะจากห้องสมุดของโครงการ ตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2540 เป็นต้นไปในวันและเวลาราชการ ต่อเนื่องถึงเวลา 19.00 น. ณ พื้นที่ที่คณะนิติศาสตร์จัดให้เป็นที่ตั้งสำนักงาน คือบริเวณชั้น 4 ของอาคารห้องสมุด ทั้งยังจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตไว้ให้บริการอีกด้วย

นอกจากนี้ ในปี พ.ศ. 2544 Prof. Dr. Wolfgang Freiherr von Marschll ชาวเยอรมัน ได้บริจาคหนังสือ ตำราทางกฎหมาย จำนวนประมาณ 6,000 เล่ม มอบให้แก่คณะนิติศาสตร์เพื่อจัดทำเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้า ปัจจุบันหนังสือทั้งหมดส่วนหนึ่งจัดเก็บไว้ที่ห้องศูนย์ศึกษากฎหมายเยอรมัน และบางส่วนอยู่ในห้องสมุดคณะนิติศาสตร์

โครงการสถาบันฝึกอบรมกฎหมายและธุรกิจระหว่างประเทศ
(INTERNATIONAL LAW AND BUSINESS TRAINING INSTITUTE)

ความเป็นมา

โครงการสถาบันฝึกอบรมกฎหมายและธุรกิจระหว่างประเทศ จัดตั้งเป็นหน่วยงานภายใน
ขึ้นในคณะนิติศาสตร์ เมื่อปี พ.ศ. 2538 เพื่อเป็นศูนย์กลางในการจัดฝึกอบรมและเผยแพร่ความรู้
ทางกฎหมายและธุรกิจระหว่างประเทศ และวิชาการทางนิติศาสตร์แขนงต่าง ๆ สนับสนุนและ
ส่งเสริมการศึกษา ค้นคว้าและการวิจัย การแลกเปลี่ยนข้อมูลและผู้เชี่ยวชาญในลักษณะต่าง ๆ
กับมหาวิทยาลัย สถาบัน องค์กรต่าง ๆ ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ และกิจกรรมอื่น ๆ
เพื่อพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาการและเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยมีขอบเขตของความ
ร่วมมือต่าง ๆ ดังนี้

1. การฝึกอบรมความรู้ทางกฎหมายและธุรกิจระหว่างประเทศ และกฎหมายอื่น ทั้ง
ในลักษณะของหลักสูตรระยะสั้น ระยะปานกลาง และระยะยาว
2. การสัมมนาหรือการประชุมทางวิชาการ
3. การแลกเปลี่ยนบุคลากร ผู้เชี่ยวชาญ และนักศึกษา
4. การศึกษา การค้นคว้า การวิจัย และการดูงาน
5. การแลกเปลี่ยนและการให้บริการสารสนเทศและข้อมูลทางวิชาการ
6. ความร่วมมือทางวิชาการในลักษณะอื่น ๆ ตามที่จะได้ตกลงกัน

รูปแบบการดำเนินงานและงบประมาณ

ดำเนินงานโดยคณะกรรมการบริหาร แต่งตั้งโดยคณบดีคณะนิติศาสตร์ โครงสร้าง
คณะกรรมการชุดปัจจุบันประกอบด้วยอาจารย์ประจำทำหน้าที่ประธานและผู้อำนวยการโครงการ
1 คน รองประธาน 2 คน กรรมการ 4 คน มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 3 ปี

รูปแบบการสรรหาหรือการได้มาซึ่งคณะกรรมการบริหารในชุดปัจจุบัน เกิดจากการ
เวียนตามความสนใจของอาจารย์ประจำที่มีต่อกิจกรรมความร่วมมือทางวิชาการด้านนี้โดยตรง

ด้านงบประมาณ ปัจจุบันคณะนิติศาสตร์สนับสนุนงบประมาณเงินอุดหนุนเพื่อการ
ดำเนินกิจกรรม ในระยะเริ่มแรกของการก่อตั้งนั้น คณะกรรมการบริหารได้วางแนวทางของการ
ได้มาซึ่งเงินทุนเพื่อการดำเนินงานไว้ดังนี้ คือ

2. เงินอุดหนุนจากคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
3. เงินอุดหนุนจาก University of Wisconsin Law School

4. เงินบริจาค
5. เงินรายได้จากกิจกรรมของโครงการ
6. อื่น ๆ

ซึ่งปรากฏว่าโครงการมีรายได้ส่วนหนึ่งเกิดขึ้นจากการบริจาคของภาคเอกชนและการจัดกิจกรรมสัมมนาในช่วงแรกของการดำเนินงาน

สำหรับการบริหารงบประมาณ ในอนาคตหากโครงการมีรายได้จากการดำเนินงานที่เพียงพอ ได้กำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารเงินงบประมาณโดยเน้นความเป็นอิสระ มีงบประมาณและระเบียบเงินกองทุนของตนเอง

การดำเนินงานของโครงการนี้ ที่ผ่านมาเป็นกิจกรรมความร่วมมือทางวิชาการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับ University of Wisconsin Law School โดยเป็นการประสานงานโดยตรงกับ East Asian Legal Studies Center ของ University of Wisconsin ซึ่งเป็นสถาบันที่มีบทบาทในการทำหน้าที่ประสานความร่วมมือทางวิชาการด้านนิติศาสตร์ชั้นสูง การพัฒนาหลักสูตร ส่งเสริมให้บุคลากรและนักศึกษาได้มีโอกาสเดินทางไปเพื่อการบรรยาย ฝึกงานหรือทำวิจัย ตามโครงการแลกเปลี่ยนกับมหาวิทยาลัย หน่วยงานของรัฐ และเอกชนในประเทศภาคพื้นตะวันออกและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมด้านการจัดบรรยายพิเศษ โดยอาจารย์จากมหาวิทยาลัยในต่างประเทศที่มีการติดต่อประสานมาเป็นครั้งคราว การให้การรับรองนักวิชาการ คณะบุคคลที่มาเยี่ยมชมคณะนิติศาสตร์ โดยวัตถุประสงค์เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในหลาย ๆ โอกาส

การดำเนินงาน/กิจกรรม

กิจกรรมระหว่างสองสถาบันดำเนินมาโดยลำดับ ดังนี้

1. ในเบื้องต้นของการจัดตั้งโครงการสถาบันฝึกอบรมกฎหมายและธุรกิจระหว่างประเทศอย่างเป็นทางการ ได้ร่วมกับสองหน่วยงานคือ สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการกระทรวงยุติธรรม และ University of Wisconsin Law School จัดสัมมนาทางวิชาการขึ้นระหว่างวันที่ 28 – 29 กุมภาพันธ์ 2539 ในหัวข้อ เรื่อง “The Regulation of International Trade After the Uruguay Round” การจัดสัมมนาครั้งนี้เรียกเก็บค่าใช้จ่ายจากผู้เข้าร่วมสัมมนาด้วยเพื่อนำรายได้เข้าจัดตั้งเป็นกองทุนการดำเนินงานของโครงการ โดยขออนุมัติจากมหาวิทยาลัยดำเนินการในลักษณะโครงการบริการสังคม

2. ในปี พ.ศ. 2542 ได้เริ่มโครงการรับนักศึกษากฎหมายจาก University of Wisconsin Law School มาฝึกงานในสำนักงานกฎหมายของไทย ตามโครงการ Summer Training/ Internship Program โดยโครงการเป็นผู้ประสานงาน อำนวยความสะดวก และจัดปฐมนิเทศความรู้ทางกฎหมายของไทยที่สำคัญให้กับนักศึกษาที่ University of Wisconsin Law School คัดเลือกส่งมา ปีละ 2 – 3 คน เข้าฝึกงานภาคปฏิบัติกับสำนักงานกฎหมายของไทย เป็นระยะเวลาประมาณ 8 สัปดาห์ ในระหว่างเดือนกรกฎาคม – สิงหาคม โดยนักศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายของตนเอง และ University of Wisconsin Law School สนับสนุนค่าใช้จ่ายบางส่วน ทั้งนี้โครงการได้รับความอนุเคราะห์จากสำนักงานกฎหมายที่รับนักศึกษาเข้าฝึกงาน ในการจัดหาที่พักให้นักศึกษาโดยไม่มีค่าใช้จ่ายตลอดระยะเวลาการฝึกงาน และมอบเบี้ยเลี้ยงให้นักศึกษาอีกจำนวนหนึ่งด้วย โครงการนี้ได้เริ่มต้นและดำเนินต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2542 – 2549) รวม 8 รุ่น มีนักศึกษากฎหมายจากมหาวิทยาลัยวิสคอนซินเข้าร่วมโครงการนี้แล้วรวม 24 คน

นอกจากนี้ในระหว่างเดือนธันวาคม พ.ศ. 2542 University of Wisconsin Law School ได้จัดประชุมทางวิชาการนานาชาติขึ้น ณ เมืองโกเบ ประเทศญี่ปุ่น ในหัวข้อเรื่อง “Legal Aid and Public Interest Lawyering in East and Southeast Asian Countries” คณะนิติศาสตร์ได้ส่งอาจารย์ไปเข้าร่วมการประชุมด้วย จำนวน 3 คน โดย University of Wisconsin Law School สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเดินทาง

3. โครงการ Dual Degree Program ในระหว่างเดือนธันวาคม 2545 คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และ University of Wisconsin Law School ได้ลงนามในข้อตกลงร่วมกันว่าด้วยการเทียบโอนหน่วยกิตให้กับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาระหว่างสองสถาบัน จำนวนไม่เกิน 6 หน่วยกิต เมื่อนักศึกษาจากสถาบันหนึ่งไปศึกษาต่อในสถาบันคู่สัญญา โดยรายวิชาใดจะนำมาเทียบได้ให้เป็นอำนาจของสถาบันนั้น ๆ ที่จะเป็นผู้พิจารณา

4. ในระหว่างเดือนพฤษภาคม 2546 คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และ University of Wisconsin Law School ได้ร่วมกันจัดฝึกอบรมในชื่อโครงการ “The Regional Program on Cross Cultural Negotiations” โครงการนี้มหาวิทยาลัยวิสคอนซินเคยจัดร่วมอยู่กับมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่น สาธารณรัฐประชาชนจีน และได้หวัน เป็นหลักสูตรระยะสั้น 2 สัปดาห์ นักศึกษามหาวิทยาลัยวิสคอนซินจะเดินทางไปเข้าร่วมโครงการกับนักศึกษาของประเทศเจ้าบ้าน โดยรับผิดชอบค่าใช้จ่ายของตนเองและมหาวิทยาลัยวิสคอนซินรับผิดชอบเรื่องผู้สอน เนื้อหา หัวข้อการบรรยายหลัก ตลอดจนเอกสารการสอน ส่วนนักศึกษาฝ่ายคณะนิติศาสตร์จะรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการเข้าร่วมโครงการของตนเอง

รูปแบบของการดำเนินกิจกรรม จะเป็นการจัดกิจกรรมนอกสถานที่ 1 สัปดาห์ เพื่อให้

นักศึกษาได้ใช้เวลาอยู่ร่วมกัน เพื่อการเรียนรู้และความเข้าใจในแนวคิด วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ ซึ่งมีผลต่อทัศนคติของผู้เจรจา ตลอดจนการนำนักศึกษาไปเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่น่าสนใจ และกิจกรรมสหนาการ และอีก 1 สัปดาห์จะเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนที่ คณะนิติศาสตร์

นอกจากนี้ยังมีความร่วมมือที่โครงการได้ประสานกับ East Asian Legal Studies Center ในการมอบทุนสำหรับอาจารย์คณะนิติศาสตร์ 1 ทุน เพื่อไปอบรมระยะสั้นที่ University of Wisconsin Law School ในหลักสูตร Summer Program in United States Law and Legal Institutions เป็นเวลา 1 เดือน เป็นทุนที่มอบค่าใช้จ่ายให้เฉพาะค่าเข้าอบรม ค่าเอกสาร ค่าที่พัก และค่าใช้จ่ายสัปดาห์ละ 100 เหรียญ โดยในปี พ.ศ. 2543 คณะนิติศาสตร์ได้คัดเลือกและส่ง อาจารย์ 1 คนให้เป็นผู้รับทุนดังกล่าวนี้ โดยคณะนิติศาสตร์ช่วยสนับสนุนค่าเดินทางให้ครึ่งหนึ่ง นอกจากนี้ยังมีการแลกเปลี่ยนอาจารย์ระหว่างสองสถาบันในการเดินทางไปบรรยายพิเศษเป็นครั้งคราวอีกด้วย

โครงการสถาบันกฎหมายขนส่งและพาณิชยนาวี
(Institute of Transport and Maritime Law)

ความเป็นมา

โครงการสถาบันกฎหมายขนส่งและพาณิชยนาวี จัดเป็นสถาบันที่ทำหน้าที่ด้านส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาค้นคว้าวิจัยทางกฎหมายเฉพาะเรื่องแห่งแรกของคณะนิติศาสตร์ ที่จัดตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการในปี พ.ศ. 2542 หากแต่มีการดำเนินกิจกรรมด้านการจัดสัมมนาทางวิชาการมาก่อนหน้า ด้วยเล็งเห็นว่าปัจจุบันการขนส่งและการพาณิชยนาวีเป็นปัจจัยสำคัญหลักประการหนึ่งที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันและการประกอบธุรกิจของผู้คนในสังคมโดยรวม จึงจัดตั้งสถาบันที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านนี้ขึ้น เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการศึกษาค้นคว้าวิจัย และเป็นแหล่งข้อมูลทางเอกสาร ซึ่งจะเป็ประโยชน์ทั้งทางด้านการเรียนการสอนของคณะนิติศาสตร์และการให้บริการทางวิชาการสู่สังคม

วัตถุประสงค์/ภาระกิจหลัก คือ

1. การส่งเสริมและศึกษาวิจัยทางด้านกฎหมายขนส่งและพาณิชยนาวี
 2. การเป็นแหล่งรวบรวมกฎหมายและผลงานการศึกษาค้นคว้าวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งและพาณิชยนาวี
 3. การมีส่วนในการผลักดัน เสนอให้มีการร่างกฎหมายและแก้ไขกฎหมายขนส่งและกฎหมายพาณิชยนาวีให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
 4. เป็นศูนย์กลางในการให้คำแนะนำปรึกษา หรือประสานงานเพื่อแก้ไขปัญหาทางด้านกฎหมายขนส่งและพาณิชยนาวีระหว่างเอกชนกับองค์กรที่เกี่ยวข้อง
- ทั้งนี้โครงการ ฯ ได้ตั้งเป้าหมายที่จะดำเนินกิจกรรม ในแผนงานต่อไปนี้
1. จัดตั้งสำนักงานโครงการ โดยมีที่ทำการอยู่ที่คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในปีการศึกษา 2542 โดยใช้เงินอุดหนุนในระยะแรก และระยะต่อไปจะของบประมาณแผ่นดิน หรือแหล่งอื่นใด
 2. จัดให้มีการประชุมสัมมนา หรือฝึกอบรมด้านกฎหมายขนส่งและพาณิชยนาวีอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 เป็นต้นไป
 3. จัดให้มีบริการข้อมูลสารสนเทศทางกฎหมายขนส่งและกฎหมายพาณิชยนาวี

รูปแบบการดำเนินงาน

มีคณะที่ปรึกษาโครงการสถาบันกฎหมายขนส่งและพาณิชย์นาวี ประกอบด้วยบุคคลภายนอกผู้มีประสบการณ์หรือมีตำแหน่งหน้าที่ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านขนส่งทั้งจากภาครัฐและ/หรือเอกชน เป็นกรรมการจำนวนไม่เกิน 3 คน เพื่อให้คำปรึกษาแนะนำแก่คณะกรรมการบริหารโครงการ

มีคณะกรรมการบริหาร แต่งตั้งโดยคณะนิติศาสตร์ ประกอบด้วยผู้อำนวยการเป็นประธาน และผู้ทรงคุณวุฒิอีกจำนวน 3 คน เป็นกรรมการ มีวาระการดำรงตำแหน่ง 3 ปี เว้นแต่คณะจะได้แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารคณะใหม่ขึ้นมาบริหารแทน

ด้านงบประมาณดำเนินงาน คณะนิติศาสตร์จัดสรรงบประมาณเงินอุดหนุนเพื่อการดำเนินงานในกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีลักษณะเป็นโครงการบริการสังคม

ผลการดำเนินงาน/กิจกรรม

โครงการสถาบันกฎหมายขนส่งและพาณิชย์นาวี มีกิจกรรมด้านการจัดสัมมนาทางวิชาการทั้งที่จัดเองและจัดร่วมกับหน่วยงานอื่นระหว่างปี 2540-2548 ตามลำดับ ดังนี้

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวข้อ/เรื่อง	สถานที่
1.	21 มีนาคม 2540	“การจำกัดความรับผิดชอบของเจ้าของเรือ”	คณะนิติศาสตร์ มธ.
2.	29 พฤษภาคม 2541	“ความตกลงว่าด้วยการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ”	คณะนิติศาสตร์ มธ.
3.	21 สิงหาคม 2542	“การกักเรือ : ปัญหาและอุปสรรค”	คณะนิติศาสตร์ มธ.
4.	24 พฤศจิกายน 2542	“ท่าทีของประเทศไทยต่ออนุสัญญาว่าด้วยการขนส่งทางอากาศระหว่างประเทศ”	คณะนิติศาสตร์ มธ.
5.	29 สิงหาคม 2543	“ใบตราส่งทางทะเลอิเล็กทรอนิกส์”	คณะนิติศาสตร์ มธ.
6.	28 สิงหาคม 2544	“ธุรกิจรับจัดการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ : ปัจจัยสู่ประสิทธิภาพและคุณภาพ”	โรงแรมรอยัลพรีนเซส หลานหลวง
7.	21 ธันวาคม 2544	“วิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติการรับขนทางอากาศ พ.ศ. ...”	คณะนิติศาสตร์ มธ.
8.	21 กุมภาพันธ์ 2546	“ท่าทีของประเทศไทยต่ออนุสัญญาขนส่งระหว่างประเทศของ UNCITRAL (ฉบับใหม่)”	คณะนิติศาสตร์ มธ.

9.	30 พฤษภาคม 2546	“แนวทางในการพัฒนาอุตสาหกรรม ท่องเที่ยวด้วยเรือยอชท์”	คณะนิติศาสตร์ มธ.
10.	3 มิถุนายน 2546	เรื่อง “ประเทศไทยกับกฎหมายรับขนของ ทางถนนระหว่างประเทศ”	ศูนย์ประชุม สหประชาชาติ
11.	14 มกราคม 2547	เรื่อง “ชี้แจงและรับฟังความเห็นร่าง กรรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดชอบของผู้ ขนส่ง”	คณะนิติศาสตร์ มธ.
12.	25 พฤษภาคม 2547	“การยื่นหรือขยายอายุความคดีรับขน ระหว่างประเทศ”	คณะนิติศาสตร์ มธ.
13.	1 มีนาคม 2548	“ร่างพระราชบัญญัติการขนส่งต่อเนื่อง หลายรูปแบบ พ.ศ. ...”	คณะนิติศาสตร์ มธ.
14.	6 กรกฎาคม 2548	“ผลกระทบของเหตุการณ์ 11 กันยายน ต่อกฎหมายละเมิดด้านการบิน”	คณะนิติศาสตร์ มธ.
15.	11 ตุลาคม 2548	ทำติของประเทศไทยต่ออนุสัญญาขนส่ง ระหว่างประเทศของ UNCITRAL”	คณะนิติศาสตร์ มธ.

ผลงานการวิจัย มี 1 เรื่อง คือ “โครงการวิจัยและพัฒนากฎหมายในการกำกับดูแลธุรกิจ
ประกันภัยของกรมการประกันภัย”

นอกจากนี้ในด้านการจัดหา รวบรวม เอกสารทางด้านกฎหมายขนส่งและกฎหมาย
พาณิชย์นาวี เพื่อจัดทำเป็นแหล่งให้บริการค้นคว้านั้น ได้ดำเนินการมาเป็นลำดับและต่อเนื่อง โดย
มีประเภทเอกสารที่ให้บริการ ดังนี้

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของการขนส่งและพาณิชย์นาวี
- คำพิพากษาศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง
- วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งและพาณิชย์นาวี
- รายงานการประชุมการร่างพระราชบัญญัติฉบับที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งและ
พาณิชย์นาวี
- วารสารการพาณิชย์นาวี
- วารสารทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง
- หนังสือต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางทะเล ทางอากาศ ทาง
ถนน และการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ

รวมทั้งการเป็นสมาชิกหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ TRANSPORT JOURNAL ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ที่รวมข่าวคราวความเคลื่อนไหวทางด้านการขนส่งทุกแขนง

กิจกรรมอื่น ๆ ที่จัดทำขึ้นในนามของโครงการ ฯ เพื่อเผยแพร่ผลงาน ข่าวสาร ความรู้ทางวิชาการในแวดวงของกฎหมายขนส่งและกฎหมายพาณิชยนาวิสู่สาธารณชนทั้งในรูปแบบของบทความ หนังสือ วารสาร และเว็บไซต์ มีดังนี้

1. จัดพิมพ์หนังสือรวมบทความ “101 ศัพท์กฎหมายพาณิชยนาวิ” ขึ้น โดยภาคเอกชนที่ประกอบการด้านขนส่งเป็นผู้สนับสนุนค่าใช้จ่ายการจัดพิมพ์
2. ในวาระครบรอบ 5 ปีของการก่อตั้งโครงการ ในปี พ.ศ. 2546 ได้รวมบทความทางด้านกฎหมายขนส่งและพาณิชยนาวิลงจัดพิมพ์ในวารสารนิติศาสตร์ เป็นฉบับรวมบทความทางด้านกฎหมายขนส่งและกฎหมายพาณิชยนาวิ
3. ในปี พ.ศ. 2549 ได้จัดทำวารสารทางวิชาการขนส่งและพาณิชยนาวิ เล่ม 1 ขึ้น โดยเผยแพร่ไปยังหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน องค์กร และสถาบันการศึกษาต่าง ๆ
4. การจัดทำเว็บไซต์ของโครงการ เพื่อการเผยแพร่กิจกรรม ข่าวสาร ความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ในวงการ

ศูนย์ศึกษากฎหมายเยอรมัน
(ZENTRUM FÜR DEUTSCHES RECHT)

ความเป็นมา

คณะนิติศาสตร์มีกิจกรรมความร่วมมือทางวิชาการกับสถาบัน องค์กร นักวิชาการ ของเยอรมันในรูปแบบต่าง ๆ ก่อนเริ่มตั้งศูนย์ศึกษากฎหมายเยอรมันอย่างเป็นทางการ โดยในปี 2539 จึงมีคณะกรรมการในนามของ “คณะกรรมการศูนย์ศึกษากฎหมายเยอรมัน” เป็นผู้รับผิดชอบการดำเนินงานด้านความร่วมมือทางวิชาการกับมหาวิทยาลัย องค์กร ของประเทศเยอรมัน

ภารกิจและหน้าที่ของคณะกรรมการคือ

1. เสนอแนะแนวทางความร่วมมือทางวิชาการระหว่างคณะนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กับอาจารย์ ผู้เชี่ยวชาญ องค์กร สถาบันและมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน และในประเทศที่ใช้ภาษาเยอรมันอื่น ๆ ต่อคณบดี
2. ประสานงานในการเจรจาและทำความตกลงในรายละเอียดต่าง ๆ กับอาจารย์ ผู้เชี่ยวชาญ องค์กร สถาบันและมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน และประเทศที่ใช้ภาษาเยอรมันอื่น ๆ ตามที่คณบดีมอบหมาย
3. ดูแลรับผิดชอบการดำเนินงานของโครงการความร่วมมือทางวิชาการระหว่างคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กับอาจารย์ ผู้เชี่ยวชาญ องค์กร สถาบันหรือมหาวิทยาลัยในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน และในประเทศที่ใช้ภาษาเยอรมันตามที่คณบดีมอบหมายให้
4. ดำเนินการอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมความร่วมมือทางวิชาการระหว่างคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กับอาจารย์ ผู้เชี่ยวชาญ องค์กร สถาบันหรือมหาวิทยาลัยในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันตามที่คณบดีมอบหมาย

รูปแบบการดำเนินงาน

คณบดีคณะนิติศาสตร์แต่งตั้งคณะกรรมการประกอบด้วยอาจารย์ประจำ เป็นประธานกรรมการและผู้อำนวยการ 1 คน และอาจารย์ประจำร่วมเป็นคณะกรรมการอีก 4-5 คน มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปี โดยคณะนิติศาสตร์จัดสรรงบประมาณเงินอุดหนุนให้เพื่อการดำเนินงาน

ศูนย์ศึกษากฎหมายเยอรมันได้วางกรอบการดำเนินงานความร่วมมือในเรื่องต่าง ๆ
ต่อไปนี้

1. การตั้งศูนย์ข้อมูลคอมพิวเตอร์
2. การให้ทุนไปศึกษาต่างประเทศ
3. การจ้างผู้เชี่ยวชาญชาวต่างประเทศ
4. การจัดฝึกอบรม

กิจกรรมความร่วมมือต่าง ๆ ของศูนย์ศึกษากฎหมายเยอรมันส่วนใหญ่เป็นความร่วมมือที่เกิดขึ้นกับมูลนิธิคอนราด อาเดนาว สำนักงานส่งเสริมความร่วมมือทางวิชาการของเยอรมัน (DAAD) และองค์กรอื่น ๆ ตลอดจนการเชิญอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยในเยอรมันมาทำหน้าที่สอน ที่ปรึกษาทั้งทางวิชาการและการดำเนินงานด้านความร่วมมือระหว่างสถาบัน โดยประมวลกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ ดังนี้

1. ในปี พ.ศ. 2540 ได้รับการสนับสนุนจากมูลนิธิคอนราด อาเดนาว ในการประกอบกิจกรรมทางวิชาการ โดยสนับสนุนงบประมาณเพื่อดำเนินกิจกรรมตามโครงการเสวนาปฏิรูปการเมืองและส่งเสริมความรู้กฎหมายปกครอง ในปี 2540 เป็นการนัดสัมมนาทางวิชาการเพื่อพัฒนาความรู้ด้านกฎหมายปกครอง และจัดอบรมผู้นำตำบล ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนตุลาคม 2540 เป็นเงินงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนจำนวน 1,217,600 บาท และดำเนินการต่อเนื่องในปี 2541 ในโครงการจัดเสวนากฎหมายรัฐธรรมนูญ และสัมมนาวิชาการกฎหมายปกครอง จัดอบรมผู้ปฏิบัติงานด้านการฝึกอบรมแก่องค์กรปกครองท้องถิ่น และจัดอบรมผู้นำองค์กรปกครองท้องถิ่น เป็นเงินงบประมาณที่ขอรับการสนับสนุนจำนวนทั้งสิ้น 1,640,000 บาท

2. เมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2541 ร่วมกับโครงการสถาบันกฎหมายเปรียบเทียบ ฯ จัดการบรรยายเรื่อง “รัฐบาลเยอรมันโฉมใหม่ – ซ้ายสีเขียว กับ 16 ปี แห่งความหลังของฝ่ายขวา”

3. เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2543 ร่วมกับสถาบันวัฒนธรรมเยอรมัน จัดอภิปรายเนื่องในโอกาสวันรวมประเทศเยอรมัน โดยมีเอกอัครราชทูตเยอรมันเข้าร่วมการอภิปรายด้วย ณ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

4. ในปี พ.ศ. 2545 ได้ดำเนินโครงการจัดทำตำราศูนย์ศึกษากฎหมายเยอรมัน โดยรวบรวมตำรา และเอกสารทางวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์ความรู้กฎหมายเยอรมันและกระจัดกระจายอยู่ในที่ต่าง ๆ เข้ามารวมไว้ด้วยกันเพื่อประโยชน์แก่การเรียนการสอน โดยงบประมาณสนับสนุนจากคณะ

5. ในปี พ.ศ. 2546 โดยความร่วมมือกับสำนักงานส่งเสริมความร่วมมือทางวิชาการของเยอรมัน หรือ German Academic Exchange Service (DAAD) ได้จัดจ้างอาจารย์ชาว

6. เยอรมันมาปฏิบัติงานในฐานะอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ โดยมาทำการสอนในระดับปริญญาตรีและสูงกว่า ทางด้านกฎหมายเยอรมัน กฎหมายสหภาพยุโรป และกฎหมายระหว่างประเทศ มีระยะเวลา 2 ปี จำนวน 1 คน ทั้งนี้เป็นการจ้างโดยคณะนิติศาสตร์ขออนุมัติตั้งรายจ่ายจากงบประมาณแผ่นดินให้เป็นเงินเดือน และสำนักงานส่งเสริมความร่วมมือทางวิชาการของเยอรมันสนับสนุนเงินเพิ่มให้อีกส่วนหนึ่ง

6. ในระหว่างวันที่ 19-20 พฤศจิกายน 2547 ร่วมกับสำนักงานส่งเสริมความร่วมมือทางวิชาการของเยอรมัน (DAAD) จัดประชุมทางวิชาการด้านกฎหมายในระดับนานาชาติ ในหัวข้อเรื่อง “Power and Law-Challenges from a Globalized Economy” ณ โรงแรมพลาซ่า แอทธินี กรุงเทพฯ ฯ

7. ในปี พ.ศ. 2548 จัดขึ้นในหลายกิจกรรมต่อไปนี้

- การเชิญศาสตราจารย์ทางกฎหมายจากประเทศเยอรมันมาประจำ ณ คณะนิติศาสตร์ชั่วคราวเป็นระยะเวลาสั้น ๆ โดยทำการสอนและให้คำปรึกษาแก่อาจารย์และนักศึกษา เพื่อพัฒนาความรู้ด้านกฎหมายเปรียบเทียบ และพัฒนาการทางด้านกฎหมายใหม่ ๆ ดังนี้

1. Prof. Dr. Ulrich Loewenheim ศาสตราจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายเอกชน กฎหมายพาณิชย์เปรียบเทียบ โดยเฉพาะกฎหมายลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า

2. Prof. Dr. Dieter Umbach ศาสตราจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายมหาชน รัฐธรรมนูญ และกฎหมายสังคม จากคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยปอตสดัม

- การสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง “อันตรายของเสียงข้างมาก และการคุ้มครองของเสียงข้างน้อย : บทเรียนจากประเทศเยอรมันเปรียบเทียบกับประเทศไทย” เมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2548

- การสัมมนาทางวิชาการ จัดร่วมกับภาควิชากฎหมายมหาชน และคณะอนุกรรมการสิทธิมนุษยชนศึกษา เรื่อง “การคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนตามรัฐธรรมนูญยุโรป” เมื่อวันที่ 23 มีนาคม 2548

- ดำเนินการและประสานงานการส่งนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ 2 คน ที่ผ่านการศึกษาวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับระบบกฎหมายเยอรมัน และวิชาเสริมทักษะการใช้ศัพท์กฎหมายเยอรมันไปฝึกงานในกระทรวงเศรษฐกิจและแรงงาน ประเทศเยอรมันนี้ มีกำหนด 6 สัปดาห์ เพื่อสนับสนุนความร่วมมือระหว่างสถาบันและหน่วยงานวิชาการด้านกฎหมายและนโยบายสาธารณะของเยอรมันกับไทย และส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองของนักศึกษาจากประสบการณ์ตรงในการฝึกงานกับองค์กรในต่างประเทศ

- ร่วมกับสมาคมนิติศาสตร์ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน มูลนิธิ Jan Brauers-Stiftung สมาคมนักเรียนเก่าเยอรมันในพระบรมราชูปถัมภ์ องค์กร InWent และกลุ่มวงล้อ จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “สันติภาพ สงคราม และการฟื้นฟู : บทเรียนจากอดีตสู่การแสวงหาแนวทางในปัจจุบัน” เมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2548 ณ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เหตุการณ์ประวัติศาสตร์สำคัญ ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเมือง การต่างประเทศ กระบวนการสิทธิมนุษยชน และระบบกฎหมาย โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านกฎหมายจากประเทศเยอรมันนี และญี่ปุ่นเข้าร่วมอภิปรายและแสดงปาฐกถาด้วย

สถาบันกฎหมายภาษีศึกษา
(Tax Law Studies Institute)

ความเป็นมา

สถาบันกฎหมายภาษีศึกษาเป็นโครงการที่จัดตั้งในคณะนิติศาสตร์ เมื่อเดือนมกราคม 2546 ด้วยมุ่งหมายที่จะสนับสนุนการศึกษาวิจัยด้านกฎหมายภาษี ที่มีขอบเขตรวมถึงกฎหมาย การคลัง การบัญชีภาษีอากร

วัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน คือ

1. การทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางด้านการศึกษาวิจัย วิเคราะห์กฎหมายภาษี ทฤษฎีการคลัง และการบัญชีภาษีอากร
2. การทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางศึกษาวิจัย วิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ และผลกระทบ ระหว่างระบบกฎหมายภาษีของประเทศไทยกับระบบภาษีของต่างประเทศในแง่กฎหมายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ เพื่อเสนอแนะ ปรับปรุงนโยบาย บทบัญญัติ ตลอดจนกลยุทธการต่อรองทางภาษีอากรของฝ่ายประเทศไทยให้มีความเหมาะสม สอดคล้อง เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาระบบเศรษฐกิจ ตลอดจนการดำเนินธุรกิจและการลงทุนภายในประเทศมากยิ่งขึ้น
3. การเป็นศูนย์กลางรวบรวมข้อมูลงานวิจัย และจัดสรรทุนสนับสนุนการศึกษาในสาขากฎหมายภาษีอากรในสถาบันต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ
4. จัดหาทุนอุดหนุน รายได้ เงินทุนจากบุคคล หน่วยงาน หรือองค์กรต่าง ๆ ทั้งจากภาครัฐและเอกชน

รูปแบบการดำเนินงาน

ผู้ดำเนินงานสถาบันกฎหมายภาษีศึกษามีนโยบายที่จะจัดตั้งและพัฒนากิจการดำเนินงานให้เป็นไปในรูปมูลนิธิ เพื่อความคล่องตัวและความเป็นอิสระในการดำเนินงานทั้งทางวิชาการและการบริหาร การตั้งเป้าหมายที่จะแสวงหาแหล่งทุนในการสนับสนุนการดำเนินงานด้านการวิจัยทั้งจากภาครัฐและเอกชน รวมทั้งความสามารถที่จะพัฒนาและเติบโตเป็นสถาบันที่มั่นคงและเลี้ยงตัวเองได้ในอนาคต

ในการดำเนินงานคณะนิติศาสตร์ได้แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารงาน ประกอบด้วยประธานกรรมการ ซึ่งเป็นอาจารย์ประจำ 1 คน กรรมการที่เป็นอาจารย์ประจำอีก 3 คน และกรรมการที่เป็นนักวิชาการทางด้านภาษีอีก 3 คน มีวาระการดำรงตำแหน่ง คราวละ 2 ปี โดยคณะ

นิตินิติศาสตร์จัดสรรงบประมาณเงินอุดหนุนสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมที่มีลักษณะเป็นการบริการวิชาการ ทั้งนี้ในเบื้องต้นสถาบันมีเงินทุนของภาคเอกชนบริจาคให้เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานแล้วจำนวนหนึ่ง

กิจกรรม/ผลการดำเนินงาน

ครั้งที่ 1 จัดการสัมมนา เรื่อง “ภาษีสรรพสามิตและสัมปทานโทรศัพท์เคลื่อนที่” ที่คณะนิติศาสตร์ เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2546

ครั้งที่ 2 จัดการสัมมนา เรื่อง “ภาษีรายได้ของนักแสดง” ที่คณะนิติศาสตร์ เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2546

ครั้งที่ 3 จัดอบรมในโครงการ “ผู้สอบบัญชีภาษีอากร (Tax auditor)” ที่คณะนิติศาสตร์ เมื่อวันที่ 9 – 10, 16 – 17, 23 – 24 สิงหาคม 2546 รวม 36 ชั่วโมง

นอกจากนี้ยังมีโครงการวิจัยซึ่งกรรมการสถาบันเสนอหัวข้อที่จะทำในนามของสถาบันดังนี้

1. “โครงสร้างภาษีเงินได้ของบุคคลธรรมดาในอาชีพนักแสดง”
2. “ภาระภาษี”
2. “10 ปี ภาษีมูลค่าเพิ่มในประเทศไทย”
3. “อำนาจจัดเก็บภาษีโดยฝ่ายบริหาร”

ในเดือนพฤษภาคม ปี 2549 สถาบันฯ ได้เริ่มเปิดอบรมหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายภาษีอากร รุ่นที่ 1 ขึ้น เพื่อเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการและทางปฏิบัติเกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากรประเภทต่าง ๆ แก่บุคคลทั่วไปทั้งผู้ที่สำเร็จการศึกษาด้านกฎหมายและสำเร็จการศึกษาในสาขาอื่น ๆ โดยหลักสูตรนี้แบ่งเนื้อหาการอบรมออกเป็น 2 กลุ่มหัวข้อ ได้แก่ กลุ่มหัวข้อพื้นฐาน 2 หัวข้อ ระยะเวลาอบรมหัวข้อละ 36 ชั่วโมง และกลุ่มหัวข้อหลัก 9 หัวข้อ ระยะเวลาอบรมหัวข้อละ 48 ชั่วโมง ผู้เข้าอบรมจะได้รับวุฒิบัตรตามหลักสูตรหัวข้อที่เข้ารับการอบรม และหากเรียนครบทุกหลักสูตรจะได้รับประกาศนียบัตรอีก 1 ใบ โดยจะเปิดอบรมต่อเนื่องในปีต่อ ๆ ไปอีกด้วย

บทที่ 3

ศึกษาการดำเนินงานของหน่วยงานอื่น ๆ

เพื่อให้การศึกษาวิจัยในเรื่องนี้ได้เห็นภาพและเพื่อเป็นการเปรียบเทียบการดำเนินงานรูปแบบหรือวิธีการบริหารจัดการ ตลอดจนปัญหาหรืออุปสรรคในแง่มุมต่าง ๆ ของการดำเนินงานในหน่วยงานของสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ที่มีวัตถุประสงค์ บทบาทหน้าที่ ตลอดจนโครงสร้างแบบเดียวกับการดำเนินงานศูนย์ศึกษากฎหมายนานาชาติของคณะนิติศาสตร์ ถือเป็นหน่วยงานสังกัดคณะหรือภาควิชา ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาหน่วยงานต่าง ๆ จำนวน 2 หน่วยงานคือ

1. ศูนย์เกาหลีศึกษา ภาควิชาสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
2. สถาบันพัฒนานโยบายและการจัดการ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แต่ละแห่งมีลักษณะ รูปแบบของการดำเนินงานในรายละเอียด ดังนี้

1. ศูนย์เกาหลีศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

จัดตั้งและเริ่มดำเนินงานอย่างเป็นทางการในปี พ.ศ. 2538 หากแต่ได้มีการดำเนินงานอย่างไม่เป็นทางการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528 เป็นหน่วยงานภายในสังกัดภาควิชาสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มีวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน คือ

1. เพื่อเป็นศูนย์ในการค้นคว้าวิจัยสังคมที่ตั้งอยู่บนคาบสมุทรเกาหลี ในด้านเศรษฐกิจ การเมือง ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และเหตุการณ์ปัจจุบัน รวมถึงการขยายขอบเขตของการวิจัยออกไปยังสังคมจีน ญี่ปุ่น และมองโกเลีย เพื่อให้เข้าใจเรื่องราวของสังคมเกาหลีได้ดียิ่งขึ้น
2. เป็นศูนย์ช่วยการเรียนการสอนแก่นักศึกษาในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องและเผยแพร่ความรู้สู่ชุมชน
3. เป็นอาศรมความรู้ด้านเกาหลีศึกษา เพื่อสร้างองค์ความรู้ในการศึกษากิจการต่างประเทศ
4. เป็นศูนย์ประสานการแลกเปลี่ยนความรู้ด้านเกาหลีศึกษากับสถาบันทั้งในและต่างประเทศ¹

ศูนย์เกาหลีศึกษาไม่มีรูปแบบการดำเนินงานในลักษณะคณะกรรมการ มีเพียงคณะกรรมการที่ปรึกษา ที่ประกอบด้วยอธิการบดี คณบดี และหัวหน้าภาควิชา และผู้อำนวยการศูนย์เป็นกรรมการ

¹ <http://www.ru.ac.th/korea/cks.htm>

การดำเนินกิจกรรมส่วนใหญ่เป็นไปในรูปของการสร้างผลงานตำรา งานเขียนทางวิชาการ บทความ หรืองานวิจัยที่มีมาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ รวมถึงการเป็นแหล่งข้อมูลหรือความรู้เพื่อให้บริการแก่ผู้สนใจ การจัดกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ศิลป วัฒนธรรม วิถีชีวิตความเป็นอยู่ การแลกเปลี่ยนทางวิชาการกับสถาบันการศึกษาของประเทศเกาหลี คือ มหาวิทยาลัยปูซาน

ด้านงบประมาณสนับสนุน ศูนย์เกาหลีศึกษาไม่ได้ใช้งบประมาณใด ๆ จากคณะมนุษยศาสตร์ในการดำเนินงาน แต่อาจเสนอขอได้หากมีความจำเป็นและประสงค์จะดำเนินงานที่จำเป็นต้องใช้งบประมาณจากคณะสนับสนุน ที่ผ่านมาศูนย์ฯ ไม่เคยมีแผนงานการจัดกิจกรรมในลักษณะที่ต้องใช้งบประมาณ อาทิ การจัดกิจกรรมบริการสังคมในรูปแบบต่าง ๆ ศูนย์ฯ มุ่งเน้นเฉพาะการสร้างผลงานทางวิชาการในลักษณะงานเขียนทั้งหนังสือและตำรา ซึ่งบางรายการสามารถสร้างรายได้ให้ศูนย์ฯ และนำมาเป็นทุนเพื่อการสร้างผลงานในลำดับต่อไป แหล่งงบประมาณอีกส่วนหนึ่งอาจมาจากองค์กรภายนอกเช่นสถานทูตเกาหลีที่เคยเสนอของบประมาณให้เพื่อการดำเนินกิจกรรม

ผู้รับผิดชอบการดำเนินงานของศูนย์ฯ คือผู้อำนวยการศูนย์ฯ ซึ่งเป็นผู้มีบทบาทการดำเนินงานที่สำคัญ ศูนย์เกาหลีศึกษาไม่มีบุคลากรฝ่ายธุรการในการสนับสนุนการดำเนินงาน และไม่มียกยอที่จะจัดหา ภาระงานด้านธุรการจึงเป็นสิ่งที่ศูนย์ฯ พยายามตัดทอนหรือหลีกเลี่ยงให้มากที่สุด

ข้อดีและข้อเสียของการดำเนินงานในรูปแบบของศูนย์เกาหลีศึกษา คือ รูปแบบการดำเนินงานที่เป็นอยู่มีความคล่องตัวและค่อนข้างเป็นอิสระ ไม่พึ่งพาคณะกรรมการใด ๆ ในการดำเนินงาน ทำให้ลดกระบวนการหรือภาระของการต้องนำเรื่องเข้าหารือหรือพิจารณาตัดสินใจในการที่จะดำเนินงานหรือประกอบกิจกรรมใด ๆ ผู้อำนวยการศูนย์ฯ จะเป็นผู้กำหนดทิศทางแผนงานหรือกิจกรรม การประสานงาน ตลอดจนการทำงานในรายละเอียดอื่น ๆ ทั้งหมดด้วยตนเองหรือโดยอาศัยทรัพยากรของคณะมนุษยศาสตร์บ้างเท่าที่จำเป็น การทำงานจะเน้นการหารือในกลุ่มบุคคลหรืออาจารย์ที่มีความสนใจตรงกันและเต็มใจที่จะมาร่วมกันดำเนินงานจำนวนหนึ่ง ซึ่งเป็นกลุ่มที่ไม่ใหญ่มากนัก ในขณะเดียวกันศูนย์เกาหลีศึกษาที่ประจักษ์ว่าการดำเนินงานในรูปแบบดังกล่าวไม่สามารถนำมาซึ่งการระดมความคิด อันจะนำมาซึ่งความหลากหลายที่จะส่งเสริมให้การดำเนินงานหรือกิจกรรมของศูนย์ฯ สามารถเติบโตไปได้ในหลาย ๆ ด้าน ขาดความร่วมมือที่ควรจะได้จากบุคลากรอื่น ๆ ทั้งจากภายในหน่วยงานทั้งที่เป็นลักษณะของงานธุรการ งานอำนวยความสะดวกในบางเรื่องที่เป็น ซึ่งเป็นการอุปสรรคในการดำเนินงานหรือกิจกรรม และจากบุคคลภายนอกที่จำเป็นต่อการสร้างเครือข่ายความร่วมมือและแลกเปลี่ยน

รวมถึงด้านงบประมาณ ทั้งนี้เนื่องจากปัญหาในด้านการสรรหาหรือชักชวนอาจารย์หรือผู้ที่มีความสนใจมาร่วมกันดำเนินงาน ขอบเขตของการดำเนินกิจกรรมในช่วงเวลาที่ผ่านมามีค่อนข้างแคบ แม้ว่าการดำเนินงานของศูนย์เกาหลีศึกษาจะมีเนื้อหาที่สามารถครอบคลุมไปในศาสตร์ต่าง ๆ ได้หลาย ๆ ด้านก็ตาม²

2. สถานศึกษาและวิจัยรัฐวิสาหกิจ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ความเป็นมาของสถานศึกษาและวิจัยรัฐวิสาหกิจ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เกิดขึ้นจากการสนับสนุนของผู้บริหารรัฐวิสาหกิจ เลขานุการคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้แทนคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และนักวิชาการจากสถาบันการศึกษาต่าง ๆ อาทิ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง และสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ได้เสนอแนะให้มีหน่วยงานทางวิชาการเพื่อทำการศึกษาเรื่องเกี่ยวกับรัฐวิสาหกิจโดยเฉพาะขึ้น ศูนย์วิจัยรัฐวิสาหกิจจึงเกิดขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2515 เป็นต้นมาและมีการขยายตัวตามลำดับ เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่มีการตื่นตัวของภาครัฐและรัฐวิสาหกิจในการเร่งรัดพัฒนาการบริหารรัฐวิสาหกิจในด้านต่าง ๆ การดำเนินงานของศูนย์วิจัยรัฐวิสาหกิจได้รับการยกระดับให้เป็นหน่วยงานที่มีฐานะเทียบเท่าภาควิชาในคณะรัฐศาสตร์ เมื่อเดือนธันวาคม 2528 และได้เปลี่ยนชื่อเป็นสถานศึกษาและวิจัยรัฐวิสาหกิจ (Public Enterprise Institute) โดยมีวัตถุประสงค์การดำเนินงาน คือ

1. เพื่อพัฒนาความรู้ในสาขาการจัดการรัฐวิสาหกิจ อันเป็นแขนงวิชาสหสาขาใหม่ ซึ่งกำลังได้รับความสนใจทั่วโลกให้กว้างขวางและก้าวหน้ายิ่งขึ้น ซึ่งในขณะนั้นยังไม่มีหน่วยงานใดที่รับผิดชอบอย่างจริงจัง

2. เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน การวิจัยในสาขาวิชาการจัดการรัฐวิสาหกิจ ในคณะรัฐศาสตร์และในหน่วยงานอื่นทั้งในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอกของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อันมีลักษณะเป็นการมุ่งเน้นการศึกษาปัญหา (area oriented) เพื่อประโยชน์ทั้งเชิงวิชาการและปฏิบัติ

3. เพื่อขยายขอบเขตการให้บริการทางวิชาการ อันได้แก่การพัฒนาบุคคล การให้

² สัมภาษณ์ รศ. ดร. ดำรงค์ ฐานดี ศูนย์เกาหลีศึกษา 28 กันยายน 2547

บริการปรึกษาแนะนำ และการเข้าไปวางระบบการจัดองค์การ และการจัดการในรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ เพื่อให้รัฐวิสาหกิจสามารถดำเนินตามนโยบายและเป็นกลไกในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างแท้จริงตามวัตถุประสงค์แห่งการจัดตั้ง

4. เพื่อเผยแพร่ผลงานทางวิชาการอันเกี่ยวข้องกับกิจการรัฐวิสาหกิจในรูปของการจัดตั้งศูนย์ข้อมูล (data bank) และการจัดพิมพ์เอกสารต่าง ๆ³

ในระยะแรกของการดำเนินงาน กิจกรรมหลักเป็นไปในการจัดอบรมในหลักสูตรที่หน่วยงานรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ ร้องขอ และขยายไปสู่กิจกรรมการจัดสัมมนา และการทำวิจัยในเวลาต่อมา ลักษณะเป็นการดำเนินงานที่สร้างรายได้ให้หน่วยงานในระดับที่ดำรงอยู่ได้ ส่วนกิจกรรมที่เป็นลักษณะของการบริการสังคมที่ไม่เกิดรายได้มีเป็นส่วนน้อย นอกจากนี้ในอดีตยังเคยได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลฝรั่งเศส บริติช เคาน์ซิล UNIDO และ APDC ในด้านเอกสาร ทุนวิจัย ผู้เชี่ยวชาญ และทุนการเข้าร่วมประชุมสัมมนาในต่างประเทศ ทั้งมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับศูนย์รัฐวิสาหกิจนานาชาติ (International Center for Public Enterprise in Developing Countries)

โครงสร้างการบริหารสถานศึกษาและวิจัยรัฐวิสาหกิจ มีผู้อำนวยการ (รศ. พิพัฒน์ ไทยอารี พ.ศ. 2521 - ปัจจุบัน) เป็นผู้บริหาร มีบุคลากรในตำแหน่งนักวิจัยวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทที่เป็นข้าราชการ 2 คน และพนักงาน 1 คน

สถานศึกษาและวิจัยรัฐวิสาหกิจ มีผลการดำเนินงานในกิจกรรมด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. การเป็นที่ปรึกษาให้กับองค์กรรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ ตั้งแต่เริ่มต้นดำเนินการในปี พ.ศ. 2529 จนถึงปัจจุบัน มีจำนวนมากกว่า 21 องค์กร

2. การฝึกอบรมและสัมมนา ให้บริการทางวิชาการแก่หน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ ในการพัฒนาทรัพยากรบุคคล ซึ่งเป็นหลักสูตรต่อเนื่องและไม่ต่อเนื่อง เป็นประจำเดือนละครั้งตามสถานการณ์ปัจจุบันในขณะนั้น จนกระทั่งถึงยุคที่หน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจต้องการเพิ่มประสิทธิภาพทรัพยากรบุคคลในระดับผู้บริหาร จึงได้มีการปรับหลักสูตรอย่างต่อเนื่องโดยให้มีการศึกษาดูงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ และนับว่าเป็นยุคที่ประสบความสำเร็จมาก ในภาวะที่มีการแข่งขันสูงในขณะนั้น

3. ด้านการวิจัย มีผลงานการทำวิจัยให้กับหน่วยงานรัฐวิสาหกิจและหน่วยงานราชการต่าง ๆ ทั้งในลักษณะดำเนินการโดยตรง และการร่วมมือกับนักวิชาการจากหน่วยงานอื่น ๆ

³ เอกสารโครงการ “สถานศึกษาและวิจัยรัฐวิสาหกิจ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย”

4. ด้านการสอน ดำเนินการสอนวิชาการบริหารรัฐวิสาหกิจทั้งในระดับปริญญาตรี และปริญญาโท ทั้งภายในคณะรัฐศาสตร์ และคณะอื่น ๆ

5. การบริการทางวิชาการ อาทิ การจัดทำฐานข้อมูลมติคณะรัฐมนตรี การจัดทำ Homepage ของสถานศึกษาและวิจัยรัฐวิสาหกิจ การเขียนบทความเกี่ยวกับรัฐวิสาหกิจให้กับหน่วยงานที่ร้องขอ

สภาพปัจจุบัน

การดำเนินงานภายหลังปลายปี 2528 เมื่อก่อตั้งเป็นสถานศึกษาและวิจัยรัฐวิสาหกิจแล้ว ได้เร่งรัดการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และได้มีการจัดทำการประกันคุณภาพการศึกษาในหน่วยงานร่วมกับคณะอีกด้วย โดยมีการวางแผนงานดังนี้

ด้านการวิจัย

1. การวิจัยจากแหล่งทุนภายนอก ปีละ 1 เรื่อง
2. การวิจัยแบบบูรณาการร่วมกับคณะ ปีละ 1 เรื่อง

ทั้งนี้จะต้องได้รับการเสนอเข้าสู่คณะกรรมการวิจัย และต้องได้รับความเห็นชอบจากมติ คณะกรรมการคณะ ก่อนเสนอมหาวิทยาลัยรับทราบ และจะต้องรายงานผลทุกครั้งเมื่อมีการปิด โครงการ

ด้านการให้บริการทางวิชาการ ได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินงานในแต่ละโครงการ ดังนี้

1. การสำรวจการบริการทางวิชาการ
2. การจัดทำแผนการดำเนินการบริการวิชาการ
3. การจัดทำประมวลรายวิชา
4. การประเมินผลการสอนอาจารย์
5. การประเมินคุณภาพของผู้เข้ารับการอบรมสู่ตลาดแรงงาน
6. การพัฒนาหลักสูตร

ปัญหาอุปสรรค

1. ปัญหาเศรษฐกิจของประเทศ มีผลกระทบกับงบประมาณ ความไม่แน่นอนในเรื่อง การแปรรูปรัฐวิสาหกิจของรัฐบาล

2. ปัญหาของบุคลากร ตำแหน่งของบุคลากรที่ลาออกทำให้ขาดอัตรากำลัง และยากที่จะได้ทดแทนกลับมา อีกทั้งผู้บริหารและบุคลากร ยังเป็นบุคลากรของคณะรัฐศาสตร์ ที่ต้องมีหน้าที่ทำงานให้กับคณะอีกด้วย

3. ปัญหาความไม่คล่องตัวในการดำเนินงาน เนื่องจากยังอยู่ในระบบราชการ
4. ปัญหาในเรื่องการบริหารความเสี่ยง ในบางเรื่องที่ทำแล้วไม่คุ้มทุน ก็ไม่สามารถดำเนินการได้
5. ปัญหาเรื่องอาคารสถานที่ อุปกรณ์ บุคลากร ที่ไม่เอื้อต่อการจัดฝึกอบรมภายใน นอกจากนี้ปัญหาของการดำเนินงานในส่วนหนึ่งยังมาจากด้านของสังคมที่ยังขาดการส่งเสริมความรู้เห็นความสำคัญของการฝึกอบรม การยอมรับหรือให้ความสำคัญต่อคนทำงานด้านนี้ ซึ่งสะท้อนไปถึงคำตอบแทนที่ได้รับจึงอยู่ในระดับต่ำ ไม่สามารถจูงใจให้อาจารย์ทั้งที่เป็นบุคลากรภายในหน่วยงานและภายนอกสนใจเข้าร่วมงาน

ข้อดีของการดำเนินงานในสภาพปัจจุบัน

1. มีความต่อเนื่องของผู้บริหาร ที่มีความรู้ความสามารถและมีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับรัฐวิสาหกิจโดยตรง ตลอดจนมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล
2. ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา ได้สร้างชื่อเสียงจนได้รับความเชื่อถือจากหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก โดยสังเกตได้จากการที่จะได้รับการติดต่อด้านข้อมูลจากบุคคลและหน่วยงานเมื่อรัฐบาลจะมีการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ
3. การได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน และหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ยังมีอยู่มาก
3. นิสิตเก่าที่สำเร็จการศึกษาทั้งในระดับปริญญาตรี และโท ยังคงให้ความร่วมมือและเป็นเครือข่ายข้อมูลข่าวสารได้โดยตรง
4. การสามารถจัดตั้งเป็นหน่วยงานในระดับภาควิชา เป็นสิ่งที่ยืนยันถึงความจำเป็นและความสำคัญของเรื่องรัฐวิสาหกิจที่มีต่อประเทศ และสามารถดำรงอยู่ต่อไปได้ในระยะยาว

ข้อเสนอเป็นแนวทางเพื่อพิจารณา

1. ไม่เห็นด้วยกับการกำหนดรูปแบบการดำเนินงานให้อยู่ในระบบราชการ ที่ติดขัดด้วยกฎข้อระเบียบมาก เป็นอุปสรรคในการดำเนินงานที่ต้องการความคล่องตัว
2. ควรระดมผู้ทรงคุณวุฒิมาเป็นที่ปรึกษา ประสพการณ์และเครือข่ายความร่วมมือที่ผู้ทรงคุณวุฒิมีอยู่ จะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงาน
3. ขอให้คณะ/ผู้บริหารมีทิศทางที่ชัดเจนและแน่นอนว่าจะเดินไปในทางใด
4. ควรให้ภาควิชาเข้ามามีส่วนร่วมโดยทั่วถึง หรืออย่างน้อยที่สุดควรได้เชิญหรือชักชวน เมื่อได้เปิดโอกาสแล้ว การที่คณาจารย์จะเข้าร่วมหรือไม่นั้น ไม่ใช่ปัญหาสำคัญ

5. ควรให้คณาจารย์/ประชาคมได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในแนวทางที่จะ
เป็นไปได้⁴

⁴ สัมภาษณ์ รศ. พิพัฒน์ ไทยอารี สถาบันศึกษาและวิจัยรัฐวิสาหกิจ 15 ตุลาคม 2547

บทที่ 4

วิเคราะห์สภาพการดำเนินงานในปัจจุบัน : ปัญหา อุปสรรค

ในบทนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานโดยทั่วไปของศูนย์และสถาบันต่าง ๆ ที่จัดตั้งขึ้นและดำเนินงานอยู่ในคณะนิติศาสตร์ โดยศึกษาสภาพการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้ คือ

1. สภาพการดำเนินงานทั่วไป
2. สภาพของผู้ดำเนินงาน
3. ศึกษาโครงสร้าง นโยบายการดำเนินงาน

การดำเนินงานของศูนย์และสถาบันที่จัดตั้งขึ้นในคณะนิติศาสตร์ ซึ่งปัจจุบันมีทั้งสิ้นภายใต้ชื่อศูนย์ศึกษากฎหมายจำนวน 2 ศูนย์ และอีก 3 สถาบันที่ดำเนินงาน ประกอบกิจกรรมทางวิชาการในหลายลักษณะ (ไม่รวมศูนย์กฎหมายสุขภาพและจริยศาสตร์ซึ่งเพิ่งจัดตั้งในเดือนกุมภาพันธ์ 2548 และโครงการสถาบันกฎหมายเปรียบเทียบและนโยบายสาธารณะ ที่ไม่มีสภาพการดำเนินงานใด ๆ มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544) มีโครงสร้างการดำเนินงานที่แยกเป็นคณะกรรมการของแต่ละชุด ดังปรากฏในโครงสร้าง/รูปแบบการดำเนินงานของแต่ละศูนย์และสถาบันที่ได้กล่าวไว้แล้วในบทที่ 2 คณะกรรมการดำเนินงานจะเป็นผู้กำหนดนโยบาย แผนงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ในการดำเนินงาน กรรมการดำเนินงานของบางศูนย์/สถาบันจะประกอบด้วยกรรมการที่เป็นอาจารย์ภายในทั้งหมด ในขณะที่บางชุดจะมีบุคคลภายนอก ทั้งที่เป็นอาจารย์จากคณะอื่น ภายในมหาวิทยาลัย ผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานหรือองค์กรภายนอกร่วมเป็นคณะกรรมการด้วย รูปแบบและวิธีการได้มาซึ่งคณะกรรมการดำเนินงานมีความแตกต่างกันไป โดยมีทั้งในลักษณะเวียนตามหรือเปิดให้อาจารย์ผู้สนใจสมัครเข้าร่วมเป็นกรรมการดำเนินงาน หรือในลักษณะการจัดตั้งโดยกลุ่มอาจารย์ผู้สนใจและชักชวนร่วมกันเข้ามาเป็นกรรมการ การปฏิบัติงานในฐานะผู้อำนวยการ ประธานศูนย์ สามารถนำมาเป็นภาระงานในการพิจารณาความดีความชอบประจำปีได้ตามคะแนนที่กำหนดไว้ คือ 288 คะแนนต่อปี (144 คะแนนต่อรอบ) และในฐานะกรรมการสามารถนำมาคิดเป็นภาระงานได้ 48 คะแนนต่อปี (24 คะแนนต่อรอบ)⁵

1. สภาพการดำเนินงานทั่วไป

นอกจากโครงการสถาบันกฎหมายเปรียบเทียบและนโยบายสาธารณะ ซึ่งไม่มีบทบาทการดำเนินงานใด ๆ มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 แล้ว ศูนย์และสถาบันอื่นๆ เมื่อพิจารณาในภาพ

⁵ แบบรายงานการปฏิบัติราชการเพื่อพิจารณางานประจำปีของอาจารย์คณะนิติศาสตร์ มธ.

รวมแล้วยังมีการดำเนินกิจกรรมน้อย บางศูนย์หรือสถาบันดำเนินกิจกรรมในลักษณะเป็นงานประจำที่ผูกพันและดำเนินมาโดยต่อเนื่องเป็นส่วนใหญ่ เช่น โครงการสถาบันฝึกอบรมกฎหมาย^๖ ที่ดำเนินกิจกรรมร่วมกับมหาวิทยาลัยวิสคอนซินในโครงการรับนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยวิสคอนซินมาฝึกงานภาคฤดูร้อนในประเทศไทย กิจกรรมอื่นๆ นอกจากนี้จะเกิดขึ้นเป็นครั้งคราวตามความริเริ่มของแต่ละฝ่าย มีบางศูนย์และสถาบันที่มีการวางแผนงานและประกอบกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ แต่กระนั้นก็ไม่ค่อยเป็นที่รับรู้ในหมู่บุคลากรทั่วไปเท่าที่ควร เพราะการสื่อสารหรือประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมเป็นไปอย่างไม่ทั่วถึง การดำเนินกิจกรรมของศูนย์และสถาบันที่สร้างการรับรู้ได้บ้าง คือโครงการสถาบันกฎหมายขนส่งและพาณิชย์นาวี

บางศูนย์ เช่น ศูนย์ศึกษากฎหมายฝรั่งเศส ยังมีภาพการดำเนินงานที่มีลักษณะทำงานประจำอยู่ อาทิ เช่น การทำหน้าที่ประสานงานเรื่องทุน การต้อนรับแขกที่มาเยือน ไม่ปรากฏกิจกรรมในเชิงวิชาการหรือการสร้างสรรค์อื่นใดมากนัก จึงถูกมองว่ายังเป็นเป็นการทำงานในเชิงรับมากกว่าเชิงรุก ขาดการริเริ่มในสิ่งใหม่ ๆ ที่ยังทำได้และเอื้อประโยชน์และความสนใจของนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ได้อีกหลายด้าน^๗ การจัดกิจกรรมทางวิชาการ เช่น การสัมมนาร่วมกับทางฝรั่งเศสก็มักจัดขึ้นเฉพาะในโอกาสพิเศษ ไม่มีแผนการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งลักษณะของกิจกรรมการสัมมนาที่จัดจะกำหนดขึ้นโดยฝ่ายฝรั่งเศสเป็นหลัก ซึ่งมักเน้นแต่ด้านกฎหมายมหาชนเป็นส่วนใหญ่ ฝ่ายเราไม่ได้ร่วมกำหนด เรื่องหรือหัวข้อจึงไม่ตรงกับความต้องการของอาจารย์และไม่เอื้อให้อาจารย์ของคณะอยากเข้าร่วม^๘ บทบาทหรือลักษณะการดำเนินงานที่ผ่านมาจึงตอบคำถามของบุคคลภายนอกไม่ได้ว่าอะไรคือบทบาทหน้าที่ของศูนย์ฯ นอกจากงานประจำที่กล่าวถึง การดำเนินงานในภาพรวมจึงไม่ชัดเจนว่าตั้งขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่อะไรบ้าง ทั้งที่คณะนิติศาสตร์มีบุคลากรที่เป็นผู้สำเร็จการศึกษาจากประเทศฝรั่งเศสเป็นจำนวนมากและมีศักยภาพที่จะสามารถทำกิจกรรมได้อีกหลาย ๆ ด้าน

ด้านการดำเนินงานของสถาบันกฎหมายภาษีศึกษานั้น เนื่องจากมีอายุการจัดตั้งน้อยที่สุด (ไม่นับรวมศูนย์กฎหมายสุขภาพและจริยศาสตร์ซึ่งไม่รวมอยู่ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้) มีการดำเนินกิจกรรมบ้างหากแต่ไม่ต่อเนื่องนัก ปัญหาเดียวที่สะท้อนจากผู้ดำเนินงานคือ เรื่องของเจ้าหน้าที่ผู้ทำหน้าที่สนับสนุนการดำเนินงาน เนื่องจากการดำเนินงานที่จะทำเป็นหลักด้านหนึ่งของศูนย์นี้คือการจัดฝึกอบรม จึงต้องการเจ้าหน้าที่ผู้มีความคล่องแคล่วและชำนาญในการ

⁶ สัมภาษณ์อาจารย์ อ. 25 พฤศจิกายน 2548

⁷ สัมภาษณ์อาจารย์ ส. 4 ตุลาคม 2548

⁸ สัมภาษณ์อาจารย์ จ. 7 ธันวาคม 2548

ดำเนินการจัดการพอสมควร เรื่องนี้เกี่ยวโยงไปถึงการจัดสรรเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานให้ศูนย์/สถาบันต่าง ๆ ในคณะนิติศาสตร์ด้วยว่ายังมีความลักลั่น ไม่ชัดเจนและแน่นอนทั้งในเรื่องการจัดแบ่งโครงสร้าง รวมถึงการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติงานในส่วนที่สังกัด ดังปรากฏในการดำเนินงานของศูนย์กฎหมายสุขภาพ ฯ ซึ่งมีบทบาทการดำเนินงานด้านการจัดฝึกอบรมด้วยเช่นเดียวกัน แต่ศูนย์กฎหมายสุขภาพ ฯ นั้นได้แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ในส่วนของการบริการสังคมเป็นคณะกรรมการดำเนินงานไปทั้งหมด โดยไม่มีเจ้าหน้าที่ในส่วนของการศูนย์ศึกษากฎหมายนานาชาติร่วมปฏิบัติงานด้วย หากแต่ในโครงสร้างการจัดแบ่งส่วนงานกำหนดให้ศูนย์เหล่านี้อยู่ในโครงสร้างเดียวกัน

ส่วนศูนย์ศึกษากฎหมายอาเซียน⁹ จากการศึกษาเอกสารพบว่าเป็นเพียงโครงการที่จะจัดตั้งในปี พ.ศ. 2543 โดยเริ่มจากคณะนิติศาสตร์แต่งตั้งคณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งศูนย์ศึกษากฎหมายญี่ปุ่นขึ้นตามข้อเสนอของ Prof. Shin ichi AGO แห่งมหาวิทยาลัยคิวชู เพื่อดำเนินงานด้านโครงการความร่วมมือทางวิชาการกับหน่วยงานและมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่น (ซึ่งขณะนั้นคณะนิติศาสตร์ได้มีความร่วมมือในการจัดกิจกรรมทางวิชาการอยู่กับมหาวิทยาลัยคิวชูก่อนแล้ว โดยเป็นข้อตกลงความร่วมมือกันในระดับคณะ และต่อมาพัฒนาขึ้นเป็นข้อตกลงในระดับมหาวิทยาลัย) แต่ข้อเสนอในคณะกรรมการชุดเดียวกันนั้นได้ปรากฏแย้งว่าน่าจะจัดตั้งเป็นศูนย์กฎหมายอาเซียนมากกว่าเพื่อให้ขอบเขตของการดำเนินงานเป็นไปได้โดยกว้างขวางขึ้น และสามารถพัฒนาไปได้โดยไม่จำกัดหรือเจาะจงเฉพาะญี่ปุ่นเท่านั้น แต่หากในที่สุดแล้วโครงการจัดตั้งศูนย์ดังกล่าวก็ไม่มีความคืบหน้าใด ๆ เกิดขึ้น

2. สภาพของผู้ดำเนินงาน

อาจารย์คือผู้มีบทบาทในการดำเนินงานศูนย์และสถาบันในคณะนิติศาสตร์ทั้งในฐานะผู้ดำเนินงานคือประธานหรือผู้อำนวยการของแต่ละศูนย์และสถาบัน และผู้ร่วมดำเนินงานคือกรรมการของศูนย์และสถาบันต่าง ๆ ได้แสดงความคิดเห็นในเรื่องสภาพของการดำเนินงาน โดยส่วนใหญ่ได้สะท้อนสภาพความเป็นไปในเรื่องของการทำงานร่วมกันภายในหมู่คณะกรรมการ โดยเฉพาะศูนย์ศึกษากฎหมายฝรั่งเศส ซึ่งถือว่าเป็นศูนย์ที่ก่อตั้งและมีการดำเนินงานที่มีระยะเวลาที่ยาวนานกว่าทุกศูนย์ อีกทั้งคณะนิติศาสตร์มีอาจารย์ที่สำเร็จการศึกษาจากประเทศฝรั่งเศสในอัตราส่วนเมื่อเทียบกับอาจารย์ผู้สำเร็จการศึกษาจากประเทศอื่น ๆ แล้วถือว่ามากที่สุดคือมีจำนวน

⁹ คำสั่งคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่ 12/2543 ลงวันที่ 31 มกราคม 2543 เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งศูนย์ศึกษากฎหมายญี่ปุ่น

ถึง 21 คนในขณะนี้จากอาจารย์ทั้งหมด 68 คน และกำลังศึกษาอยู่อีก 4 คน ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโดยตรงคือผู้ที่เข้ามาเป็นคณะกรรมการ และทางอ้อมคือผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการแต่มีส่วนเกี่ยวข้องในกิจกรรมของศูนย์ในโอกาสและลักษณะต่าง ๆ จึงมีจำนวนมากกว่าศูนย์และสถาบันอื่น ๆ

ปัญหาที่พบจึงเป็นเรื่องของการทำงานร่วมกันของคณะกรรมการด้วยกันซึ่งที่ผ่านมาคณะกรรมการของศูนย์ส่วนใหญ่จะมีการแต่งตั้งเข้าร่วมงานจำนวนมากคน ด้วยเหตุผลเพื่อให้เกิดความหลากหลายในสาขาวิชา ปัญหาจึงอยู่ที่ผู้คนที่เข้ามาทำงานร่วมกัน วิธีคิด วิธีการทำงาน ความคิดเห็นที่แตกต่างกัน และความคาดหวังซึ่งกันและกัน ทำให้ภาพการดำเนินงานมีลักษณะขัดแย้งอยู่บ้างและมองว่าขาดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน¹⁰ มีส่วนทำให้อาจารย์บางคนเบื่อหน่ายและไม่ต้องการเข้าร่วมงาน เป็นที่สังเกตได้ว่ากลุ่มอาจารย์ผู้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการจึงยังคงวนเวียนอยู่ในกลุ่มคนในวงแคบและเป็นบุคคลเดิม ๆ และเป็นประเด็นที่ทำให้เห็นว่าการทำงานไม่ได้ก้าวออกไปจากแนวหรือรูปแบบเดิม ๆ จากที่เคยทำมา ทั้งนี้การดำเนินงานของศูนย์และสถาบันต่าง ๆ ด้านหนึ่งมีเรื่องทุนการศึกษาเข้ามาเกี่ยวข้องทั้งทุนการศึกษาระยะยาวและทุนระยะสั้น ซึ่งขณะนี้ทุนการศึกษาระยะยาวจากฝรั่งเศสได้ลดความต้องการและความจำเป็นลงไปบ้าง เนื่องจากอาจารย์ส่วนใหญ่ของคณะสำเร็จการศึกษาในระดับสูงกลับมาแล้ว อีกประการหนึ่งอาจารย์ที่บรรจุเข้ามาใหม่ในปัจจุบันก็ให้ความสนใจที่จะไปศึกษาต่อในประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษมากกว่า ความช่วยเหลือด้านทุนที่ได้รับจากฝรั่งเศสปัจจุบันจึงเป็นทุนระยะสั้นเพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ ทุนเพื่อไปศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมมากกว่า ความรู้สึกหนึ่งของอาจารย์ที่เคยร่วมดำเนินงานในอดีตและไม่เคยร่วมดำเนินงานแต่ได้รับทราบความเป็นไป ได้สะท้อนความคิดเห็นในด้านลบต่อการพิจารณาจัดสรรทุนของคณะกรรมการว่ามีความเหมาะสมและเป็นธรรมเพียงไร โดยเห็นว่าการดำเนินงานได้อำนวยประโยชน์เอื้อกันในกลุ่มผู้ร่วมเป็นคณะกรรมการโดยหมุนเวียนกันเป็นผู้รับทุน คณะกรรมการซึ่งเป็นผู้ประสานงานกับมหาวิทยาลัย สถาบัน หรือองค์กรเจ้าของทุนไม่ค่อยมีการกระจายทุนไปสู่บุคลากรส่วนใหญ่ที่ไม่ได้ร่วมเป็นคณะกรรมการให้ได้รับรู้หรือได้โอกาสในการรับทุน¹¹

ในส่วนของการดำเนินงานในโครงการสถาบันกฎหมายขนส่งและพาณิชย์นาวี เห็นว่าปัญหาผู้ร่วมงานที่มีศักยภาพในระดับอาจารย์ที่สามารถช่วยงานในระดับคิด วางแผนงาน การสร้างกิจกรรมในทางวิชาการในเชิงรุกเป็นเรื่องที่ยังขาดอยู่ เพราะกรรมการบริหารงานของโครงการ ฯ

¹⁰ สัมภาษณ์อาจารย์ ส. 4 ตุลาคม 2548

¹¹ สัมภาษณ์อาจารย์ จ. 7 ธันวาคม 2548

นี้ส่วนใหญ่เป็นบุคคลที่มาจากภายนอกเกือบทั้งสิ้น การมาช่วยปฏิบัติงานจึงเป็นไปได้เพียงการมาร่วมประชุมและให้ความคิดเห็น การลงมือปฏิบัติต้องอาศัยอาจารย์ผู้อำนวยเป็นหลักทั้งหมด จึงเป็นภาระและอุปสรรคต่อการดำเนินงานที่ไม่สามารถดำเนินกิจกรรมที่คิดหรือวางแผนไว้ได้¹²

ส่วนการดำเนินงานในศูนย์/สถาบันอื่น ๆ ไม่ได้สะท้อนความคิดเห็นของคนทำงานที่ชัดเจนนัก อันอาจเนื่องมาจากจำนวนผู้ร่วมงานที่มีค่อนข้างน้อยคนกว่า เมื่อเทียบกับศูนย์ศึกษากฎหมายฝรั่งเศสที่มีจำนวนผู้เกี่ยวข้องมาก และการได้มาซึ่งคณะกรรมการบริหารงานยังเป็นไปในลักษณะของการจัดตั้งทีมงานที่เกิดขึ้นจากกลุ่มคนที่มีความคิดใกล้เคียงกันและความสนิทสนมกันเป็นพื้นฐานพอสมควร จึงทำให้สามารถบริหารจัดการได้ง่ายกว่าและไม่เกิดความขัดแย้งมากนักในหมู่ผู้ร่วมงาน แต่ในขณะเดียวกันรูปแบบการจัดตั้งทีมงานแบบนี้ก็มีเสียงสะท้อนจากอาจารย์ผู้ไม่ได้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของศูนย์และสถาบันเหล่านี้ อีกด้านหนึ่งในเรื่องการดำเนินงานที่มีลักษณะไม่เปิดหรือไม่เชื่อเชิญให้อาจารย์โดยทั่วไปได้รับรู้ความเป็นไปหรือสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมได้หากสนใจ เป็นการดำเนินงานที่จำกัดอยู่เฉพาะในกลุ่มบุคคลแคบ ๆ กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเท่านั้น¹³

ในด้านของฝ่ายธุรการเพื่อรองรับการดำเนินงานนั้น ศูนย์และสถาบันที่มีการดำเนินงานที่ต้องเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับความร่วมมือต่างประเทศ มีความเห็นว่ายังจำเป็นที่จะต้องพัฒนาเจ้าหน้าที่ประจำหรือจัดหาจัดจ้างเจ้าหน้าที่ผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านภาษาต่างประเทศในระดับใช้งานได้คือน้อยที่สุดคือภาษาอังกฤษ เพื่อช่วยงานด้านงานธุรการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ และผ่อนเบาภาระของอาจารย์ได้¹⁴

3. โครงสร้าง นโยบายการดำเนินงาน

ผู้วิจัยพบว่ารูปแบบโครงสร้างการดำเนินงานศูนย์และสถาบันที่จัดตั้งขึ้นภายในคณะนิติศาสตร์ และทั้งหมดถูกกำหนดให้รวมอยู่ภายใต้ชื่อศูนย์ศึกษากฎหมายนานาชาตินั้นยังมีความไม่ชัดเจนในการดำเนินงานภายในตัวเอง โดยแยกพิจารณาได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. โครงสร้างการดำเนินงานของศูนย์ศึกษากฎหมายนานาชาติ ที่เกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กับงานด้านวิเทศสัมพันธ์ของคณะ
2. โครงสร้างภายในส่วนของศูนย์ศึกษากฎหมายนานาชาติ

¹² สัมภาษณ์อาจารย์ ช. 12 พฤศจิกายน 2548

¹³ สัมภาษณ์อาจารย์ จ. 7 ธันวาคม 2548

¹⁴ สัมภาษณ์อาจารย์ พ. 10 ตุลาคม 2548

1. โครงสร้างการดำเนินงานของศูนย์ศึกษากฎหมายนานาชาติที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับงานด้าน
วิเทศสัมพันธ์ของคณะ

ในการดำเนินงานของศูนย์และสถาบันต่าง ๆ เนื่องจากบางส่วนมีลักษณะการดำเนินงานด้านความร่วมมือกับต่างประเทศซึ่งอยู่ในขอบเขตวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน ในลักษณะนี้จึงมีความเชื่อมโยงกับงานด้านวิเทศสัมพันธ์ด้วย แต่จากโครงสร้างการบริหารงานของคณะนิติศาสตร์ จะเห็นว่าการดำเนินงานด้านวิเทศสัมพันธ์ถูกแยกออกจากการดำเนินงานของศูนย์และสถาบันต่าง ๆ โดยตั้งเป็นคณะกรรมการอีกหนึ่งชุดมีประธานคณะกรรมการวิเทศสัมพันธ์เป็นผู้รับผิดชอบ

โครงสร้างที่แบ่งแยกการดำเนินงานด้านวิเทศสัมพันธ์และงานศูนย์และสถาบันออกจากกัน ทำให้ภาพรวมของงานด้านวิเทศสัมพันธ์ถูกแบ่งแยกออกไป การปฏิบัติงานเกิดความลักลั่น ไม่สามารถรับรู้หรือเชื่อมโยงถึงกันได้อย่างเหมาะสมตามลักษณะของงานที่ควรเป็น เช่น การจ้างผู้เชี่ยวชาญหรืออาจารย์ชาวต่างประเทศที่ดำเนินการอยู่ในคณะนิติศาสตร์ ซึ่งศูนย์ศึกษากฎหมายเยอรมันเป็นผู้ดำเนินการให้มีการจ้างอาจารย์ชาวต่างประเทศมาปฏิบัติงาน ในโครงสร้างของการบริหารงานของคณะนิติศาสตร์ชุดปัจจุบัน ผู้รับผิดชอบงานด้านวิเทศสัมพันธ์ของคณะจึงไม่ได้รับความเป็นไปเกี่ยวกับการจ้างอาจารย์ชาวต่างประเทศโดยสิ้นเชิง เนื่องจากการดำเนินการของศูนย์และสถาบัน ฯ ที่มีผู้รับรู้และตัดสินใจอยู่เพียงสองระดับเท่านั้น การตั้งงบประมาณก็เป็นไปในลักษณะที่แต่ละศูนย์/สถาบันจะเสนอขอไปตามแผนงาน/โครงการการจ้างผู้เชี่ยวชาญในส่วนของตน ดังนั้นการปฏิบัติงานของอาจารย์ชาวต่างประเทศที่ได้รับการจ้างมา สภาพการปฏิบัติงาน ความเชี่ยวชาญที่มี ภาระหรือลักษณะงานที่มาปฏิบัติ หรือความเป็นไปอื่น ๆ จึงรับรู้เฉพาะในกลุ่มของกรรมการศูนย์นั้น ๆ ที่เป็นผู้ดำเนินการให้มีการจ้างเท่านั้น

การปฏิบัติงานอื่น ๆ เช่น การเจรจาหรือทำข้อตกลงกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศก็ทำนองเดียวกัน ศูนย์หรือสถาบันใดที่มีโครงการหรือมีการเจรจากับสถาบันในต่างประเทศเพื่อพัฒนาความร่วมมือระหว่างกันขึ้น การดำเนินงานจะเริ่มขึ้นจากกลุ่มคณะกรรมการของศูนย์และสถาบันนั้น ๆ เมื่อได้ข้อยุติในระดับคณะกรรมการเฉพาะชุดนั้น ๆ แล้ว จึงนำเสนอให้คณบดีให้ความเห็นชอบ ผู้รับผิดชอบงานด้านวิเทศสัมพันธ์จะไม่ได้เกี่ยวข้องหรือรับรู้การทำข้อตกลงกับสถาบันในต่างประเทศของศูนย์และสถาบันที่ดำเนินไป

ลักษณะการปฏิบัติงานดังกล่าวนี้อาจมีข้อโต้แย้งว่าไม่มีความจำเป็นใดที่ผู้รับผิดชอบงานด้านวิเทศสัมพันธ์ของคณะจะต้องรับทราบข้อมูลการดำเนินงานของศูนย์และสถาบันในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกิจการต่างประเทศ เพราะศูนย์และสถาบันแต่ละแห่งต่างก็มีคณะกรรมการบริหารของตนที่สามารถพิจารณาการดำเนินการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้อย่างเหมาะสม

และเป็นไปตามทิศทางที่คณะกรรมการร่วมกันวางนโยบายไว้ แต่เมื่อพิจารณาในภาพรวมแล้วงานด้านวิเทศสัมพันธ์ของคณะจะมีสภาพแยกออกเป็นส่วน ๆ ไปตามความร่วมมือกับต่างประเทศที่ศูนย์หรือสถาบันแต่ละแห่งมี โดยต่างฝ่ายต่างดำเนินการ ผู้รับผิดชอบงานด้านวิเทศสัมพันธ์ของคณะในโครงสร้างนี้จึงไม่ได้รับทราบหรือสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับงานด้านวิเทศสัมพันธ์ของคณะนิติศาสตร์ทั้งหมดได้ รวมถึงคณะก็ไม่สามารถมีนโยบายและการดำเนินงานด้านต่างประเทศในภาพรวม ซึ่งรวมไปถึงประสิทธิภาพของการวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณในการกิจด้านนี้ให้เป็นไปอย่างเหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพ

2. โครงสร้างภายในของศูนย์ศึกษากฎหมายนานาชาติ

ความเป็นมาของการจัดตั้งศูนย์และสถาบันต่าง ๆ ของคณะนิติศาสตร์นั้น สามารถประมวลความเป็นมาได้ 4 ลักษณะคือ

1. การรวมตัวกันของอาจารย์ผู้สำเร็จการศึกษาจากประเทศนั้น ๆ ที่มีความสนใจที่จะดำเนินกิจกรรมทางวิชาการ การพัฒนาความร่วมมือกับสถาบัน มหาวิทยาลัยในประเทศนั้น ๆ เพื่อส่งเสริมการศึกษา การวิจัย การแลกเปลี่ยนในรูปแบบต่าง ๆ ร่วมกัน
2. ความร่วมมือที่ทำขึ้นกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ และจัดตั้งศูนย์และสถาบันเพื่อรองรับการดำเนินงานตามความร่วมมือ
3. ความสนใจในกฎหมายเฉพาะด้านของกลุ่มอาจารย์ และจัดตั้งศูนย์/สถาบันเพื่อดำเนินงานหรือกิจกรรมในทางวิชาการ การศึกษาวิจัย การให้บริการสังคมเฉพาะกฎหมายด้านนั้น ๆ
4. จากนโยบายของคณะนิติศาสตร์ที่จะส่งเสริม พัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาการ โดยจัดตั้งศูนย์หรือสถาบันเพื่อการดำเนินตามวัตถุประสงค์

รูปแบบของโครงสร้างและการดำเนินงานของศูนย์และสถาบันต่าง ๆ เป็นไปในลักษณะของคณะกรรมการซึ่งคณะนิติศาสตร์แต่งตั้งขึ้นโดยการเสนอขอของแต่ละศูนย์หรือสถาบันนั้น ๆ อาจประกอบด้วยอาจารย์ประจำ ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือบุคคลภายนอกร่วมด้วยแล้วแต่กรณี มีการดำเนินงานหรือกิจกรรมตามแผนงานหรือโครงการที่คณะกรรมการร่วมกันกำหนด

การจัดตั้งศูนย์และสถาบันในคณะนิติศาสตร์ตามที่ปรากฏนั้น มีลักษณะทั้งการแบ่งโดยประเทศ แบ่งโดยภูมิภาค และแบ่งโดยวิชาการรวมกันอยู่ การดำเนินงานหรือกิจกรรมของศูนย์และสถาบันต่าง ๆ ที่ผ่านมาเป็นไปในลักษณะต่างคนต่างทำ หรือแต่ละศูนย์และสถาบันดำเนินกิจกรรมของตนโดยไม่เกี่ยวข้องกัน จึงมีลักษณะของการดำเนินงานเฉพาะในขอบเขตของประเทศหรือภูมิภาคเหล่านั้นเท่านั้น การสร้างองค์ความรู้จึงเป็นไปเฉพาะส่วน ขาดความเชื่อมโยงไปยัง

ส่วนอื่นๆ ที่กว้างออกไป การสร้างองค์ความรู้ไม่สามารถเป็นไปโดยสมบูรณ์ และการดำเนินงานของบางศูนย์และสถาบันที่จัดไว้ในโครงสร้างนี้ก็มีลักษณะที่ไม่เกี่ยวข้องหรือน่าจะมารวมอยู่ในโครงสร้างนี้ด้วย เนื่องจากเป็นการดำเนินงานทางวิชาการเฉพาะด้านและไม่มีวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานหรือแม้จะมีแต่ไม่เคยมีการดำเนินงานหรือกิจกรรมใดที่ชัดเจนในลักษณะเกี่ยวข้องหรือเชื่อมโยงหรือการศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายต่างประเทศ เช่น สถาบันกฎหมายภาษีศึกษา โครงการสถาบันกฎหมายขนส่งและพาณิชย์¹⁵

นอกจากนี้ยังมีความเห็นในเรื่องของจำนวนศูนย์และสถาบันที่ตั้งขึ้นมามีจำนวนมากเกินไป แต่จำนวนหรือปริมาณกิจกรรมการดำเนินงานในภาพรวมที่ปรากฏกลับมีน้อย บางศูนย์/สถาบันตั้งขึ้นมาและอยู่หนึ่ง ๆ ไม่ได้ประกอบกิจกรรมใด ๆ หรือมีก็น้อยมาก และขาดการรับรู้โดยทั่วไปจนถึงกับมีคำเปรียบเปรยว่าตั้งขึ้นมาเพื่อรอวันตายก็มี¹⁶

นโยบายของคณะนิติศาสตร์ในการจัดตั้งและดำเนินงานศูนย์และสถาบันนับตั้งแต่แรกเริ่มจนถึงปัจจุบันก็ยังไม่เคยปรากฏความชัดเจนของการจัดตั้งและดำเนินงาน ทิศทางที่จะดำเนินไป นโยบายการส่งเสริมมีหรือไม่อย่างไร¹⁷ คงเป็นไปตามความสมัครใจของคณาจารย์เสียส่วนใหญ่ว่าหากพร้อมก็ให้จัดตั้งขึ้นมา โดยคณะจัดสรรงบประมาณสนับสนุนให้เพื่อการดำเนินกิจกรรมในแต่ละปีไป การจัดตั้งและการดำเนินงานส่วนหนึ่งเกิดขึ้นจากความพร้อม ความสนใจ โดยอาจารย์แบ่งเวลาจากภาระงานประจำมาดำเนินกิจกรรม การทำงานนี้จึงเกิดขึ้นจากความตั้งใจจริงและมีใจให้กับงานของอาจารย์เท่านั้น ไม่มีแรงจูงใจอื่น ๆ ที่จะเป็แรงผลักดันให้อาจารย์อยากทำงานมากไปกว่านี้ นอกเหนือจากกำหนดให้นับเป็นภาระงานได้ส่วนหนึ่งที่เพิ่มขึ้นในรอบปีเท่านั้น ในการดำเนินงานบางกิจกรรมที่มีลักษณะต้องอาศัยความช่วยเหลือ ความร่วมมือทั้งในด้านกำลังบุคลากร งบประมาณสนับสนุนที่มากขึ้นจากกิจกรรมปกติ แต่กลับไม่ได้รับการดูแลเท่าที่ควร ทำให้อาจารย์ผู้ดำเนินงานบางท่านได้สะท้อนความรู้สึกถึงความไม่สนใจ การถูกทอดทิ้งจากฝ่ายบริหาร ความไม่จริงใจในการส่งเสริมให้ศูนย์และสถาบันเหล่านี้มีสภาพการดำเนินงานที่ฝ่ายผู้ดำเนินงานเห็นว่าเพียงพอและเหมาะสมแก่สถานการณ์นั้น ๆ เท่าที่ควรเป็น อีกทั้งเมื่อผู้บริหารคณะเปลี่ยนไปตามวาระ แผนงานหรือกิจกรรมที่เคยได้รับความสนใจและสนับสนุนก็มีอันต้องเปลี่ยนหรือยุติไป เพราะผู้บริหารใหม่ไม่สนใจ ไม่สนับสนุนที่จะทำให้เกิดความต่อเนื่อง

นโยบายหรือแผนงานเพื่อส่งเสริมการดำเนินงานศูนย์และสถาบันอีกลักษณะหนึ่งที่ถูกละ

¹⁵ สัมภาษณ์อาจารย์ ด. 25 ธันวาคม 2548

¹⁶ สัมภาษณ์อาจารย์ ณ. 16 พฤศจิกายน 2548

¹⁷ สัมภาษณ์อาจารย์ ข. 12 พฤศจิกายน 2548

ละเลย คือความเป็นไปหรือการคงอยู่ในระยะยาวของการดำเนินงานศูนย์หรือสถาบันบางแห่งที่มีลักษณะของการศึกษาวิชาการเฉพาะด้าน สภาพการดำเนินงานที่เป็นอยู่นั้นดำรงอยู่ได้ด้วยอาจารย์ผู้สนใจสาขาวิชาการด้านนั้น ๆ เป็นผู้ริเริ่มก่อตั้ง และสืบสานการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง หากในระยะยาวแล้วเมื่ออาจารย์ผู้นั้นไม่ประสงค์หรือจะต้องยุติการดำเนินงานด้วยเหตุใด ๆ ก็ตาม ศูนย์หรือสถาบันนั้น ๆ ก็อาจจะต้องยุติบทบาทหรือล้มเลิกไปด้วย เนื่องจากการดำเนินงานที่ขึ้นอยู่กับตัวบุคคล ไม่เคยมีนโยบายหรือแผนงานใด ๆ เพื่อส่งเสริมให้อาจารย์อื่น ๆ เกิดความสนใจและความต้องการที่จะเข้ามามีส่วนร่วม และเตรียมพร้อมสำหรับการเข้ามารับช่วงดำเนินงานต่อ

เมื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานของหน่วยงานลักษณะเดียวกันในสถาบันการศึกษาที่ดำเนินการศึกษาทั้ง 2 แห่ง คือศูนย์เกาหลีศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง และสถานศึกษาและวิจัยรัฐวิสาหกิจ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในภาพรวมมีความเหมือนและความต่างของการดำเนินงานในประเด็นต่อไปนี้

ความเหมือน

1. การจัดตั้งหรือการดำเนินงาน คือการเป็นแหล่งหรือศูนย์ศึกษาวิชาการเฉพาะทางเกิดขึ้นโดยผู้ที่มีความสนใจเรื่องดังกล่าวเป็นผู้ริเริ่มหรือก่อตั้ง
2. ผู้ก่อตั้งเป็นผู้ดำเนินงานหลักในฐานะผู้อำนวยการ (หรือชื่อเรียกอื่น ๆ) และดำรงตำแหน่งในฐานะดังกล่าวอย่างต่อเนื่องเป็นเวลายาวนาน
3. คณะไม่มีนโยบายที่ชัดเจนในการดำเนินงาน
4. ประชาคมโดยรวมไม่มีส่วนร่วม

ความต่าง

1. สถานศึกษาและวิจัยรัฐวิสาหกิจ ได้รับการยอมรับและจัดตั้งให้เป็นหน่วยงานทางการในระดับภาควิชา
 2. มีงบประมาณและอัตราค่าจ้างรองรับการดำเนินงานที่ชัดเจนและแน่นอน และการดำเนินงานสามารถสร้างรายได้ในระดับที่เลี้ยงตัวได้ สามารถที่จะดำรงอยู่ได้ในระยะยาว
 3. มีภาระหน้าที่ด้านการเรียนการสอนในโครงสร้างการดำเนินงาน
- ทั้งนี้อาจสรุปได้ว่าโครงสร้างในการดำเนินงานของศูนย์ศึกษากฎหมายนานาชาติ คณะนิติศาสตร์ ที่ดำเนินมานั้นมีข้อดีในแง่
1. การดำเนินงานในรูปของคณะกรรมการของแต่ละโครงการและสถาบัน โดยแยกจากกัน มีความคล่องตัว เป็นอิสระ และเป็นไปตามความสนใจของผู้เข้าร่วม

ดำเนินงาน ยิ่งกว่านั้นหากเป็นการจัดกลุ่มคณะทำงานขึ้นเองโดยให้ผู้ดำเนินงานหลัก หรือผู้อำนวยการเป็นผู้คัดเลือกหรือชักชวนผู้ที่ตนพึงพอใจจะมาร่วมงานกันได้ด้วยตนเอง การทำงานมักจะราบรื่นมากกว่า

2. สามารถสร้างความโดดเด่นในวิชาการด้านนั้น ๆ แก่สถาบันได้หากมีผลงานที่ชัดเจน และต่อเนื่อง

ข้อค้อยคือ

1. งานด้านวิเทศสัมพันธ์ถูกแยกเป็นส่วน ๆ ทั้งอเมริกา ฝรั่งเศส เยอรมัน การรับรู้และการทำงานหลักกัน ศูนย์รวมของการรับรู้และตัดสินใจอยู่ที่คนบดีผู้เดียว
2. ถูกแบ่งแยกในบางภารกิจที่น่าจะจัดหรือทำร่วมกันได้ เป็นความสิ้นเปลือง
3. ความเป็นกลุ่มก้อนของคนทำงานเพียงกลุ่มหนึ่ง ที่ไม่เชื่อมโยงกับบุคลากรส่วนใหญ่ของคณะ

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทสรุป

หากจะมองถึงความเป็นไปในบทบาทการดำเนินงานศูนย์และสถาบันต่าง ๆ เหล่านี้ว่ายังมีความจำเป็นต่อคณะนิติศาสตร์เพียงไรในอนาคต คณะนิติศาสตร์ควรจะทำให้การสนับสนุนหรือส่งเสริมการดำเนินงานศูนย์และสถาบันเหล่านี้หรือไม่มากนักเพียงไร และในทิศทางอย่างไร เพื่อให้ศูนย์และสถาบันเหล่านี้สามารถเติบโตได้อย่างมีศักยภาพและเป็นส่วนหนึ่งของคณะนิติศาสตร์ที่จะสามารถสร้างสรรค์ผลงานเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนความเข้มแข็งทางด้านวิชาการของคณะให้คงความเป็นหนึ่งทางด้านนิติศาสตร์ได้ตลอดไป ภายใต้การแข่งขันที่นับวันจะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น

เมื่อพิจารณาจากปัจจัยแวดล้อมภายในและภายนอกของคณะนิติศาสตร์ซึ่งประกอบด้วย

1. อาจารย์ ซึ่งถือว่าเป็นตัวจักรสำคัญของการดำเนินงานแล้ว โดยเฉพาะอาจารย์ของคณะนิติศาสตร์นั้น ถือว่าศักยภาพของบุคลากรสายอาจารย์คณะนิติศาสตร์โดยเฉพาะผู้ที่มีความสนใจและมีความพร้อมที่จะทำงานด้วยแล้วนั้นมีอยู่พอสมควร และเพียงพอในการที่จะร่วมกันผลักดันการดำเนินงานของศูนย์และสถาบันต่าง ๆ ได้ต่อไปอย่างมีคุณภาพ แม้ว่าด้วยปัจจัยด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อมอื่น ๆ ดังที่กล่าวมาแล้ว อาจเป็นผลให้การดำเนินงานยังไม่บรรลุถึงเป้าหมายในบางส่วนที่คาดหวังไว้ก็ตาม

2. การขยายการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีไปศูนย์รังสิตอย่างสมบูรณ์ในปีการศึกษา 2549¹⁸ ตามนโยบายของมหาวิทยาลัยก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่น่าจะนำมาพิจารณากำหนดแผนการดำเนินงานของศูนย์และสถาบันต่าง ๆ เหล่านี้ในอนาคตว่าจะดำเนินไปในทิศทางใด เนื่องจากมหาวิทยาลัยมีการวางแผนการใช้สถานที่ของท่าพระจันทร์โดยจะกำหนดให้เป็นที่ตั้งของโครงการจัดการศึกษาระดับนานาชาติ และโครงการพิเศษ ศูนย์กลางการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ศูนย์การวิจัยทางสังคมศาสตร์และบริการวิชาการนั้น นโยบายของมหาวิทยาลัยในการปรับเปลี่ยนให้ท่าพระจันทร์ดำเนินบทบาทภายหลังการขยายการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีไปศูนย์รังสิตจึงเป็นนโยบายที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานศูนย์และสถาบันต่าง ๆ ของคณะนิติศาสตร์ การกำหนดแผนการใช้พื้นที่ที่ท่าพระจันทร์ในอนาคตอันใกล้ของคณะนิติศาสตร์เพื่อให้เป็นพื้นที่การดำเนินงานของศูนย์และสถาบันเหล่านี้จึงมีความเหมาะสมและเป็นไปได้

3. ปัจจัยด้านแนวโน้มการผลิตบัณฑิตในระดับปริญญาตรีได้เปลี่ยนไปในทิศทางที่ไม่

¹⁸ นโยบายและแผนงานพัฒนาคณะนิติศาสตร์ ประจำปี 2548-2550

ส่งเสริมให้ขยายจำนวนรับนักศึกษาในระดับปริญญาตรีเพิ่มขึ้น แต่มุ่งไปที่การพัฒนามหาวิทยาลัย ที่ให้ความสำคัญกับการวิจัยและการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา โดยเน้นการวิจัยเพื่อส่งเสริม การสร้างองค์ความรู้และนำไปสู่การเรียนการสอนเพื่อความเป็นเลิศ บทบาทของศูนย์และสถาบัน เหล่านี้จึงเป็นตรงกับทิศทางความเป็นไปในอนาคตในฐานะที่จะเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ สนับสนุนความเป็นเลิศในการเรียนการสอนของคณะนิติศาสตร์ในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรีที่เน้น การวิจัยมากขึ้น และการให้บริการทางวิชาการสู่สังคม

จึงอาจสรุปได้ว่าการดำเนินงานของศูนย์และสถาบันเหล่านี้ควรส่งเสริมให้ดำเนินอยู่ ต่อไปด้วยการพัฒนาอย่างมีเป้าหมายที่ชัดเจนและมีแผนงานที่สามารถนำไปปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม ได้

ข้อเสนอแนะ

จากการประมวลสภาพการดำเนินงานในปัจจุบัน ประกอบกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการ จัดการในอนาคต น่าจะพอชี้แนวทางบางประการสำหรับสภาพที่ควรเป็นไปเกี่ยวกับบริหารจัดการ ศูนย์ศึกษากฎหมายนานาชาติที่ประกอบด้วยศูนย์และสถาบันต่าง ๆ ของคณะนิติศาสตร์ ดังต่อไปนี้ คือ

1. ด้านโครงสร้างการดำเนินงาน

ผู้วิจัยเห็นว่ารูปแบบโครงสร้างการดำเนินงานศูนย์ศึกษากฎหมายนานาชาติ ที่เป็นอยู่ใน ปัจจุบันโดยแยกออกเป็นศูนย์และสถาบันต่าง ๆ ทั้งหมดตามที่กล่าวมาแล้วคือ 2 ศูนย์ (ปัจจุบัน มี 3 ศูนย์) และ 3 สถาบันนั้น มีมากเกินไปและไม่มีความจำเป็น สามารถยุบรวมทั้งหมดให้เป็น หนึ่งเดียว ภายใต้ชื่อศูนย์ศึกษากฎหมายเปรียบเทียบ (กำหนดให้หน่วยงานลักษณะนี้ใช้ชื่อว่าศูนย์ ซึ่งหมายถึงหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ หรือภาควิชา เป็นหน่วยงานไม่ ประสาทปริญญา มีหน้าที่หลักคือ การประสานงานวิจัย การวิจัย การให้บริการด้านอุปกรณ์ สถานที่ หรือบริการวิชาการ การปฏิบัติการเฉพาะเรื่อง โดยมุ่งเสริมและสนับสนุนการปฏิบัติงาน ตามภารกิจหลักของหน่วยงานนั้น¹⁹ โครงสร้างนี้จะรวมการดำเนินงานของทุกศูนย์และสถาบันไว้ ด้วยกัน โดยจัดตั้งคณะกรรมการบริหารขึ้นหนึ่งชุด ทำหน้าที่กำกับดูแลด้านนโยบายการ ดำเนินงาน ซึ่งประกอบด้วยคณบดีเป็นประธาน ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนหนึ่ง และในฐานะที่ภารกิจ ของศูนย์ฯ มีงานด้านความร่วมมือกับต่างประเทศเข้ามาเกี่ยวข้อง จึงแต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานด้าน วิเทศสัมพันธ์ คือรองคณบดีหรือผู้ช่วยคณบดีแล้วแต่กรณีเข้ามาร่วมเป็นคณะกรรมการ กรรมการ

¹⁹ เอกสาร “แนวการวิเคราะห์โครงการในแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ทบวงมหาวิทยาลัย

อีกส่วนหนึ่งมาจากหัวหน้าภาควิชาหรือผู้แทนจากทุกภาควิชา ทั้งนี้เพื่ออาจารย์ทั้งคณะสามารถมีส่วนร่วมหรือรับรู้การดำเนินงานได้โดยเชื่อมโยงผ่านหัวหน้าภาคหรือผู้แทนที่เข้ามาร่วมเป็นกรรมการ โดยโครงสร้างนี้ให้มีขอบเขตการดำเนินงานในในอาณาบริเวณที่กว้างขวางและครอบคลุมในการศึกษากฎหมายเปรียบเทียบได้ทุกประเทศหรือภูมิภาค รวมถึงศูนย์และสถาบันที่ดำเนินงาน/กิจกรรมที่เกี่ยวกับกฎหมายเฉพาะด้านและรวมอยู่ในรูปแบบปัจจุบัน

โครงสร้างคณะกรรมการบริหารศูนย์ศึกษากฎหมายเปรียบเทียบ

คณบดีคณะนิติศาสตร์	ประธาน
ผู้ทรงคุณวุฒิ (3-4 คน)	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
หัวหน้าภาควิชาหรือผู้แทน 7 ภาควิชา	กรรมการ
รองคณบดีหรือผู้ช่วยคณบดีฝ่ายวิเทศสัมพันธ์	กรรมการ
ผู้อำนวยการศูนย์	กรรมการ
รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ	กรรมการ
รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร	กรรมการและเลขานุการ
เลขานุการศูนย์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

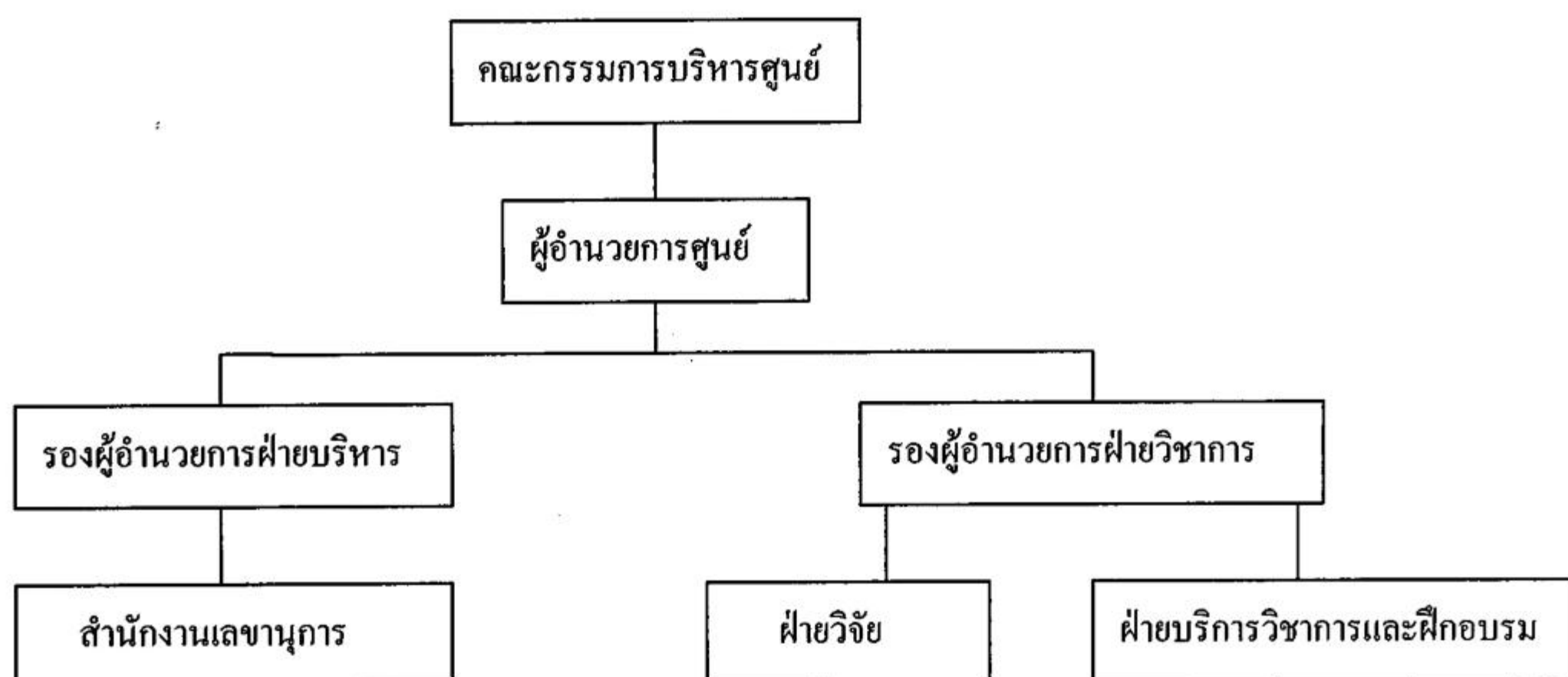
โครงสร้างการบริหารภายในนั้น จะมีผู้อำนวยการทำหน้าที่บริหารงานให้เป็นไปตามนโยบายและวัตถุประสงค์ภายใต้กฎระเบียบของหน่วยงานนี้ และสอดคล้องกับนโยบายของคณะนิติศาสตร์ โดยแบ่งส่วนงานภายในออกเป็น

1. รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร ทำหน้าที่ช่วยผู้อำนวยการด้านการบริหาร โดยมีส่วนงานสำนักงานเลขานุการอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบ มีหน้าที่ปฏิบัติงานด้านสารบรรณ งานช่วยอำนวยความสะดวก ดำเนินการเบื้องต้นเกี่ยวกับแผนงาน การเงิน การบัญชี การงบประมาณ การพัสดุ อาคารสถานที่ ประสานงานเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่กิจกรรม ความรู้ ความก้าวหน้า และผลงานของศูนย์ตลอดจนปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของฝ่ายอื่นที่เกี่ยวข้อง

2. รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ รับผิดชอบการดำเนินงานโดยแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ

2.1 ด้านงานวิจัย ทำหน้าที่ผลิตงานวิจัย ประสานงานการวิจัย ส่งเสริมการวิจัยด้านกฎหมายเปรียบเทียบ จัดหาทุนวิจัย เผยแพร่ผลงานวิจัย

2.2 การให้บริการทางวิชาการ การฝึกอบรม การดำเนินงานห้องสมุดกฎหมาย
เปรียบเทียบ การจัดทำวารสารทางวิชาการ

ทั้งนี้การรวมการดำเนินงานของศูนย์และสถาบันต่าง ๆ ทั้งหมดเข้าด้วยกันเป็นหนึ่งเดียว มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ โดยให้ครอบคลุมการดำเนินงานของทุกศูนย์ที่มีอยู่ในปัจจุบัน เนื่องจากปัจจุบันกฎหมายของทุกประเทศมีลักษณะที่โน้มหาคันอยู่แล้ว ไม่มีความจำเป็นที่จะต้อง แยกการศึกษาออกเป็นแต่ละประเทศ ๆ ไป ความสามารถในการจัดกิจกรรมนั้นก็อาจจะทำได้ง่าย กว่าในแต่ละครั้ง โดยอาจหมุนเวียนให้แต่ละกลุ่มจัด โดยลักษณะการจัดกิจกรรมในแต่ละครั้งไม่ ควรต้องเน้นให้เป็นกิจกรรมการที่ใหญ่ทุกครั้งไป แต่ให้เป็นกิจกรรมในลักษณะเล็ก ๆ ที่จัดได้ง่าย ขึ้น โดยมีคณะกรรมการทำหน้าที่ดูแลให้คำปรึกษา อาจมีการจัดลำดับความสำคัญของการทำ กิจกรรมในแต่ละเรื่อง ข้อดีของการรวมกันจะทำให้การดำเนินงานอีกด้านคือทำให้การจัดสรร และการใช้จ่ายทรัพยากรด้านงบประมาณและบุคลากร ตลอดจนครุภัณฑ์ต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการ ดำเนินงานเป็นไปอย่างเหมาะสมและประหยัดกว่าการแบ่งออกเป็นศูนย์และสถาบันต่าง ๆ เพราะ สามารถใช้ร่วมกันได้ โดยไม่จำเป็นต้องแบ่งทรัพยากรนั้น ๆ ว่าเป็นของศูนย์ใด เพราะปัจจุบันนั้น ครุภัณฑ์บางรายการ อาทิ คอมพิวเตอร์และเครื่องพิมพ์ที่ซื้อไว้ประจำศูนย์และสถาบันต่าง ๆ ก็ แทบจะไม่เคยมีการใช้งานให้สมประโยชน์จากศูนย์หรือสถาบันนั้น ๆ เท่าที่ควร โดยศูนย์นี้จะมี โครงสร้างสำนักงานเลขานุการที่เน้นให้มีขนาดเล็กและกระทัดรัด แต่ให้มีความยืดหยุ่นในการ ปฏิบัติงาน มีแนวทางในการทำงานที่ใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อความประหยัดและเกิด ประสิทธิภาพมากที่สุด

นอกจากนี้ยังเห็นว่าศูนย์ยังควรจะมีสามารถในการให้บริการเพื่อการค้นคว้า เอกสารตำราทางด้านกฎหมายเปรียบเทียบได้อย่างแท้จริง โดยมีการจัดหาเอกสารทั้งที่เป็นหนังสือหลัก และหนังสือที่เป็น review และเน้นการใช้ประโยชน์ให้ได้มากด้วย โดยเฉพาะนักศึกษา นักวิชาการ นักกฎหมายในแวดวงอื่น ๆ ที่ควรต้องมีการชักจูงหรือประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น ซึ่งที่ผ่านมานั้นศูนย์หรือสถาบันต่าง ๆ เหล่านี้ยังอ่อนในบทบาทด้านนี้

2. ด้านการส่งเสริมผู้ดำเนินงาน

ในส่วนของอาจารย์ผู้เข้ามาปฏิบัติงานนั้น หากคณะนิติศาสตร์สามารถกำหนด ค่าตอบแทนการปฏิบัติงานให้ได้เช่นเดียวกับอาจารย์ผู้ดำรงตำแหน่งบริหารในลักษณะอื่น ๆ ซึ่งปัจจุบันได้มีกระจายการจ่ายค่าตอบแทนไปถึงระดับหัวหน้าภาควิชาแล้วนั้น ก็จะเป็นแรงจูงใจประการหนึ่งที่จะดึงดูดและผลักดันให้อาจารย์บางส่วนที่มีความพร้อมและสนใจที่จะมาทำงานได้ กำลังใจมากขึ้น เพราะในบางลักษณะกิจกรรมนั้นเพื่อให้ภารกิจลุล่วงผู้ปฏิบัติงานต้องอุทิศเวลาให้ ทั้งในและนอกเวลาทำงาน ที่ผ่านมานั้นการดำเนินงานให้ถือเป็นความสมัครใจของอาจารย์ที่จะเข้ามาหรือการขอให้อาจารย์มาช่วยทำ การคาดหวังในผลการดำเนินงานใด ๆ จึงไม่อาจจะเรียกร้องได้มากนัก

ความชัดเจนและแน่นอนของนโยบายที่จะเดินต่อไปและในแนวทางอย่างไร การมีแผน เพื่อส่งเสริมการดำเนินงานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง และเป็นไปด้วยความจริงใจมากกว่าการเป็นแค่แผนนโยบายที่ประกาศไว้ ทั้งหมดจะมีส่วนช่วยให้อาจารย์ผู้จะเข้ามาดำเนินงานมีความมั่นใจ และเห็นถึงความตั้งใจจริงของคณะนิติศาสตร์ที่จะทำให้ศูนย์ศึกษากฎหมายเปรียบเทียบเกิดขึ้นและ เป็นปึกแผ่นต่อไป

ภาคผนวก

ก. รายละเอียดกิจกรรมของศูนย์ศึกษากฎหมายฝรั่งเศส

ปี 2532

- การบรรยายเรื่อง “ระบบข้าราชการฝรั่งเศส “ (LA FONCTION PUBLIQUE FRANÇAISE) โดย Prof. Laurent HENG VONG แห่งมหาวิทยาลัยตูลุส เป็นการบรรยายรวม 4 ครั้ง ระหว่างวันที่ 21 สิงหาคม – 1 กันยายน 2532 ณ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

- การบรรยายเรื่อง “ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิของมนุษย์และราษฎร : 1789-1989” (LA DECLARATION DES DROITS DE L'HOMME ET DU CITOYEN : 1789-1989) โดย Prof. Jaques REVEL แห่งสถาบันการวิจัยทางสังคมศาสตร์ กรุงปารีส (EHESS) เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2532 ณ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เพื่อเป็นการเฉลิมฉลองในโอกาสครบรอบ 200 ปี แห่งการปฏิวัติฝรั่งเศส และการประกาศปฏิญญาดังกล่าว

ปี 2533

การบรรยายพิเศษ เรื่อง “การรับหลักการของประกาศสิทธิมนุษยชน 1789 ในกฎหมายของสังคมโบราณ” (LA DECLARATION DES DROITS DE L'HOMME DE 1789 ET SA RECEPTION DANS LES DROITS DES SOCIETES TRADITIONNELLES) โดย Prof. Norbert ROULAND เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2533 ณ คณะนิติศาสตร์

การสนทนาพิเศษเป็นภาษาฝรั่งเศส ร่วมกับ Prof. Norbert ROULAND เรื่อง “INTRODUCTION A L'ANTHROPOLOGIE JURIDIQUE” เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2533 ณ คณะนิติศาสตร์

ปี 2535

การประชุมทางวิชาการฝรั่งเศส – ไทย สาขานิติศาสตร์ ครั้งที่ 1 เรื่อง “ความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประชาคมเศรษฐกิจยุโรปและอาเซียน : แง่มุมกฎหมาย วิวัฒนาการ และการแข่งขัน” จัดโดยคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ร่วมกับคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง และแผนกวัฒนธรรมและความร่วมมือของสถานทูตฝรั่งเศส ประจำประเทศไทย จัดขึ้นระหว่างวันที่ 14 – 16 ธันวาคม 2535 ณ ห้องประชุมสภามหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พร้อมกันนี้ได้จัดแสดงนิทรรศการเรื่อง “ประวัติและผลงานนักกฎหมายของไทย – ฝรั่งเศส” ด้วย

ปี 2536

การบรรยายพิเศษ เรื่อง “กฎหมายฝรั่งเศสว่าด้วยการแข่งขันทางการค้า” โดย Mr. Guy CANIVET ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์ กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส เมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2536 ณ คณะนิติศาสตร์

การบรรยายพิเศษ เรื่อง “การบริหารราชการแผ่นดินกับการกระจายอำนาจการปกครอง” โดย Mr. Jean CLAUZEL ข้าราชการระดับสูงจากประเทศฝรั่งเศส เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2536 ณ คณะนิติศาสตร์

ปี 2537

การบรรยายพิเศษ เรื่อง “จากประชาคมเศรษฐกิจยุโรปถึงสหภาพยุโรป บทนำ 37 ปี แห่งการสร้างยุโรป” โดย Prof. Daniel VIGNES แห่งมหาวิทยาลัย Bruxelles และผู้อำนวยการกิตติมศักดิ์แห่งคณะกรรมการประชาคมยุโรป เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2537 ณ คณะนิติศาสตร์

การประชุมย่อยทางวิชาการฝรั่งเศส-ไทย สาขานิติศาสตร์ เรื่อง “วันกฎหมายทะเล” จัดโดยศูนย์ศึกษากฎหมายฝรั่งเศส ร่วมกับสถาบันวัฒนธรรมและความร่วมมือทางวิชาการสถานทูตฝรั่งเศสประจำประเทศไทย เมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน 2537 ณ คณะนิติศาสตร์ โดยมี Prof. Daneil VIGNES เข้าร่วมประชุมด้วย

การประชุมทางวิชาการทางนิติศาสตร์ไทย - ฝรั่งเศส ครั้งที่ 2 และเนื่องในโอกาสครบรอบ 60 ปี แห่งการสถาปนามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ โดยศูนย์ศึกษากฎหมายฝรั่งเศส สมาคมนิติศาสตร์ ร่วมด้วยสถาบันระหว่างประเทศว่าด้วยการบริหารรัฐกิจ (IIAP) จัดการประชุมทางวิชาการ เรื่อง “การกระจายอำนาจและการจัดการบริหารงานท้องถิ่น” (DECENTRALISATION ET AMENAGEMENT DU TERRITOIRE) โดยมีผู้แทนนักกฎหมายจากประเทศอินโดจีนเข้าร่วมการประชุมด้วย คือจากประเทศลาว เวียดนาม และกัมพูชา ประเทศละ 2 คน โดยรัฐบาลฝรั่งเศสให้การสนับสนุนงบประมาณเพื่อการมาร่วมสัมมนาของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน จัดขึ้นเมื่อวันที่ 15-16 ธันวาคม 2537 ณ ห้องประชุมสภามหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และในโอกาสเดียวกันนี้ได้จัดแสดงนิทรรศการเพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นไทยโดยเปรียบเทียบกับพัฒนาการในต่างประเทศอีกด้วย

ปี 2538

การบรรยายพิเศษเกี่ยวกับกฎหมายการควบคุมวิทย์และโทรทัศน์ โดย Prof. Drouot แห่งมหาวิทยาลัย Aix - Marseille ประเทศฝรั่งเศส เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2538

ปี 2539

การบรรยายพิเศษ เรื่อง “กฎหมายเกี่ยวกับการฟอกเงิน : กรณีศึกษาจากประเทศฝรั่งเศส” โดย Mme. Alice PEZARD ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายต่อต้านการฟอกเงินของฝรั่งเศส เมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2549 และจัดการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่าง Mme. PEZAED กับคณาจารย์และผู้สนใจในปัญหาดังกล่าว

การบรรยายพิเศษ เรื่อง “บทบาทของผู้ว่าราชการจังหวัดในกระบวนการแบ่งอำนาจ : ประสบการณ์ของฝรั่งเศส” โดย นายฌอง โคลเซล อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้ว่าราชการภาคของประเทศฝรั่งเศส เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2539

การบรรยายพิเศษ เรื่อง “โครงสร้างและบทบาทของศาลบัญชีในประเทศฝรั่งเศส” โดย M. Pierre JOXE ประธานศาลบัญชี แห่งประเทศฝรั่งเศสและอดีตรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2539 ณ คณะนิติศาสตร์

ปี 2540

การบรรยายพิเศษ เรื่อง “ลักษณะเฉพาะของกระบวนการพิจารณาเรื่องทางปกครองที่มีข้อพิพาท โดย Mr. Jean – François HERTGEN ประธานศาลปกครองระดับอุทธรณ์แห่งเมืองมาร์เซย์ เมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2540

การบรรยายพิเศษ เรื่อง “การขัดกันแห่งอำนาจศาลในกรณีการร่วมลงทุนระหว่างประเทศ” โดย Prof. Gérard LEGIER แห่งคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัย Aix-Marseille เมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2540

ปี 2541

การบรรยายพิเศษ เรื่อง “กิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ของฝรั่งเศส” โดย Mr. HADAS – LEBEL ผู้พิพากษาศาลปกครองชั้นสูงของฝรั่งเศส เมื่อวันที่ 7 มกราคม 2541

ปี 2542

การประชุมทางวิชาการระหว่างประเทศระดับภูมิภาคว่าด้วยกฎหมายเปรียบเทียบ ครั้งที่ 3 เรื่อง “ข้อพิจารณาทางกฎหมายในการแปรรูปองค์กรจัดทำบริการสาธารณะ” ซึ่งจัดขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของการเฉลิมฉลองในวาระครบรอบ 100 ปี โรงเรียนกฎหมายไทย ระหว่างวันที่ 29 – 30 เมษายน 2542 ณ โรงแรมริเจนท์ กรุงเทพฯ โดยมีนักกฎหมายและผู้เชี่ยวชาญจากประเทศฝรั่งเศส ลาว มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ เวียดนาม เข้าร่วมประชุม

ในปีนี้ศูนย์ศึกษากฎหมายฝรั่งเศสยังได้ร่วมกับคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัย Aix-Marseille III และสถานเอกอัครราชทูตฝรั่งเศส ประจำประเทศไทย จัดโครงการนำนักศึกษาไปทัศนศึกษาและดูงานด้านกฎหมาย ณ ประเทศฝรั่งเศส ระหว่างวันที่ 12-24 พฤษภาคม 2542

ปี 2544

ในโอกาสครบรอบ 20 ปี แห่งความร่วมมือทางวิชาการระหว่างคณะนิติศาสตร์ และมหาวิทยาลัย Aix – Marseille III ในปีนี้ จึงได้ร่วมกันจัดกิจกรรมขึ้น 2 โครงการ คือ โครงการประชุมทางวิชาการ ณ มหาวิทยาลัย Aix – Marseille III โดยมีคณบดีคณะนิติศาสตร์ และอาจารย์อีก 4 ท่าน ไปเสนอผลงานทางวิชาการ ณ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัย Aix – Marseille

III และโครงการนำนักศึกษาไปทัศนศึกษาและดูงานด้านกฎหมาย ณ คณะนิติศาสตร์

มหาวิทยาลัย Aix – Marseille III ประเทศฝรั่งเศส

ปี 2547

จัดประชุมวิชาการนิติศาสตร์ไทย - ฝรั่งเศส ครั้งที่ 3 เรื่อง “การคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล” โดยจัดขึ้นระหว่างวันที่ 8-9 ธันวาคม 2549 ณ ห้องนภลัย โรงแรมดุสิตธานี เนื่องในวาระ 100 ปี แห่งความร่วมมือด้านนิติศาสตร์ระหว่างประเทศฝรั่งเศสและประเทศไทย และครบรอบ 70 ปี แห่งการสถาปนามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ปี 2548

จัดสัมมนาทางวิชาการเรื่อง “ร. แลงกัต กับไทยศึกษา” เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2548 โดยศูนย์ศึกษากฎหมายฝรั่งเศส ร่วมกับศูนย์ข้อมูลและการค้นคว้าวิจัย ฝรั่งเศส – ไทยศึกษา ภาควิชาภาษาฝรั่งเศส คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ณ ห้องประชุมวรรณไวทยากร ดึกโดม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์

ข. กิจกรรมการจัดสัมมนาของโครงการสถาบันกฎหมายขนส่งและพาณิชย์นาวี

ครั้งที่ 1 เรื่อง “การจำกัดความรับผิดชอบของเจ้าของเรือ” จัดที่คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2540

ครั้งที่ 2 เรื่อง “ความตกลงว่าด้วยการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ” จัดที่คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2541

ครั้งที่ 3 เรื่อง “การกักเรือ : ปัญหาและอุปสรรค” จัดร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการพาณิชย์นาวี ที่คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2542

ครั้งที่ 4 เรื่อง “ท่าทีของประเทศไทยต่ออนุสัญญาว่าด้วยการขนส่งทางอากาศระหว่างประเทศ” จัดที่คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2542

ครั้งที่ 5 เรื่อง “ใบตราส่งทางทะเลอิเล็กทรอนิกส์” จัดร่วมกับนักศึกษามรณการบริหารการขนส่งระหว่างประเทศ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี ที่คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2543

ครั้งที่ 6 เรื่อง “ธุรกิจรับจัดการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ : ปัจจัยสู่ประสิทธิภาพและคุณภาพ” จัดร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการพาณิชย์นาวี ที่โรงแรมรอยัลปรีนเซส หลานหลวง เมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2544

ครั้งที่ 7 เรื่อง “วิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติการรับขนทางอากาศ พ.ศ. ..” จัดที่คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2544

ครั้งที่ 8 เรื่อง “ท่าทีของประเทศไทยต่ออนุสัญญาขนส่งระหว่างประเทศของ UNCITRAL (ฉบับใหม่)” จัดที่คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2546

ครั้งที่ 9 เรื่อง “แนวทางในการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวด้วยเรือยอชท์” ร่วมกับสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา จัดที่คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2546

ครั้งที่ 10 เรื่อง “ประเทศไทยกับกฎหมายรับขนของทางถนนระหว่างประเทศ” จัดที่ศูนย์ประชุมสหประชาชาติ เมื่อวันที่ 3 มิถุนายน 2546

ครั้งที่ 11 เรื่อง “ชี้แจงและรับฟังความเห็นร่างกรรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดชอบผู้ขนส่ง” จัดที่คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อวันที่ 14 มกราคม 2547

ครั้งที่ 12 เรื่อง “การยื่นหรือขยายอายุความคดีรับขนระหว่างประเทศ” จัดที่คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2547

ครั้งที่ 13 เรื่อง “ร่างพระราชบัญญัติการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ พ.ศ. ..” จัดขึ้นเมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2548 ที่คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ครั้งที่ 14 เรื่อง “ผลกระทบของเหตุการณ์ 11 กันยายนต่อกฎหมายละเมิดด้านการบิน” โดยจัดร่วมกับภาควิชากฎหมายพาณิชย์และธุรกิจ เมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม 2548 ที่คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ครั้งที่ 15 เรื่อง “ท่าทีของประเทศไทยต่ออนุสัญญาขนส่งระหว่างประเทศของ UNCITRAL” โดยจัดร่วมกับภาควิชากฎหมายพาณิชย์และธุรกิจ เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2548 ที่คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ค. การจัดเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์

ประเภทอาจารย์ผู้ให้สัมภาษณ์/คน	เป็นผู้มีหรือเคยมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	เป็นผู้ไม่เคยมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
ประจำ 20 คน	12 คน	8 คน
พิเศษ 2 คน	1 คน	1 คน

คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์

- 1. มีความคิดเห็นอย่างไรต่อการดำเนินงานศูนย์ศึกษากฎหมายนานาชาติในคณะนิติศาสตร์
- 2. คิดว่าปัญหาของการดำเนินงานคืออะไร
- 3. แนวทางการดำเนินงานในอนาคตของศูนย์ศึกษากฎหมายนานาชาติที่ควรเป็นไป

ความคิดเห็นเพิ่มเติมบางประเด็นที่รวบรวมจากข้อมูลในการวิจัยนี้

1. ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานศูนย์ศึกษากฎหมายนานาชาติในคณะนิติศาสตร์

- มองว่าคณะไม่มีความชัดเจนและความตั้งใจในนโยบายการตั้งศูนย์แต่ละศูนย์ พอเปลี่ยนยุคหรือผู้บริหาร ศูนย์ที่เคยมีเช่น กฎหมายเปรียบเทียบ อาเซียน ญี่ปุ่น ก็ขาดตอนไป
- แต่ละศูนย์ทำกิจกรรมอะไรบ้าง ไม่มีใครรู้ ทำให้มองว่าไม่มีผลงาน
- ไม่ค่อยได้มีส่วนสัมผัส หรือรับรู้ความเป็นไปเลย ที่รู้บางครั้งก็เป็นไปโดยบังเอิญ
- ไม่สนใจเพราะไม่มีความเกี่ยวข้องในกิจกรรมที่ดำเนินอยู่ และมีงานด้านอื่น ๆ อยู่
- ที่เห็นอยู่ศูนย์ฝรั่งเศสไม่ค่อยมีอะไร ไม่เห็นอะไรเป็นรูปธรรม ไม่รู้ว่าวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งคืออะไร ถ้าเป็นไปเพื่อการประสานงาน ติดต่อเรื่องทุน เรื่องการไปศึกษาต่อของอาจารย์ เรื่องหนังสือ ถ้าเพียงแค่นี้ก็เห็นว่าคงได้ทำตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้แล้ว เพราะมีอาจารย์สำเร็จการศึกษากลับมามาก และที่ได้รับทุนระยะสั้นไปมาก็มี ส่วนศูนย์เยอรมันพอจะมีความเคลื่อนไหวให้เห็นได้จากที่มีโปรเฟสเซอร์มาเยือนมาใช้สถานที่ทำงาน มีอาจารย์ชาวเยอรมันอยู่ประจำ มีอาจารย์ของเราไปเยอรมัน หรือกฎหมายขนส่งก็เห็นมีอาจารย์ไพฑิตมานั่งทำงาน
- ที่ทำอยู่เหมือนประกอบไป เห็นว่าคนที่เข้ามาต้องภาษาดี และมีประสบการณ์ ต้องอดทน ประสานงานได้ และรับฟัง คนมาร่วมงานต้องมี reward ให้ เช่น ทุน เพราะเป็นงานอาสาสมัคร ต้องได้รับความร่วมมือจากอาจารย์คนอื่น ๆ ที่จะมาช่วย จริงใจในการทำงาน ถ้าตัดสินใจ คำนี้ถึงองค์กรเป็นหลัก การยอมรับก็จะตามมา ให้เกียรติ รู้นิสัยเขา ให้งานเขาเป็นในด้านเจ้าหน้าที่ก็ต้องมอบความไว้วางใจในงานต่าง ๆ ให้ทุกคนมีส่วนร่วมในงานตามความรู้ความสามารถ แบ่งหน้าที่ให้ งานก็จะดี คิดว่าขณะนี้อยู่ในช่วงเสื่อม คนได้ทุนไปมา ได้อะไรกลับมา คณบดีต้องเป็นหลัก มีความรู้สึกว่าการแบ่งสีแบ่งพวก ทำให้ไม่อยากทำงานให้
- ในส่วนของการดำเนินงานศูนย์และสถาบันอื่น ๆ นั้น ขาดการติดตามและไม่ได้สนใจ เพราะมีความสนใจเฉพาะด้านอยู่แล้ว
- ศูนย์ศึกษากฎหมายเยอรมันหรือฝรั่งเศสมีลักษณะที่มุ่งหรือเน้นทางด้านกฎหมายมหาชนมากกว่าอาจารย์อยู่ในสาขาอาญา จึงไม่ได้มีส่วนร่วม อีกประการหนึ่งในสาขากฎหมายอาญาก็มีตำราภาษาอังกฤษมากเพียงพอแก่การศึกษาค้นคว้า
- ถ้าเป็นในลักษณะของศูนย์กฎหมายเปรียบเทียบ ก็สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมได้ แต่ก็ไม่ได้เข้าไปร่วมงาน เพราะมีคนอื่นทำแล้ว
- ศูนย์วิศคอนซิน ก็มีกิจกรรมบ้างเป็นระยะ มีโอกาสรับทราบเพราะบังเอิญมีความใกล้ชิดกับกรรมการกลุ่มนี้
- สถาบันกฎหมายขนส่ง ฯ มีกิจกรรมให้เห็น

- ผลการดำเนินงานไม่ชัด ไม่เป็นรูปธรรม รูปธรรมที่ได้เป็นรูปธรรมที่เป็นส่วนตัว
- อาจารย์ทั่วไปไม่สามารถมีส่วนร่วม ไม่มีการบอกกล่าว เช่น การจัดงานร่วมกับฝรั่งเศส น่าจะมีการบอก ประชุม ถามอาจารย์ในคณะ ภาควิชา สาขาว่าจะจัดเรื่องอะไร ในสาขาใด เป็นที่สนใจของอาจารย์อื่น ๆ ที่ไม่ได้ทำงานหรือจบจากฝรั่งเศสหรือไม่ เพราะเรื่องหรือสาขาที่จัดออกมามักจะเป็นเดิม ๆ คือนิทรรศการ ถึงเวลาทำงานก็ไม่มีคนเข้าร่วมเพราะไม่ตรงกับความต้องการของเขา ไม่เป็นประโยชน์
- กิจกรรมที่จัดขึ้นบางครั้งเมื่อถึงเวลาที่ระดมอาจารย์มาช่วยทำงาน ซึ่งถ้าจะบอกว่าทำงาน ในนามของคณะก็ถูก แต่ควรจะประชุมหรือบอกกล่าวเน้น ๆ ทำให้เขารู้สึกว่ามีส่วนร่วม แต่การให้มีส่วนร่วม บางครั้งก็เป็นไปเพียงรับฟัง แต่ไม่เห็นความสำคัญ ไม่ได้คิดจะทำตามที่ทำให้ความเห็นไป
- ตอบในฐานะอาจารย์และเป็นนักศึกษาปริญญาโท ไม่รู้จัก ไม่รู้ทำอะไร นักศึกษาส่วนใหญ่ก็ไม่รู้จักว่ามีศูนย์อะไรในคณะ จับต้องไม่ได้ ไม่มีการนำเสนอให้รู้จัก กิจกรรมที่เคยจัดขึ้นก็ไม่ชัดเจนว่าจัดโดยศูนย์หรือคณะ อ่อนประชาสัมพันธ์ ทำให้นักศึกษาไม่เห็นบทบาทของการทำกิจกรรม ไม่รู้ว่าทำอะไรที่จะสามารถตอบสนองการค้นคว้าของนักศึกษาได้ ทั้งในเรื่องของสถานที่ ที่ไม่ชัดเจนว่าที่มีอยู่ ทั้งห้อง ทั้งหนังสือ มีไว้เพื่ออะไร เข้าไปใช้บริการได้หรือไม่ ควรจะติดต่อใคร ทั้งที่มีนักศึกษาของเราในระดับปริญญาตรีที่สนใจในกฎหมายฝรั่งเศสหรือเยอรมันอยู่ อาจจะจัดทำเป็นห้องสมุดหรือถ้าคิดขัดไม่สามารถทำได้ก็อาจทำเป็นในลักษณะการให้ข้อมูล หรือมีเดียอื่น ๆ จะเป็นประโยชน์
- โดยส่วนตัวไม่สนใจกับความเป็นไป การดำเนินงานของศูนย์ต่าง ๆ เหล่านี้ในความคิดเห็นที่ดีเป็นความริเริ่มที่ควรทำ แม้บางครั้งอาจจะทำไม่ได้ถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้ก็ยังคงดีกว่าไม่ทำอะไรเลย และควรเป็นความสมัครใจของคนที่จะทำ
- จุดแข็งของตรงนี้คือความกล้าคิดกล้าทำ ไม่รอให้คนอื่นทำก่อนแล้วจึงทำตาม

2. คิดว่าปัญหาของการดำเนินงานคืออะไร

- ความร่วมมือที่จะทำกิจกรรมกับมหาวิทยาลัยในประเทศอังกฤษ หรือสหรัฐอเมริกาหรือแม้กระทั่งประเทศในแถบ Southeast Asia เกิดยาก เพราะการแลกเปลี่ยนเป็นไปในลักษณะต่างคนต่างจ่าย กิจกรรมจึงไม่ค่อยเกิด
- ทุนที่ได้มาถ้วนเวียนให้ไปอยู่หมู่คนเดิม ๆ ซ้ำ ๆ หน้า แต่ศูนย์ฝรั่งเศสยังเปิดกว้างให้อาจารย์ที่ไม่ได้จบจากฝรั่งเศสได้รับประโยชน์ในการรับทุนบ้าง แต่บางศูนย์เป็นการเอื้อประโยชน์เฉพาะคนเท่านั้น ที่เวลาได้ทุนตนเองได้ทุนไป แต่เวลาที่มีการแลกเปลี่ยนโดยอาจารย์ทางโน้นมา กลับต้องมาเป็นภาระของอาจารย์ที่นี่ที่ต้องดูแล ประสานงานจัดหาชั่วโมงสอน ต้อง

ให้คณะร่วมจัดหาทรัพยากรตอบแทนให้ การตั้งศูนย์หรือการทำงานของศูนย์ จึงทำให้มองเห็นว่าเป็นไปเพื่อรองรับประโยชน์ที่เกิดขึ้นเฉพาะกลุ่มหรือเฉพาะคนเท่านั้น

- กิจกรรมการจัดสัมมนาของศูนย์หรือสถาบันที่ผ่านมา ยังเห็นว่าบทบาทที่สะท้อนออกมายังเป็นของตัวอาจารย์ผู้จัดซึ่งมีความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้น ๆ มากกว่าตัวสถาบันผู้จัด อาจจะต้องฟรีเซนต์มากกว่านี้ และจัดให้ต่อเนื่อง

- จุดอ่อนคือการบริหารจัดการ อาจารย์ไม่มีเวลา และเทคนิคการบริหารจัดการยังไม่เป็นสากล เรามีความเป็นนักวิชาการเกินไป ถ้ามีนักบริหารอาชีพมาบริหาร จะสามารถระดมทุนได้ เลี้ยงตัวเองและเติบโตได้

. การทำงานคณะกรรมการ มีเพียงบางคนเท่านั้นที่ทำงานอย่างจริงจัง ในขณะที่คนที่เข้ามาเป็นกรรมการอีกหลาย ๆ คน ไม่ได้มีส่วนร่วมในการทำงานอย่างแท้จริง การที่ต้องตั้งกรรมการเข้ามามากคน เพื่อให้เกิดความหลากหลายในสาขาวิชา (แต่ส่วนใหญ่จะเป็นด้านมหาชน) ไม่ค่อยมาประชุม ถึงมาประชุมก็ไม่ได้ร่วมทำงานอย่างที่เราคาดหวัง ขาดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

- การทำงานขาดการประสานกัน การมอบหมายงานไม่ได้แจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบอย่างทั่วถึง ทำให้การประสานงานขาดหลัก ไม่ราบรื่น บางครั้งผู้ที่เกี่ยวข้องในงานนั้น ๆ เกิดความไม่พอใจ เพราะการทำงานในลักษณะนี้ ควรตั้งคนรับผิดชอบในงานชิ้นนั้น ๆ โดยให้เป็นอาจารย์ร่วมกับเจ้าหน้าที่ร่วมเป็นทีมงาน (เพราะเจ้าหน้าที่ไม่รู้ภาษาฝรั่งเศส) เพื่อการติดตาม ประสานงาน แจ้งข่าว

- งานของศูนย์ฝรั่งเศสปัจจุบัน ยังเห็นแค่การทำหน้าที่รับแขกที่มาเยือน การจัดสัมมนา เมื่อจบแล้วก็จบไป ขาดความต่อเนื่อง ยังขาดบทบาทพื้นฐานที่จะทำได้ในลักษณะอื่น ๆ อีก เช่น การทำหน้าที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาต่อในประเทศฝรั่งเศสกับนักศึกษาในคณะ การทำให้นุคคลภายนอกหรือแม้กระทั่งนักศึกษาของเราเองรู้จักศูนย์ฝรั่งเศสมากกว่านี้ ทุกวันนี้ยังตอบคนข้างนอกไม่ได้ว่าศูนย์ทำอะไรบ้างนอกเหนือจากที่กล่าวถึงข้างต้น ทั้ง ๆ ที่ศูนย์หรือคณะมีอาจารย์ที่มีศักยภาพอยู่มากแต่ไม่มีคนทำ (ควรมี WEB SITE) หรือการทำเรื่องศัพท์กฎหมายฝรั่งเศส ซึ่งมีประโยชน์สำหรับนักศึกษา (อาจารย์บางคนก็ได้ทำของตนเองออกมาแล้ว) การแปลหนังสือ งานแปลนี้เข้าใจว่าอาจจะเป็นการที่อาจารย์จะไม่อยากทำ เพราะต้องทุ่มเท ไม่คุ้ม แม้ว่าสถานทูตฝรั่งเศสจะให้การสนับสนุน

- การทำงานบางครั้งมีความรู้สึกที่ต้องใช้การขอความร่วมมือมากเกินไป เพราะต้องอาศัยคน ๆ นั้นเป็นผู้ทำงานชิ้นนั้นให้ เพราะเขาสามารถทำได้ดี หากเป็นการขอหลายครั้งก็จะมีปัญหาที่เขาจะปฏิเสธไม่ทำให้ เป็นความหนักใจ

- ปัญหาการทำงานที่เกิดจากผู้บริหาร ผู้ร่วมบริหารที่สร้างعدمตั้งใจในการทำงาน
- ศูนย์กฎหมายสุขภาพ ฯ ที่ตั้งเข้ามาใหม่ในไอโซน เกี่ยวข้องอย่างไร หรือเพียงแค่มาใช้สถานที่อยู่ร่วมกันเท่านั้น ซึ่งทำให้ดูปะปน ลักษณะของงานไม่มีความเกี่ยวข้องในการใช้พื้นที่ที่กำหนดให้เป็น ไอโซน
- บางศูนย์ที่อาจารย์ทำอยู่ มีลักษณะที่เป็นไปโดยไม่ได้เป็นการรับรู้ของคณะ
- ปัญหาความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานที่จำเป็นต้องใช้ภาษาต่างประเทศ ยังเป็นภาระของอาจารย์
- นโยบายผู้บริหารเปลี่ยนแปลง ไม่มีนโยบายที่เป็นหลักหรือแกน เช่น ยุคหนึ่งสนับสนุนปรับปรุงสถานที่ทำการให้ เวลาผ่านไป เปลี่ยนผู้บริหาร นโยบายการใช้สถานที่ก็เปลี่ยนไป จะปรับเปลี่ยนให้เป็นที่อ่านหนังสือ เป็นต้น
- อาจารย์ไม่มีเวลา เพราะต้องทำงานด้านอื่นด้วย สอน หรือบริหารโครงการอื่น ๆ
- คณะไม่สนใจในการให้นับเป็นภาระงานของอาจารย์ ในขณะที่หัวหน้าภาควิชาบางครั้งไม่มีภาระงานอะไรเลย กลับดูมีคุณค่ามากกว่า
- การจะให้ค่าตอบแทนควรมีการประเมินผล

3. ความคิดเห็นต่อแนวทางการดำเนินงานของศูนย์ศึกษากฎหมายนานาชาติในอนาคต

- ถ้าถามว่าศูนย์ต่าง ๆ ควรจะดำเนินไปในทิศทางใดในอนาคต ก็ต้องให้ย้อนดูว่ามีเป้าหมายของการดำเนินงาน/จัดตั้งเพื่ออะไร ชัดเจนอย่างไรกับตรงนี้ และเกิดประโยชน์ตามนั้นหรือไม่ และถ้าจะดำรงอยู่ต่อไปก็ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์/เป้าหมายการดำเนินงานว่าจะปรับเปลี่ยนไปเป็นอะไร
- อยากให้สาน agreement ให้เป็นรูปธรรมในความร่วมมือที่มีต่อกัน กับสองมหาวิทยาลัย คือ AIX , Toulouse ในด้าน
 1. แลกเปลี่ยนอาจารย์
 2. จัดสัมมนา
 3. แลกเปลี่ยนสื่อสิ่งพิมพ์ ที่สามารถศึกษาได้ทั้ง 2 ฝ่าย อาจจะทำเป็นภาษาอังกฤษ
- คณะต้องสนับสนุนทั้งนโยบาย งบประมาณ การบริหารต้องคล่องตัว ที่เป็นอยู่บดต้องผ่านวิเทศ ซึ่งเห็นว่าไม่ถูก โครงสร้างดี ปัญหาอยู่ที่คน (ผู้บริหาร) คนทำงานตรงนี้ต้องทุ่มเท รู้สึกว่าคณะไม่จริงใจ คนมาทำงานตรงนี้เหนื่อย เสียสละ ทั้งในงานวิชาการ และการทูต คือสละเวลาส่วนตัวไปร่วมกิจกรรมของสถานทูตเมื่อเขาเชิญมา ให้เขาเห็น ยอมรับ เวลาจะเจรจาอะไร จะง่ายขึ้น สิ่งที่เขาจะให้ขึ้นอยู่กับผลงานที่เราทำให้เขาเห็น

- สิ่งที่ยากทำ และอาจจะกลับมาทำ เช่น

1. พัฒนาโครงการ Joint Program ซึ่งเดี๋ยวนี้หลักสูตรของฝรั่งเศสได้ปรับแล้ว มีความเป็นไปได้ที่จะมาทำร่วมกับธรรมศาสตร์
2. ออก Journal ไทย-ฝรั่งเศส หรือเป็นภาษาไทย
3. ทำ Bulletin
4. ทำ Website
5. ต้องมีเจ้าหน้าที่ที่จะมาทำงานต้องมีพื้นความรู้ภาษาฝรั่งเศส เพื่อแบ่งเบาภาระอาจารย์ และต้องเป็นเจ้าหน้าที่เต็มเวลาด้วย
6. การพานักศึกษาไปดูงาน ก็เห็นว่าเป็นประโยชน์
7. การแลกเปลี่ยนนักศึกษา โดยนักศึกษาฝรั่งเศสมาเรียนกฎหมายไทย

- การเผยแพร่การดำเนินงาน/กิจกรรม อาจจะต้องทำให้เห็นมากขึ้น

- สรุปคือเห็นว่าศูนย์ที่มีอยู่ก็ส่งเสริมกันไป ถ้าไม่ work ก็ต้องปล่อย ถ้า work ก็ส่งเสริม ถ้าอันไหนเขาก็ไม่ต้องรดน้ำ ก็ต้องเกิดด้วยตัวของมันเอง

- ข้อเสนอคือต้องให้ทำผลการดำเนินงานว่าทำอะไร ที่ทำให้คณะ (คืออาจารย์ นักศึกษา บุคลากร) ได้ประโยชน์โดยรวม ต้องมีการประชาสัมพันธ์ มีแผนงานว่าจะทำอะไร วัตถุประสงค์คืออะไร แผนที่จะทำก็ต้องมองว่าคณะยังขาดอะไร ด้านไหน การขอรับความช่วยเหลือหรือการดำเนินกิจกรรมทางวิชาการที่จะร่วมมือกันจากฝ่ายเขาควรตรงกับความต้องการของคณะที่พัฒนาในทางนั้น จึงจะเป็นประโยชน์

- การทำกิจกรรมร่วมกันต้องคำนึงถึงทั้งสองฝ่าย คือเกิดการแลกเปลี่ยน ไม่ใช่เป็นการรับหรือให้โดยฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเท่านั้น ซึ่งไม่เป็นประโยชน์ (เช่นการจัดสัมมนา โดยให้มีแต่การบรรยายฝ่ายเดียว ไม่มีการอภิปราย discuss ทำให้รู้สึกถึงการต้องมารับทางเดียว ไม่เกิดการแชร์ความเห็นไม่เป็นประโยชน์)

- ผู้บริหารจะต้องหาคนที่มาทำงาน (ประธานศูนย์) โดยต้องเป็นคนที่สนใจจะทำจริง มีนโยบาย แนวคิดที่จะมานำได้ มีกรรมการช่วยสนับสนุน ต้องทำให้อาจารย์อยากไปเรียนที่ฝรั่งเศส สร้างกิจกรรมทางวิชาการมากขึ้น เพราะที่ผ่านมาอย่างน้อย ยังเป็นการจัดตามเทศกาลหรือโอกาสพิเศษ โดยส่วนตัวไม่คิดจะลงมาผลักดัน แต่ให้ช่วยได้

- จากประสบการณ์การค้นหาข้อมูลของมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ จะพบว่าศูนย์และสถาบันจะเป็นแหล่งรวบรวมรายชื่ออาจารย์ที่เชี่ยวชาญของสาขานั้น ๆ ไว้ เช่นศูนย์กฎหมายแรงงาน จึงเป็นประโยชน์มากในแง่ของการที่จะติดต่อ

- ควรมีการคิดนอกกรอบ นำไปประยุกต์เข้ากับธุรกิจ เราไม่ค่อยมียุทธวิธี ทำในสิ่งที่ตลาดต้องการหรือสนใจ เพราะคณะมีศักยภาพ ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับนโยบาย
- ควรต้องขยายความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในฝรั่งเศสให้มากกว่าที่เป็นอยู่ โดยอาศัยอาจารย์ของเราที่ไปศึกษาต่ออยู่ในขณะนี้เป็นผู้สร้างความสัมพันธ์ เพื่อให้มีความหลากหลายในสาขาวิชาที่จะพัฒนา เกิดการแลกเปลี่ยนมากขึ้นและกว้างขวางขึ้น โดยที่ศูนย์ฝรั่งเศสเองก็ต้องสร้างกิจกรรมโดยต่อเนื่อง เพื่อให้ทางเขาเห็นว่าเรามีผลงาน เกิดความเชื่อถือ อยากสร้างความร่วมมือกันขึ้น
- เห็นว่าผู้อำนวยการควรมีค่าตอบแทนเพื่อจูงใจ อย่างน้อยควรมีขั้นต่ำ โดยเกลี่ยจากหัวหน้าภาค แต่ต้องมีผลงาน มีแผนงาน และควรมีการตรวจสอบ ประเมิน
- ความสัมพันธ์ทั่วๆ ไประหว่างคณาจารย์ควรมีมากกว่านี้ มีการพบปะพูดคุย รับประทานอาหารร่วมกัน ให้มีบรรยากาศเปิดกว้าง มีอินเทอร์เน็ตที่ดี สื่อสารถึงกันได้อย่างรวดเร็ว
- ในแง่ของสถานที่ ควรมีผังคณะกรรมการ แสดงนโยบาย/กิจกรรมที่จะทำ วิสัยทัศน์
- โครงสร้างการรวมศูนย์ต่าง ๆ ไว้ในไอโซน โดยมีเจ้าหน้าที่ทำหน้าที่เป็นฝ่ายธุรการร่วมกัน เป็นการเหมาะสมแล้ว เพราะประหยัดมากกว่าที่จะให้แต่ละศูนย์มีประจำของตน
- คนทำงาน เท่าที่เห็นมักเป็นงานฝาก ทำไม่ได้เต็มที่ ควรมีค่าตอบแทน (เงินเดือน) ให้
- ต้องมีเจ้าหน้าที่ประจำที่สามารถทำงานไปได้อย่างต่อเนื่อง
- มีหน้าที่สำคัญในการทำหน้าที่ติดต่อระหว่างต่างประเทศ กับมหาวิทยาลัย หรือคณะ ที่เป็นเจ้าหน้าที่หรือกรรมการ
- ควรต้องให้มีการใช้ประโยชน์ได้มาก โดยเฉพาะนักศึกษา นักวิชาการ นักกฎหมายในแวดวงอื่น ๆ ต้องมีการชักจูง เป็นปัญหาหนึ่งของศูนย์
- ควรมีวารสารวิชาการ ที่ออกเป็นภาษาไทย แต่เกี่ยวข้องกับกฎหมายฝรั่งเศส หรือเยอรมัน หรือกฎหมายประเทศอื่นๆ เพื่อนักศึกษาหรือนักวิชาการด้านกฎหมาย ผู้สนใจได้ใช้ประโยชน์
- จัดหาอุปกรณ์คอมพิวเตอร์เพื่อการสืบค้นกฎหมาย
- เสนอรูปแบบการบริหารงานที่เหมาะสม เช่นมีเลขานุการที่ทำหน้าที่ประสานทั้งศูนย์ ดูแลในรายละเอียดของการดำเนินงาน เช่น หากศูนย์หนึ่งจะจัดสัมมนาทางวิชาการ เจ้าหน้าที่จะเป็นผู้พิจารณาความเกี่ยวข้องในเนื้อหาที่จะต้องประสานกับศูนย์อื่นๆ การใช้งบประมาณ การตั้งงบประมาณดำเนินงานเสนอขึ้นไปยังคณะกรรมการที่อยู่เหนือขึ้นไป ไม่น่าที่จะมีคณะกรรมการหลาย ๆ ชุด

รายการอ้างอิง

รายงานการประชุม

- คณะกรรมการดำเนินงานศูนย์ศึกษากฎหมายฝรั่งเศส (ตั้งแต่ปี 2531-2548)
- คณะกรรมการบริหาร โครงการสถาบันกฎหมายฝึกรอบกฎหมายและธุรกิจระหว่างประเทศ

เอกสารอื่น ๆ

- เอกสารโครงการขอความช่วยเหลือจากรัฐบาลเยอรมัน ค.ศ. 1996-2000 “โครงการพัฒนาการศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายและนโยบายสาธารณะ”
- เอกสารการจัดตั้งและการดำเนินงาน โครงการสถาบันศึกษาวิจัยเปรียบเทียบกฎหมายและนโยบายสาธารณะ คณะนิติศาสตร์ (2539)
- เอกสารการดำเนินงานโครงการรับนักศึกษาฝึกงานภาคฤดูร้อนจากมหาวิทยาลัยวิสคอนซิน (พ.ศ. 2542 – 2549)
- เอกสาร “โครงการความร่วมมือทางวิชาการระหว่างคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และ University of Wisconsin Law School (กุมภาพันธ์ 2539)
- เอกสารการดำเนินงานโครงการ “The Regional Program on Cross Cultural Negotiations” (พฤษภาคม 2546)
- เอกสารโครงการ “สถานศึกษาและวิจัยรัฐวิสาหกิจ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- แบบรายงานการปฏิบัติราชการเพื่อพิจารณาผลงานประจำปีของอาจารย์คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- นโยบายและแผนงานพัฒนาคณะนิติศาสตร์ ประจำปี 2548-2550
- แนวการวิเคราะห์โครงการในแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ทบวงมหาวิทยาลัย
- เอกสารการดำเนินงานสถาบันกฎหมายภาษีศึกษา คณะนิติศาสตร์
- เอกสารการจัดตั้งและการจัดสัมมนาของโครงการสถาบันกฎหมายขนส่งและพาณิชย์นาวี คณะนิติศาสตร์

Website

<http://www.ru.ac.th/korea/cks.htm>

สัมภาษณ์

- รศ. ดร. ดำรงค์ ฐานดี 28 กันยายน 2547
- รศ. พิพัฒน์ ไทยอารี 15 ตุลาคม 2547
- อาจารย์คณะนิติศาสตร์

